

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΘΕΜΑ: ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΙΧΑ ΜΑΡΙΑ (Α.Μ. 2003140)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΟΥΖΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	5
1.1. Το διαδίκτυο και οι χρήσεις του	5
1.2. Η τεχνική λειτουργία του Διαδικτύου.....	9
1.3. Η ηλεκτρονική σύμβαση γενικά	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ.....	22
2.1. Εμβάθυνση στη σύναψη ηλεκτρονικών συμβάσεων στο διαδίκτυο	22
2.2. Η ηλεκτρονική δήλωση βουλήσεως	24
2.3. Η ηλεκτρονική υπογραφή και οι λειτουργίες της	27
2.4. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα και η ποιοτική διαβάθμιση τους.....	37
2.5. Η προστασία της προσωπικότητας και των προσωπικών δεδομένων ...	39
2.6. Η προστασία του καταναλωτή στις διαδικτυακές συμβάσεις	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	43
3.1. Σκέψεις επί του ηλεκτρονικού εμπορίου	43
3.2. Ανεπιθύμητη εμπορική ηλεκτρονική αλληλογραφία.....	44
3.3. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών στο διαδίκτυο	46
3.4. Το ζήτημα της ηλεκτρονικής πληρωμής.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	49

4.1. Η Οδηγία 1999/93/ΕΚ και το Π.Δ. 150/2001 για τις ηλεκτρονικές υπογραφές	49
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	52
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	54
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	56

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεγάλη έκρηξη του διαδικτύου ταυτίστηκε με τις έννοιες της ελευθερίας, της διευκόλυνσης, της παγκοσμιοποίησης και της διαδραστικότητας. Η απόλυτη ελευθερία που έδινε σε όλα τα επίπεδα οδήγησε στην εξάπλωση νέων μορφών επικοινωνίας, ενημέρωσης και συναλλαγών.

Εκτός όμως τα μεγάλα πλεονεκτήματα το διαδίκτυο, ειδικά στο θέμα των συναλλαγών, είχε και πολλά μειονεκτήματα και δημιουργήθηκαν προβλήματα τα οποία έπρεπε να επιλυθούν νομοθετικά. Ειδικό δίκαιο για το διαδίκτυο όμως δεν υπήρχε και ως ένα βαθμό δεν υπάρχει μέχρι και σήμερα.

Αυτό όμως που υπάρχει και που αποτελεί και το θέμα της μελέτης μας είναι οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το θέμα, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στα εθνικά δίκαια των χωρών και με τις κατάλληλες προσαρμογές και με την δημιουργία κάποιων επιπλέον νόμων προσπαθούν να καλύψουν το νομικό κενό που υπάρχει.

Στην παρούσα εργασία θα μελετήσουμε τα επιμέρους νομικά θέματα που υπάρχουν για το διαδίκτυο και θα καταγράψουμε πως αυτά καλύπτονται από την ελληνική νομοθεσία και πως αυτή έχει ενσωματώσει τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1.1. Το διαδίκτυο και οι χρήσεις του

Η επανάσταση στο χώρο των νέων τεχνολογιών και της πληροφόρησης, ξεκίνησε από την εφεύρεση του τηλέγραφου, του τηλεφώνου και του ραδιοφώνου. Αυτές οι εφευρέσεις προετοίμασαν το πεδίο για την έλευση του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Ηλεκτρονικός υπολογιστής ονομάζεται η συσκευή, «η οποία επιλύει προβλήματα με την εφαρμογή προκαθορισμένων λειτουργιών πάνω σε στοιχεία πληροφορίας ή δεδομένα τα οποία εισάγονται σε αυτήν, δεδομένα τα οποία αυτή επεξεργάζεται με απόλυτη ακρίβεια και ταχύτητα, χωρίς την ανάγκη ανθρώπινης παρέμβασης».¹

Μετά την ανακάλυψη του ηλεκτρονικού υπολογιστή, η επόμενη μεγαλύτερη τεχνολογική επανάσταση ήταν η εμφάνιση του διαδικτύου (internet). Το διαδίκτυο πρόσφερε μεγαλύτερη πρόσβαση σε υλικό, σε ανθρώπους και σε μαθησιακά περιβάλλοντα. Επέτρεψε μεγαλύτερη δυνατότητα παγκόσμιας μετάδοσης και διάδοσης πληροφοριών και ανέπτυξε περισσότερο τη συνεργασία και την επικοινωνία ανάμεσα σε ανθρώπους και υπολογιστές ανεξαρτήτως γεωγραφικής τοποθέτησης ή χρόνου.²

Το διαδίκτυο σήμερα αποτελεί μία από τις πιο νέες και δυναμικές εφαρμογές της νέας τεχνολογίας στη καθημερινότητα μας. Σαν διαδικασία το

¹ Ερμηνευτικό και Ετυμολογικό Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας, Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάννικα (1994), Εκδόσεις Πάπυρος, τόμος 59^{ος}, σελ.442.

² Παπαδήμα-Σοφοκλέους Σαλώμη, *Εκπαίδευση του μέλλοντος και γλωσσική διδασκαλία: Νέες τεχνολογίες και νέα μαθησιακά περιβάλλοντα για μία γλωσσική διδασκαλία του μέλλοντος* γενικό εργό *Εκπαιδευτικές καινοτομίες για το σχολείο του μέλλοντος*, τόμος Α, επιμέλεια Π. Αγγελίδης-Γ. Μαυροειδής, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα (2004), σελ.195.

διαδίκτυο, δεν είναι κάτι που έχει μία αποσαφηνισμένη δομή και λειτουργία, αλλά αποτελείται από μία συλλογή υπηρεσιών και ηλεκτρονικών διασυνδέσεων που αλληλεπιδρούν η μία πάνω στην άλλη, δημιουργώντας το σημερινό, ραγδαία εξελισσόμενο, περιβάλλον.

Είναι ιδιαίτερα δύσκολο λόγω της ιδιομορφίας της φύσης του να υπάρχει ένας αποσαφηνισμένος ορισμός του διαδικτύου ή μία ξεκάθαρη πρόβλεψη για την εξέλιξη του, τους περαιτέρω τρόπους χρήσης του καθώς και τις τυχόν επιπτώσεις ή ωφέλειες που μπορεί να έχει.³

Ενσωματώνοντας πολλά από τα παλαιότερα μέσα, το διαδίκτυο ως επικοινωνιακό μέσο ανέτρεψε το παλαιότερο επικοινωνιακό κατεστημένο και επέτρεψε στον μέχρι σήμερα δέκτη να έχει και το ρόλο του παραγωγού και του διανομέα, κάτι που οι παλαιότερες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές δομές δεν του επέτρεπαν. Για παράδειγμα, αν κάποιος έχει συγγράψει κάτι και επιθυμεί να δημοσιεύσει το έργο του, μέχρι σήμερα υπήρχαν συγκεκριμένοι τρόποι για να το κάνει. Αυτό ανατρέπεται με το διαδίκτυο αφού το έργο του όχι μόνο μπορεί να δημοσιευτεί, αλλά να έχει αναγνώστες και από απομακρυσμένες γεωγραφικές περιοχές, κάτι που οι παραδοσιακοί τρόποι μέχρι τώρα πιθανόν να μην του το επέτρεπαν.⁴

Η ιστορία του διαδικτύου δεν είναι πρόσφατο φαινόμενο παρά το γεγονός ότι την τελευταία δεκαετία έχει εισβάλει τόσο δυναμικά στη ζωή μας. Οι ρίζες αυτής της τεχνολογικής εξέλιξης χρονολογούνται από το 1960, την πορεία της

³ Ντρενογιάννη Ελένη, *Παιδαγωγική Αξιοποίηση των υπηρεσιών του Internet* στο <http://www.auth.gr/virtualschool/2.2-3/Praxis/DrenoyanniCyberPedagogy.html>

⁴ ΜακΚουέιλ Ντένις, *Η θεωρία της μαζικής επικοινωνίας για τον 21^ο αιώνα*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, (2003) σελ.147-148.

οποίας θα καταγράψουμε παρακάτω, αλλά έγινε γνωστό μόλις τη δεκαετία του 1990 με την εμφάνιση δύο διάσημων υπηρεσιών του, του παγκόσμιου ιστού (world wide web) και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι δύο αυτές υπηρεσίες καταξιώθηκαν και καθιερώθηκαν διεθνώς σε τέτοιο σημείο ώστε να αποτελούν για μεγάλο ποσοστό ανθρώπων αναπόσπαστο εργαλείο.

Οι παροχές του διαδικτύου σήμερα γενικά είναι:

- *Ηλεκτρονική αλληλογραφία (e-mail address)*
- *Ενημέρωση, πληροφόρηση, διαφημίσεις*
- *Αγορές, πωλήσεις, εμπόριο (e-commerce)*
- *Ψυχαγωγία, παιχνίδια, μουσική*
- *Γνωριμίες (chat)*
- *Ψηφοφορίες, forum, συμμετοχή σε προγράμματα βιβλίων επισκεπτών (guest book)*
- *Εξ' αποστάσεως διδασκαλία (e-learning)*
- *Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων βιβλιοθηκών*
- *Αναζήτηση πληροφοριών και υπηρεσιών*
- *Συγγραφική και δημοσιογραφική δραστηριότητα⁵*

Παρόλη την ευρεία χρήση του όμως, δεν ήταν λίγοι αυτοί που θεωρούσαν ότι η χρήση του διαδικτύου θα γινόταν κυρίως από εφήβους για λόγους ψυχαγωγίας και επικοινωνίας αλλά και από όσους έχουν ως κύριο αντικείμενο

⁵ www.teacher-nik.freesevers.com/MikrodidaskaliaInternet.htm - 51k -

την πληροφορική και διάφορους τομείς της. Αυτή η αντίληψη όμως ανατράπηκε πολύ γρήγορα και ειδικά στο εμπορικό κομμάτι του διαδικτύου.

Σήμερα φαίνεται ότι οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται εμπορικά αποκλειστικά στο διαδίκτυο έχουν αποκτήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και των εμπόρων και μάλιστα παρουσιάζουν και μεγάλη χρηματιστηριακή ανάπτυξη. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτών των εταιριών είναι το amazon.com που και πολύ υψηλές τιμές έχουν οι μετοχές του, αλλά και θεωρείται στον κλάδο του ως το μεγαλύτερο βιβλιοπωλείο παγκοσμίως, βάση των βιβλίων που έχει πωλήσει, σε λίγα μόλις χρόνια λειτουργίας.⁶

Αυτό συμβαίνει γιατί το διαδίκτυο έχει μία ανοιχτή δομή στην οποία μπορεί να έχουν πρόσβαση όλοι και κατά συνέπεια μπορεί να αποτελέσει μία παγκόσμια βάση εμπορικών συναλλαγών, όχι μόνο για τις επιχειρήσεις, αλλά και για τους καταναλωτές. Το αποτέλεσμα αυτής της δυνατότητας είναι σήμερα οι οικονομικές και εμπορικές δραστηριότητες που γίνονται μέσω διαδικτύου να έχουν ένα πολύ μεγάλο φάσμα συναλλαγών το οποίο συμπεριλαμβάνει από το ηλεκτρονικό εμπόριο αντικειμένων ή χρηματοοικονομικών τίτλων μέχρι παροχή συμβουλών διαφόρων ειδών.⁷

Ο λόγος που το διαδίκτυο χρησιμοποιείται κατά κόρον και για τις εμπορικές συναλλαγές είναι τα μεγάλα πλεονεκτήματα που προσφέρει. Δύο από αυτά τα πλεονεκτήματα είναι η ταχύτητα και η διατοπικότητα αφού πλέον ο αγοραστής μπορεί μέσα από το σπίτι του να παραγγείλει όποιο αντικείμενο

⁶ Παπαθωμά- Μπέτγκε Αναστασία, *Ηλεκτρονικό εμπόριο: Νομικά ζητήματα κατά την σύναψη εμπορικών συμβάσεων στο ίντερνετ*, ΔΕΕ 12/1999 (Έτος 5^ο), σελ. 1237.

⁷ Παπαθωμά- Μπέτγκε Αναστασία, *Ηλεκτρονικό εμπόριο: Νομικά ζητήματα κατά την σύναψη εμπορικών συμβάσεων στο ίντερνετ*, ΔΕΕ 12/1999 (Έτος 5^ο), σελ. 1237.

ή υπηρεσία τον ενδιαφέρει, άμεσα, χωρίς να χρειαστεί να χάσει χρόνο ψάχνοντας στα καταστήματα ή μπορεί να το παραγγείλει ακόμα και από περιοχές που είναι στην άλλη άκρη του κόσμου από το σημείο το οποίο αυτός βρίσκεται. Έτσι, σήμερα ο καταναλωτής είναι σε θέση να ψωνίσει κατά την διάρκεια της νύχτας για παράδειγμα, και σε σύντομο χρονικό διάστημα να παραλάβει το αντικείμενο που αγόρασε χωρίς να απομακρυνθεί από την άνεση του σπιτιού του.

Η διάδοση της εμπορικής χρήσης του διαδικτύου έχει επιφέρει μεγάλες αλλαγές όχι μόνο στους καταναλωτές αλλά και στους επιχειρηματίες. Έχουν αναπτυχθεί νέα οικονομικά και εμπορικά πρότυπα λόγω του χαμηλού κόστους που αυτά έχουν. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η μεγάλη ανάπτυξη των e-shops τα τελευταία χρόνια. Τα ηλεκτρονικά αυτά καταστήματα έχουν πολύ μικρότερο λειτουργικό κόστος από τα κανονικά, αφού δεν έχουν τα λειτουργικά έξοδα των δεύτερων όπως ενοίκιο, δημοτικά τέλη, κα., άρα έχουν το πλεονέκτημα να έχουν και μικρότερες τιμές πώλησης των αγαθών και να κερδίζουν όλο και μεγαλύτερο έδαφος στο καταναλωτικό κοινό.⁸

1.2. Η τεχνική λειτουργία του Διαδικτύου

Στην προηγούμενη ενότητα αναφερθήκαμε γενικά στις χρήσεις του διαδικτύου. Σε αυτή την ενότητα θα αναφερθούμε πιο ειδικά προσπαθώντας παράλληλα να αναλύσουμε και την τεχνική τους λειτουργία. Για να γίνει όμως

⁸ Μουζάκης Γ. Χρήστος, *Ψηφιακά έγγραφα και ηλεκτρονικό εμπόριο*, Διπλωματική εργασία Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα (2006), σελ. 13.

αυτό κατανοητό θεωρούμε πως σε αυτό το σημείο θα πρέπει να κάνουμε μία σύντομη αλλά πιο αναλυτική αναφορά στην ιστορία ανάπτυξης του διαδικτύου και πιο συγκεκριμένα στο τεχνικό σκέλος της ανάπτυξης του.

Το 1957, οι Αμερικάνοι θέλανε να δημιουργήσουν μία τεχνολογική απάντηση στον πρώτο δορυφόρο που δημιουργήθηκε στην Ρωσία, τον Sputnik. Για να μπορέσουν λοιπόν να υπερτερήσουν στρατιωτικά έναντι της Ρωσίας, οι Αμερικάνοι, και πιο συγκεκριμένα το Υπουργείο Άμυνας τους, δημιούργησε την υπηρεσία ερευνών ARPA (Advanced Research Projects Agency). Η υπηρεσία αυτή αποτέλεσε ένα εκ των βασικότερων χαρακτηριστικών της εξέλιξης του διαδικτύου μεταγενέστερα.

Το 1960, οι ειδικοί της Rand Corporation, μίας αμερικάνικης υπηρεσίας, στην προσπάθεια τους να βρουν ένα τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές θα μπορούσαν να διατηρήσουν επαφή μετά από μία πυρηνική επίθεση, κατέληξαν ότι ο τρόπος αυτός ήταν η δημιουργία ενός δικτύου υπολογιστών.⁹

Το 1963, ένα μέλος της ARPA, ο Τ.Ρ.Λίκλιντερ και ένα μέλος του Lincoln Labs της Μασαχουσέτης, ο Λάρι Ρόμπερτσον, διατύπωσαν για πρώτη φορά την ιδέα του διαδικτύου. Η κατασκευή του όμως έγινε έξι χρόνια αργότερα, το 1969, που η αμερικάνικη εταιρία συμβούλων BBN έκανε την πρόταση για την δημιουργία του Network Control Protocol το οποίο θα επέτρεπε να επικοινωνούν μεταξύ τους οι χρήστες του ίδιου δικτύου και να μεταφέρονται πληροφορίες μέσα σε αυτό. Αυτό οδηγεί στην δημιουργία του ARPANET, ενός δικτύου που επέτρεπε την σύνδεση μεταξύ τριών πανεπιστημίων, του

⁹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003) Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.4-5.

Λος Άντζελες, της Σάντα Μπάρμπαρα και της Γιούτα, με το Ερευνητικό Ινστιτούτο του Στάνφορντ. Δύο χρόνια μετά, το 1971, το συγκεκριμένο δίκτυο έφτασε να έχει 23 οικοδεσπότες (hosts) και να συνδέει μεταξύ τους πανεπιστήμια και κέντρα ερευνών που ανήκαν στην κυβέρνηση. Θα πρέπει σε αυτό το σημείο να διευκρινιστεί ότι η δημιουργία και η συντήρηση ενός site εκείνη την εποχή, ήταν εξαιρετικά δαπανηρή αφού κόστιζε περίπου 250.000 δολάρια ετησίως.¹⁰

Ένα άλλο μέλος της BBN, ο Ρέι Τόμλινσον, δημιούργησε το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και την ίδια χρονιά δημιουργήθηκε και η Διεθνής Ομάδα Εργασίας (International Network Working Group) προκειμένου να μπορέσει να διευθύνει το δίκτυο που είχε δημιουργηθεί και εξαπλωνόταν όλο και περισσότερο.

Το 1973, το ARPANET «ξέφυγε» από τα αμερικάνικα όρια και απέκτησε πιο διεθνείς διαστάσεις, με συνδέσεις που δημιουργήθηκαν στην Μεγάλη Βρετανία και την Νορβηγία. Μέχρι εκείνη την στιγμή η χρήση του δικτύου ήταν κυρίως στρατιωτική με πολιτικές προεκτάσεις. Το 1974 όμως η BBN και πάλι, δημιουργεί μία εμπορική εκδοχή του, το Telenet. Ο όρος Internet, που σημαίνει Interconnected Networks (Διασυνδεδεμένα δίκτυα), κάνει για πρώτη φορά την εμφάνιση του σε μία εργασία των Ρόμπερτ Καν της ARPA και του Βίντον Σερφ του Στάνφορντ για το TCP και το IP, δηλαδή την «κοινή γλώσσα» όλων των υπολογιστών που συνδέονται με το διαδίκτυο¹¹

¹⁰ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.5.

¹¹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003) Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.4-5.

Το 1976 ο Μάικ Λέσκ δημιούργησε το Unix-to- Unix CoPy (UUCP), ένα πρόγραμμα που επέτρεπε σε δύο τερματικά που χρησιμοποιούσαν το Unix να συνδεθούν μέσω των γραμμών του τηλεφώνου με την χρήση ενός μόντεμ. Το 1977, δημιουργήθηκε το UUNet, ένα δίκτυο με παγκόσμια εμβέλεια που επέτρεπε την σύνδεση μέσω των γραμμών του τηλεφώνου. Το 1979, δημιουργήθηκαν τα πρώτα newsgroup. Το ίδιο έτος, δημιουργήθηκε και η CompuServe, μία υπηρεσία On-line πληροφοριών, η πρώτη παγκοσμίως, η οποία είχε εκείνη την περίοδο 1200 συνδρομητές αλλά οι παροχές της περιορίζονταν στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και ελάχιστες βάσεις δεδομένων. Η ίδια εταιρία σήμερα, αριθμεί περισσότερους από 2,6 εκατομμύρια συνδρομητές.

Η μεταστροφή του διαδικτύου από την στρατιωτική χρήση διαφάνηκε και το 1980 που η υπηρεσία αμυντικών ερευνών DARPA ενώ μέχρι εκείνη την στιγμή αντιμετώπιζε τα πρωτόκολλα TCP/IP ως στρατιωτικά μυστικά, αποφάσισε πλέον να παρέχει σε όλους δωρεάν πρόσβαση σε αυτά. Το 1982 το δίκτυο γίνεται ευρωπαϊκό (EUnet) με την σύνδεση σε αυτό της Ολλανδίας, της Δανίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας. Έναν χρόνο μετά, το δίκτυο μετονομάστηκε από ARPANET σε Internet.¹²

Το 1984 έκανε την εμφάνιση του για πρώτη φορά ο όρος «κυβερνοχώρος» από τον μυθιστοριογράφο Ουίλιαμ Γκόμπσον στο έργο του «Νευρομάντης». Οι εξελίξεις από αυτή την χρονική περίοδο και έπειτα ήταν ραγδαίες και συνοπτικά ήταν οι κάτωθι:

¹² Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.5.

- 1985- Ίδρυση του ιαπωνικού JUNET (Japan Unix Network), ίδρυση της America Online της μεγαλύτερης εταιρίας παροχής υπηρεσιών διαδικτύου
- 1987-Εγκαθίδρυση σύνδεση e-mail μεταξύ Γερμανίας και Κίνας
- 1988- Εμφάνιση ανησυχιών για την ασφάλεια στο διαδίκτυο και όρων όπως «χάκερ», «κράκερ» και «ηλεκτρονική διάρρηξη». Εμφάνιση του πρώτου ιού, του «Internet worm»
- 1990- Δημιουργία του παγκόσμιου ιστού (www) και του FTP (File Transfer Protocol)
- 1991-Κυκλοφορία του Gopher (σύστημα πλοήγησης στο διαδίκτυο) και άρση των εμπορικών περιορισμών του διαδικτύου
- 1992- Δημιουργία της internet society, της πρώτης μη κυβερνητικής διεθνούς οργάνωσης
- 1993- Κυκλοφορία του πρώτου περιοδικού για το Internet , του «Wired»
- 1994- Άνοιγμα της πρώτης κυβερνοτράπεζας, της First Virtual
- 1995- Παρουσίαση του πακέτου πλοήγησης της Microsoft¹³

Σε αυτό σημείο θα εξηγήσουμε αναλυτικότερα πως λειτουργεί τεχνικά το διαδίκτυο. Πρώτα απ' όλα, έχουμε ήδη αναφέρει κατά την διάρκεια της ιστορικής αναδρομής πως το διαδίκτυο είναι στην ουσία ένα δίκτυο. Το δίκτυο είναι διάφοροι υπολογιστές οι οποίοι είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους και

¹³ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.6.

μπορούν να μοιράζονται τόσο πληροφορίες όσο και εξοπλισμό. Το διαδίκτυο λοιπόν είναι ένα τέτοιο δίκτυο αλλά το μεγαλύτερο που υπάρχει αφού σε αυτό είναι συνδεδεμένοι υπολογιστές απ' όλο τον κόσμο που βρίσκονται ήδη σε δίκτυα, δηλαδή το διαδίκτυο είναι το σύνολο άλλων μικρότερων δικτύων.¹⁴

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει οι υπολογιστές που είναι συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο μπορούν να μεταφέρουν ο ένας στον άλλον πληροφορίες. Η διαδικασία που ακολουθείται για να φτάσει η πληροφορία στον προορισμό της είναι η εξής: κάθε πληροφορία που αποστέλλεται, χωρίζεται σε πακέτα, δηλαδή τεμαχίζεται σε μικρότερα κομμάτια, που το καθένα από αυτά ταξιδεύει μόνο του και όταν στον τελικό προορισμό τους ενώνονται και πάλι. Η διαδικασία αυτή γίνεται μέσω του TCP/IP, της κοινής γλώσσας των υπολογιστών που είναι αυτό που χωρίζει και την πληροφορία σε πακέτα και που τα ενώνει και πάλι όταν φτάνουν στον τελικό τους προορισμό. Η κυκλοφορία των πακέτων διευθύνεται από τον router, που είναι ένας ειδικός υπολογιστής. Το πακέτο κατά την διάρκεια της διαδρομής του μπορεί να περάσει από πολλούς routers πριν φτάσει στον τελικό προορισμό του.¹⁵

Για να συνδεθεί κάποιος στο διαδίκτυο απαιτείται ειδικός εξοπλισμός και προγράμματα καθώς και ένα μόντεμ που μετατρέπει τις πληροφορίες του υπολογιστή στην απαιτούμενη μορφή για να μπορέσουν να μεταδοθούν μέσω των τηλεφωνικών γραμμών. Ο τρόπος που μπορεί να συνδεθεί ένας χρήστης είναι διπλός. Ο πρώτος από αυτούς είναι μέσω ειδικών εταιριών που

¹⁴ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.2-3.

¹⁵ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.3.

ονομάζονται πάροχοι πρόσβασης στο διαδίκτυο και προσφέρουν υπηρεσίες άμεσης επικοινωνίας έναντι κάποιου χρηματικού ποσού. Ο δεύτερος τρόπος είναι μέσω των freenets, τοπικών υπηρεσιών δηλαδή που προσφέρουν δωρεάν πρόσβαση. Λόγω του ότι με τα freenets δεν μπορεί να έχει ο χρήστης πρόσβαση σε γραφικά και πολλές φορές η σύνδεση είναι δύσκολη, οι περισσότεροι χρήστες επιλέγουν τον πρώτο τρόπο.

Για την σύνδεση με έναν πάροχο υπάρχουν τρεις τρόποι. Ο πιο γνωστός όμως από αυτούς είναι η σύνδεση PPP που γίνεται μέσω μόντεμ. Η εξυπηρέτηση των παρόχων είναι συνεχόμενη και εκτός από την σύνδεση σήμερα μπορούν να παρέχουν στους χρήστες και άλλες υπηρεσίες όπως πηγές πληροφόρησης, κα.¹⁶

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει το διαδίκτυο μπορεί να προσφέρει στον χρήστη μία σειρά υπηρεσιών, κάποιες από τις οποίες θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε τεχνικά σε αυτό το σημείο:

1. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail): Η ηλεκτρονική αλληλογραφία είναι μία από τις υπηρεσίες του διαδικτύου που χρησιμοποιείται περισσότερο λόγω της δυνατότητας που προσφέρει ώστε η αποστολή ενός μηνύματος να φτάσει παντού στον κόσμο μόνο μέσα σε λίγα λεπτά. Επιπλέον, πέρα από πιο γρήγορος είναι και ο πιο οικονομικός τρόπος αφού ο χρήστης που είναι συνδεδεμένος με κάποιον πάροχο δεν χρειάζεται να πληρώσει επιπλέον χρήματα για την ηλεκτρονική αλληλογραφία όσο μέγεθος και αυτή αν έχει. Το e-mail λοιπόν δίνει στον χρήστη την δυνατότητα να στείλει μήνυμα σε

¹⁶ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.3-4.

κάποιον οπουδήποτε κι αν αυτός βρίσκεται. Για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει να γνωρίζει την ηλεκτρονική διεύθυνση του λήπτη του μηνύματος η οποία αποτελείται από το όνομα του, πραγματικό ή ψευδώνυμο, και το όνομα του χώρου στον οποίο ανήκει, δηλαδή το domain. Στο μήνυμα της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας είναι δυνατό για τον αποστολέα να υπογράψει με όποιο τρόπο τον επιθυμεί δηλώνοντας το επάγγελμα του, την ιδιότητα του ή ότι άλλο αυτός κρίνει σκόπιμο. Επίσης, μία άλλη δυνατότητα που παρέχει το e-mail είναι ότι κάποιος που στέλνει ένα μήνυμα μπορεί να στείλει ακριβώς το ίδιο και σε άλλους αποστολείς μαζικά αλλά και ότι μαζί με το μήνυμα του μπορεί να στείλει επισυναπτόμενο ότι άλλου είδους αρχείο θέλει από φωτογραφίες και κείμενα μέχρι ταινίες και ηχητικά ακούσματα ή γενικότερα όγκο δεδομένων.¹⁷

2. Ο Παγκόσμιος Ιστός (World Wide Web): Ο ιστός αποτελείται από έγγραφα που βρίσκονται σε διάφορους υπολογιστές παγκοσμίως, τις λεγόμενες ιστοσελίδες (web pages). Μία ιστοσελίδα μπορεί να δημιουργήσει οποιοσδήποτε και να φιλοξενεί σε αυτή ότι είδους και μορφή πληροφορίες θέλει. Κάθε μία από αυτές τις σελίδες έχει την δικιά της διεύθυνση (URL) για να μπορεί να εντοπίζεται πιο εύκολα. Οι διευθύνσεις αυτών των σελίδων αρχίζουν πάντα με τα γράμματα http διότι αυτά είναι τα αρχικά του πρωτόκολλου μεταφοράς υπερκειμένου στο οποίο ανήκουν ως έγγραφα. Μέσα στον ιστό υπάρχουν πολλές τέτοιες σελίδες οι οποίες έχουν δημιουργηθεί για

¹⁷ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.8-9.

εμπορική χρήση διαφημίζοντας προϊόντα ή υπηρεσίες και ο χρήστης μπορεί μέσω αυτών να αγοράσει ότι επιθυμεί με τις απαραίτητες προϋποθέσεις ασφάλειας στις οποίες θα αναφερθούμε αναλυτικά παρακάτω. Στις ιστοσελίδες αυτές υπάρχουν έντυπα τα οποία συμπληρώνονται από τον αγοραστή και με αυτό τον τρόπο οι πληροφορίες που καταγράφονται σε αυτά μεταφέρονται μέσω του ιστού σε αυτό που διατηρεί την ιστοσελίδα. Η ιστοσελίδα πέρα από κείμενο μπορεί να διαθέτει τα πάντα όπως για παράδειγμα γραφικά. Βέβαια, οι ειδικοί που τις κατασκευάζουν αποφεύγουν την χρήση πολλών γραφικών για να μην «βαρύνει» η σελίδα και να είναι πιο γρήγορη η εμφάνιση της στον χρήστη.¹⁸

3. Οι ομάδες συζητήσεων και δίαυλοι συνομιλιών (newsgroups- chat rooms): Οι ομάδες συζητήσεων συνήθως αποτελούνται από άτομα με κοινά ενδιαφέροντα τα οποία επικοινωνούν μεταξύ τους. Για να μπορέσει κάποιος χρήστης να συμμετέχει σε μία ομάδα συζητήσεων θα πρέπει πρώτα να εγγραφεί σε αυτή. Σε κάποιες από αυτές τις ομάδες μπορεί κάποιος ελεύθερα να συμμετέχει ή να στείλει κάποιο άρθρο ενώ σε κάποιες άλλες υπάρχει έλεγχος και όποια δημοσίευση γίνεται, πρέπει πρώτα να έχει ελεγχθεί. Ένα άρθρο που στέλνεται από κάποιον μπορεί να είναι σε όποια μορφή θέλει αρκεί πρώτα να έχει κωδικοποιηθεί. Σε περίπτωση που κάποιος αποστολέας θέλει τα άρθρα του να είναι προσιτά σε συγκεκριμένο αριθμό συμμετεχόντων μπορεί να τα προστατεύσει μέσω ειδικών προγραμμάτων ή κωδικών.

¹⁸ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.11-12.

Οι ομάδες συζητήσεων έχουν συγκεκριμένο πρωτόκολλο συμπεριφοράς και ειδικά αναφορικά με τα άρθρα και το περιεχόμενό τους. Ένα κανόνας που πρέπει να τηρείται απ' όλους τους συμμετέχοντες είναι ότι τα άρθρα που στέλνονται πρέπει να απευθύνονται σε συγκεκριμένη ομάδα συζητήσεων για να μην ενοχλούν αυτούς που συμμετέχουν. Εκτός όμως από τις ομάδες συζητήσεως υπάρχουν και οι διάουλοι συνομιλιών, τα λεγόμενα chat rooms. Σε αυτούς τους διάουλους όταν κάποιος πληκτρολογεί ένα μήνυμα αυτό εμφανίζεται άμεσα στην οθόνη όσων συμμετέχουν εκείνη την στιγμή.¹⁹

4. Το πρωτόκολλο μεταφοράς αρχείων (FTP- File Transfer Protocol): Οι τοποθεσίες FTP είναι περιοχές στο διαδίκτυο όπου συγκεντρώνονται και αποθηκεύονται διάφορα αρχεία. Μία τέτοιου είδους τοποθεσία μπορεί για παράδειγμα να έχει ένα πανεπιστήμιο και να διατηρεί τις μελέτες των φοιτητών του για παράδειγμα. Υπάρχουν όμως και ιδιωτικές τοποθεσίες όπου για να έχει κάποιος πρόσβαση στα αρχεία πρέπει να έχει κάποιον κωδικό. Ο τρόπος που γίνεται η πρόσβαση σε αυτά τα αρχεία ποικίλλει και κυρίως έχει τρεις μορφές. Η πρώτη είναι τα κοινόχρηστα έγγραφα στα οποία δίνονται να έχουν όλοι πρόσβαση και τα οποία μπορεί να αντιγράψει όποιος θέλει. Η δεύτερη μορφή είναι τα freeware τα οποία είναι και αυτά δωρεάν αλλά στα οποία η πρόσβαση γίνεται κατόπιν των όρων που έχει θέσει ο δημιουργός τους. Τέλος, η τρίτη μορφή είναι τα shareware στα οποία

¹⁹ Καρακώστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.13.

η πρόσβαση είναι δωρεάν για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα αλλά μετά ο χρήστης πρέπει να πληρώσει.²⁰

5. Ο τηλεχειρισμός υπολογιστή (Telnet): Με την συγκεκριμένη υπηρεσία μπορεί κάποιος μέσω του υπολογιστή του να ελέγχει έναν άλλο υπολογιστή που βρίσκεται σε απόσταση αφού βέβαια έχει πληρώσει κάποιο αντίτιμο και έχει συγκεκριμένο κωδικό πρόσβασης. Η συγκεκριμένη υπηρεσία όμως δεν είναι πολύ διαδομένη σήμερα λόγω της μεγάλης ανάπτυξης του παγκόσμιου ιστού.²¹
6. Τηλεφωνία και τηλεδιάσκεψη: Για να μιλήσουν τηλεφωνικά δύο χρήστες μεταξύ τους είναι απαραίτητο να έχουν τον ίδιο εξοπλισμό και λογισμικό όπως το ειδικό λογισμικό που επιτρέπει την συγκεκριμένη υπηρεσία, ηχητική κάρτα, ακουστικό και μικρόφωνο. Το ίδιο ισχύει και την τηλεδιάσκεψη που συνδυάζει την τηλεφωνία με την εικόνα. Και σε αυτή την περίπτωση απαιτείται ειδικό λογισμικό, το CU-SeeMe καθώς και ειδικός εξοπλισμός και ειδικό λογισμικό για την εικόνα και τον ήχο.²²
7. Η ραδιοφωνική αναμετάδοση προγραμμάτων: Σήμερα, είναι εφικτό μέσω του διαδικτύου να γίνει αναμετάδοση ραδιοφωνικών προγραμμάτων. Οι περισσότεροι ραδιοφωνικοί σταθμοί μεταδίδουν σήμερα μέσω των ιστοσελίδων μέρος του προγράμματός τους μέσω

²⁰ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.14.

²¹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.15.

²² Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.15.

ειδικού λογισμικού, το οποίο οι χρήστες μπορούν να φορτώσουν στην οθόνη τους και το ακούσουν μέσω ακουστικών ή άλλων μέσων.²³

1.3. Η ηλεκτρονική σύμβαση γενικά

Η μεγάλη ανάπτυξη του διαδικτύου και οι συναλλαγές που γίνονται πλέον μέσω αυτού, έχουν διαμορφώσει σήμερα την έννοια του «ηλεκτρονικού εμπορίου», το οποίο ορίζεται ως *το σύνολο των συναλλαγών που έχουν ως αντικείμενο τη διακίνηση αγαθών, υπηρεσιών και πληροφοριών με ψηφιακά μέσα*.²⁴

Το ηλεκτρονικό εμπόριο διακρίνεται σε έμμεσο (offline) και άμεσο (online). Έμμεσο είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο όταν κάποιος παραγγέλνει μεν ηλεκτρονικά αλλά παραλαμβάνει με τους συμβατικούς τρόπους το αντικείμενο της αγοράς του όπως για παράδειγμα με το ταχυδρομείο και την πληρώνει με τον ίδιο τρόπο. Άμεσο είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο όταν κάποιος παραγγέλνει, πληρώνει και παραλαμβάνει το αγαθό ή την υπηρεσία του μέσω διαδικτύου όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των λογισμικών, των υπηρεσιών, κα.²⁵

²³ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.15.

²⁴ Κορνηλάκης Πάνος, *Διαδίκτυο και αστικό δίκαιο*, Αρμενόπουλος, 7, (2007), σελ. 994.

²⁵ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.155-156.

Στο ηλεκτρονικό εμπόριο για να μπορέσουν να γίνουν όλα τα παραπάνω πρέπει να γίνονται πλέον συμβάσεις οι οποίες με την σειρά τους πρέπει να ανήκουν σε ένα νομικό πλαίσιο. Εξάλλου, νομικό πλαίσιο πρέπει να υπάρχει και για το υπόλοιπο διαδίκτυο.

Λόγω της ανάπτυξης του διαδικτύου, ήρθαν στην επιφάνεια νέες καταστάσεις που πρέπει να ρυθμιστούν μέσω του δικαίου. Μία από αυτές τις νέες καταστάσεις που προέκυψαν είναι και η ηλεκτρονική σύμβαση. Οι ηλεκτρονικές συμβάσεις καθώς και ότι αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο ρυθμίζεται νομικά με το Προεδρικό Διάταγμα 131/2003 το οποίο αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο. Πιο συγκεκριμένα, οι ηλεκτρονικές συμβάσεις αναφέρονται στο άρθρο 8:

Άρθρο 8

Ηλεκτρονικές συμβάσεις

3. Συμβάσεις καταρτιζόμενες με ηλεκτρονικά μέσα

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος 150/2001 (Α' 125) για τις «ηλεκτρονικές υπογραφές» επιτρέπεται η κατάρτιση συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα.

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται

(α) στις συμβάσεις που θεμελιώνουν ή μεταβιβάζουν εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων,

(β) στις συμβάσεις οι οποίες απαιτούν εκτού νόμου την προσφυγή σε δικαστήρια, δημόσιες αρχές ή επαγγέλματα που ασκούν δημόσια εξουσία,

(γ) στις συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο οικογενειακό ή κληρονομικό δίκαιο.²⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

2.1. Εμβάθυνση στη σύναψη ηλεκτρονικών συμβάσεων στο διαδίκτυο

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, τα πλεονεκτήματα που μπορεί να επιφέρει η τεχνολογία στις εμπορικές συναλλαγές είναι πολύ μεγάλα. Ειδικά στον τομέα των συναλλαγών και στη σύναψη συμβάσεων, η τεχνολογία μπορεί να διευκολύνει τόσο στις συναλλαγές ανάμεσα στις ίδιες τις επιχειρήσεις όσο και στις συναλλαγές ανάμεσα σε επιχειρήσεις και καταναλωτές.

Μεγάλα όμως είναι και τα μειονεκτήματα και αυτά προκύπτουν κυρίως από την θεσμική ανεπάρκεια που υπάρχει τόσο για τον ηλεκτρονικό εμπόριο γενικότερα όσο και για τις ηλεκτρονικές συμβάσεις ειδικότερα. Το θεσμικό πλαίσιο που πρέπει να υπάρχει αναφορικά με τις συμβάσεις του ηλεκτρονικού εμπορίου, πρέπει να φροντίζει ώστε ο καταναλωτής:

- Να έχει επαρκή πληροφόρηση αναφορικά με την συναλλαγή και την σύμβαση που θέλει να κάνει

²⁶ <http://www.esee.gr/page.asp?id=91> - 202k -

- Να μπορεί σε περίπτωση που η σύμβαση του δεν έχει ομαλή διεξαγωγή να έχει δικαστική προστασία
- Να υπάρχει εχεμύθεια αναφορικά με τις συναλλαγές του
- Να υπάρχει ασφάλεια αναφορικά με τις συναλλαγές του²⁷

Το κενό του νομοθετικού πλαισίου αποπειράθηκε να καλύψει η οδηγία 1999/93/ΕΚ για τις ηλεκτρονικές υπογραφές (βλέπε Παράρτημα 1) στην οποία θα αναφερθούμε αναλυτικότερα παρακάτω και η οποία αποτέλεσε την βάση για τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικά, τα άρθρα της οδηγίας 9, 10 και 11, αναφέρονται στις ηλεκτρονικές συμβάσεις. Σύμφωνα λοιπόν με ανωτέρω την οδηγία για τις ηλεκτρονικές συμβάσεις δεν ισχύουν τα νομικά κωλύματα που ισχύουν για τις κλασσικές συμβάσεις και το γεγονός ότι οι ηλεκτρονικές συμβάσεις δεν τηρούν τα κριτήρια που υπάρχουν στις συμβατικές, δεν τις καθιστά λιγότερο νόμιμες.

Βέβαια υπάρχουν και εξαιρέσεις και εντοπίζονται στις εξής περιπτώσεις:

1. *Τις συμβάσεις που θεμελιώνουν ή μεταβιβάζουν δικαιώματα επί ακίνητης περιουσίας, εκτός από τα δικαιώματα μίσθωσης*
2. *Τις συμβάσεις που απαιτούν εκ του νόμου την προσφυγή σε δικαστήρια, δημόσιες αρχές ή επαγγέλματα που ασκούν δημόσια εξουσία*
3. *Τις συμβάσεις εγγυοδοσίας και κάθε συναφούς ασφαλείας από πρόσωπα που επιδιώκουν στόχους μη εντασσόμενους στο πλαίσιο της εμπορικής ή επαγγελματική τους δραστηριότητα*
4. *Τις συμβάσεις οικογενειακού ή κληρονομικού δικαίου²⁸*

²⁷ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ. 159.

Οι συμβάσεις που γίνονται συνήθως στο διαδίκτυο είναι δύο τύπων. Ο πρώτος τύπος περιέχει μη τυποποιημένο μήνυμα ενώ ο δεύτερος τύπος βασίζεται σε τυποποιημένο μήνυμα, τέτοιες για παράδειγμα είναι οι συμβάσεις Ηλεκτρονικής Ανταλλαγής Δεδομένων (EDI).²⁹

2.2. Η ηλεκτρονική δήλωση βουλήσεως

Για να πραγματοποιηθεί μία σύμβαση στο διαδίκτυο θα πρέπει να υπάρχει αρχικά η ηλεκτρονική δήλωση βουλήσεως, που σε αυτή περιέχεται και η πρόταση για την σύμβαση καθώς επίσης και ηλεκτρονική δήλωση για την αποδοχή της.

Η ηλεκτρονική δήλωση βούλησης είναι μία κανονική δήλωση βούλησης την οποία διαβιβάζει ο αποστολέας του μηνύματος μέσω του υπολογιστή του. Αυτό σημαίνει ότι την επιλογή για την ηλεκτρονική δήλωση βούλησης την έχει ο αποστολέας και μόνο σε περίπτωση δε που αυτή σταλθεί κατά λάθος μπορεί να θεωρηθεί άκυρη. Για να θεωρηθεί όμως άκυρη η αποστολή μίας ηλεκτρονικής δήλωσης βουλήσεως γιατί μπορεί ο αποστολέας να την έχει στείλει κατά λάθος θα πρέπει, σύμφωνα με τα άρθρα 145 και 146 του αστικού κώδικα, ο δηλών να αποζημιώσει τον λήπτη της δήλωσης για την τυχόν

²⁸ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.167.

²⁹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.170.

εμπιστοσύνη που μπορεί να έδειξε στην δήλωση θεωρώντας την ως πραγματική.³⁰

Πρόβλημα μπορεί να υπάρξει και στην περίπτωση που μία ηλεκτρονική δήλωση βουλήσεως είναι αποτέλεσμα απάτης ή απειλής. Σε αυτές τις περιπτώσεις τα άρθρα του Αστικού Κώδικα 147 και 150 την καθιστούν άκυρη.³¹

Οι ηλεκτρονικές δηλώσεις βουλήσεως θεωρούνται ως δηλώσεις μεταξύ απόντων και σε αυτού του είδους τις δηλώσεις υπάρχει θέμα με το χρονικό σημείο που αυτές καθίστανται ενεργές. Τα διάφορα εθνικά συστήματα καθορίζουν αυτό το χρονικό σημείο βάση τεσσάρων συγκεκριμένων θεωριών:

1. Η πρώτη από αυτές είναι η θεωρία της εξωτερίκευσης, δηλαδή η ηλεκτρονική δήλωσης βουλήσεως είναι ενεργή από την στιγμή που συντάσσεται και υπογράφεται ακόμα και αν δεν σταλεί ποτέ.
2. Η δεύτερη θεωρία είναι αυτή της αποστολής σύμφωνα με την οποία η δήλωση είναι ενεργή από την στιγμή που αποστέλλεται. Στην περίπτωση της εμπορικής πρότασης η δήλωση βουλήσεως θεωρείται ενεργή από την στιγμή που ο καταναλωτής αποστέλλει τις πληροφορίες που του ζητούνται.
3. Η τρίτη θεωρία είναι αυτή της λήψεως ή της περιελεύσεως, δηλαδή η δήλωση είναι ενεργή από την στιγμή που θα φτάσει στον παραλήπτη.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι ο παραλήπτης θα πρέπει πραγματικά να

³⁰ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.172.

³¹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.172.

την παραλάβει αλλά είναι αρκετό εάν η δήλωση παραληφθεί από τον διακομιστή του παρόχου. Από εκείνη την στιγμή είναι ευθύνη του παραλήπτη να την αναζητήσει και όχι του διακομιστή να την αποστείλει. Για να γίνει πιο κατανοητό τι εννοούμε ο χώρος που έχει ο πάροχος πρόσβασης για να συγκεντρώνει τα μηνύματα του παραλήπτη είναι περίπου σαν τον προσωπικό μας γραμματοκιβώτιο όπου ναί μεν ο ταχυδρόμος τοποθετεί την αλληλογραφία μας αλλά είναι δική μας ευθύνη να την πάρουμε από εκεί.

4. Τέλος, η τέταρτη θεωρία είναι αυτή της γνώσεως, δηλαδή η δήλωση είναι ενεργή από την στιγμή που ο παραλήπτης μάθε γι' αυτήν ελέγχοντας το mail του.³²

Οι θεωρίες για τα χρονικά σημεία αποσαφηνίζουν και το ποιος έχει την ευθύνη σε περίπτωση καθυστέρησης μεταβίβασης μίας δήλωσης. Μέχρι η δήλωση να φτάσει στο ηλεκτρονικό γραμματοκιβώτιο του παραλήπτη την ευθύνη την φέρει ο αποστολέας. Από εκείνη την στιγμή όμως και έπειτα την ευθύνη την φέρει ο παραλήπτης.³³

³² Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.173-174.

³³ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.175.

2.3. Η ηλεκτρονική υπογραφή και οι λειτουργίες της

Ως ηλεκτρονική υπογραφή ορίζεται η κάθε μορφή τεχνολογίας που χρησιμοποιείται μέσα στο διαδίκτυο προς αντικατάσταση της χειρόγραφης υπογραφής στις συμβατικές συμβάσεις. Στον όρο ηλεκτρονική υπογραφή δηλαδή συμπεριλαμβάνονται όλοι οι μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αναγνώριση του χρήστη, από την πιο απλή που είναι το password μέχρι την πιο σύνθετη που απαιτεί μεθόδους όπως τις βιομετρικές.³⁴

Η ηλεκτρονική υπογραφή πολύ συχνά ταυτίζεται και θεωρείται συνώνυμη της ψηφιακής υπογραφής. Εντούτοις, αποτελούν δύο διαφορετικές έννοιες αφού η ψηφιακή υπογραφή δεν είναι ηλεκτρονική υπογραφή αλλά ένας τύπος της ο οποίος θεωρείται ως «η μαθηματική συνάρτηση ενός μηνύματος».³⁵

Η ψηφιακή υπογραφή και ειδικά αυτή που βασίζεται σε κρυπτογραφικές μεθόδους θεωρείται η πιο αξιόπιστη απ' όλες τις υπογραφές για αρκετούς λόγους. Ο πρώτος από αυτούς είναι ότι θεωρείται ότι καλύπτει αρκετές από τις λειτουργίες που έχει και η χειρόγραφη υπογραφή. Ο δεύτερος είναι ότι σε κάποιες περιπτώσεις θεωρείται ακόμα και καλύτερη από την χειρόγραφη υπογραφή. Με την ψηφιακή υπογραφή υπάρχουν αποδείξεις για την χρονική περίοδο κατά την οποία ένα μήνυμα στάλθηκε. Επιπλέον, η ψηφιακή

³⁴ Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο) σελ. 1235.

³⁵ Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο) σελ. 1235.

υπογραφή καλύπτει το σύνολο του κειμένου και δεν μπαίνει στο τέλος του όπως η χειρόγραφη υπογραφή και με αυτό τον τρόπο δεν υπάρχουν πολλές ευκαιρίες να γίνουν αλλοιώσεις στο νόημα του κειμένου.³⁶

Νομοθετικά, η ηλεκτρονική υπογραφή ρυθμίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001 του οποίου τα πιο σημαντικά άρθρα θα παραθέσουμε σε αυτό το σημείο και θα αναλυθούν περισσότερο στην συνέχεια της μελέτης μας:

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ.150/2001
Προσαρμογή στην Οδηγία 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές

Άρθρο 1

Σκοπός και Πεδίο Εφαρμογής

1. Με το παρόν Διάταγμα προσαρμόζεται η ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1999 « Σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές» (ΕΕΛ 13/19.1.2000) στο εξής: Οδηγία.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Διατάγματος δεν θίγουν διατάξεις που, αναφορικά με τη σύναψη και την ισχύ συμβάσεων ή εν γένει τη σύσταση νομικών υποχρεώσεων, επιβάλλουν τη χρήση ορισμένου τύπου, ούτε διατάξεις για την αποδεικτική ή άλλη χρήση εγγράφων ή διατάξεις με τις οποίες

³⁶ Τρουλινός Επαμεινώνδας, Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη;, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο) σελ. 1235.

απαγορεύεται να διακινούνται και να καθίστανται γνωστά έγγραφα ορισμένων κατηγοριών και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος Διατάγματος νοούνται ως:

1. «ηλεκτρονική υπογραφή»: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας.

2. «προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» ή «ψηφιακή υπογραφή»: ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους:

α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα,

β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος,

γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και

δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων.

3. «υπογράφων»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα.

4. «δεδομένα δημιουργίας υπογραφής»: μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής.
5. «διάταξη δημιουργίας υπογραφής»: διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των δεδομένων δημιουργίας της υπογραφής.
6. «ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής» διάταξη δημιουργίας υπογραφής, που πληροί τους όρους του Παραρτήματος III.
7. «δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής»: δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής.
8. «διάταξη επαλήθευσης υπογραφής»: διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό, που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των δεδομένων επαλήθευσης υπογραφής.
9. «πιστοποιητικό»: ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του.
10. «αναγνωρισμένο πιστοποιητικό»: πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος I και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος πληροί τους οριζόμενους στο Παράρτημα II όρους.
11. «πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές.
12. «προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής»: υλικό ή λογισμικό ή συναφή συστατικά στοιχεία τους, που προορίζονται προς χρήση από τον πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης για την προσφορά υπηρεσιών ηλεκτρονικής

υπογραφής ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ή επαλήθευση ηλεκτρονικών υπογραφών.

13. «εθελοντική διαπίστευση»: κάθε άδεια διαπίστευσης των ηλεκτρονικών δεδομένων, στην οποία ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, που διέπουν την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης και η οποία χορηγείται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου παρόχου υπηρεσιών από τον φορέα που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 4 του παρόντος.

Άρθρο 3

Έννομες συνέπειες των ηλεκτρονικών υπογραφών

1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο.

2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο

4

Πρόσβαση στην αγορά - Αρχές της εσωτερικής αγοράς

1. Τα διατιθέμενα προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής μπορεί να αφορούν ασφαλείς διατάξεις υπογραφής ή και μη ασφαλείς διατάξεις στον βαθμό που αυτό διατυπώνεται κατά τρόπο απόλυτα σαφή για οποιονδήποτε τρίτο με την επιφύλαξη του άρθρου 3 του παρόντος.

2. Η συμμόρφωση των ασφαλών διατάξεων δημιουργίας υπογραφής προς το Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος Διατάγματος διαπιστώνεται από την Εθνική

Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) (άρθρο 3 του ν. 2867/2000) ή από οριζόμενους από αυτήν δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Η Ε.Ε.Τ.Τ. και οι οριζόμενοι από αυτή δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς υποχρεούνται στην εφαρμογή των ελαχίστων κριτηρίων που προβλέπονται στην Απόφαση της Επιτροπής της 6.11.2000 (Ε (2000) 3179 τελικό). Η συμμόρφωση των προϊόντων ηλεκτρονικής υπογραφής προς αναγνωρισμένα πρότυπα αποτελεί τεκμήριο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο σημείο (στ) του Παραρτήματος II και στο Παράρτημα III του παρόντος.

3. Τα παρεχόμενα πιστοποιητικά επαλήθευσης ορίζουν ρητά, κατά τρόπο εύκολα αντιληπτό από μη ειδικό τρίτο, αν πρόκειται για αναγνωρισμένα ή μη αναγνωρισμένα πιστοποιητικά.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, για την παροχή των υπηρεσιών πιστοποίησης οποιασδήποτε μορφής δεν απαιτείται η χορήγηση άδειας στους παρόχους των υπηρεσιών αυτών.

5. Προκειμένου να επιτευχθεί βελτιωμένο επίπεδο παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης, παρέχεται από την Ε.Ε.Τ.Τ. ή από οριζόμενους από αυτήν δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, ύστερα από έγγραφη αίτηση του ενδιαφερόμενου παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης, εθελοντική διαπίστευση. Με την εθελοντική διαπίστευση απονέμονται δικαιώματα και επιβάλλονται υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων τελών, στον πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης. Οι προϋποθέσεις εθελοντικής διαπίστευσης πρέπει να είναι αντικειμενικές, διαφανείς, ανάλογες με τον επιδιωκόμενο σκοπό και να μην οδηγούν σε διακρίσεις. Η Ε.Ε.Τ.Τ. δεν μπορεί να περιορίσει τον αριθμό των παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης, που επιθυμούν τη διαπίστευσή τους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

6. Οι διαπιστευμένοι ή μη, πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης, που πληρούν τις προϋποθέσεις του Παραρτήματος II του παρόντος, εκδίδουν αναγνωρισμένα πιστοποιητικά για το κοινό.

7. Οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης οφείλουν ιδιαίτερα να μεριμνούν για την από μέρους τους τήρηση των διατάξεων για την προστασία του ανταγωνισμού, για τον αθέμιτο ανταγωνισμό, για την πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία και για την προστασία του καταναλωτή.

8. Η Ε.Ε.Τ.Τ. έχει την εποπτεία και τον έλεγχο των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παροχών υπηρεσιών πιστοποίησης, καθώς και των σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 2 του παρόντος φορέων διαπίστευσης και ελέγχου της συμμόρφωσης των υπογραφών προς το παράρτημα III.

9. Σε περίπτωση που πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης ενεργεί ως διαπιστευμένος πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης, χωρίς να είναι, η Ε.Ε.Τ.Τ. επιβάλλει πρόστιμο από εξήντα χιλιάδες (60.000) έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) Ευρώ.

Άρθρο 5

Διεθνείς πτυχές

1. Η προσφορά υπηρεσιών πιστοποίησης εντός της ελληνικής επικράτειας από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, που είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα διέπεται από την κείμενη ελληνική νομοθεσία.

2. Υπηρεσίες πιστοποίησης στους καλυπτόμενους από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική υπογραφή τομείς, εφόσον προέρχονται από άλλη χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τις αντίστοιχες υπηρεσίες πιστοποίησης, που

παρέχονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα.

3. Προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής, τα οποία συνάδουν με την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τα αντίστοιχα προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής, τα οποία προέρχονται από την Ελλάδα. Ιδιαίτερα, η διαπίστωση συμμόρφωσης προς την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αφορά προϋποθέσεις για ασφαλείς διατάξεις δημιουργίας της υπογραφής από φορέα στον οποίο έχει ανατεθεί η διαπίστωση αυτή σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει άμεση ισχύ και στην Ελλάδα.

4. Τα αναγνωρισμένα πιστοποιητικά, που εκδίδονται στο κοινό από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι νομικώς ισοδύναμα με τα εκδιδόμενα από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον:

α) ο πάροχος αυτός πληροί τους όρους του παρόντος Διατάγματος και έχει διαπιστευθεί εθελοντικώς σε κράτος -μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) για το συγκεκριμένο πιστοποιητικό έχει εγγυηθεί πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης, που είναι εγκατεστημένος σε κράτος-μέλος και πληροί τους όρους του παρόντος Διατάγματος.

γ) το αναγνωρισμένο πιστοποιητικό του παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης αναγνωρίζεται βάσει διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 6

Ευθύνη των παρόχων πιστοποίησης

1. Ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης, διαπιστευμένος ή μη, που εκδίδει αναγνωρισμένο πιστοποιητικό στο κοινό ή εγγυάται για την ακρίβεια τέτοιου πιστοποιητικού, ευθύνεται έναντι οποιουδήποτε φορέα ή φυσικού ή νομικού προσώπου για τη ζημία που προκλήθηκε σε βάρος του επειδή το πρόσωπο αυτό εύλογα βασίσθηκε στο πιστοποιητικό, όσον αφορά:
 - α) την ακρίβεια, κατά τη στιγμή της έκδοσής του, όλων των πληροφοριών που περιέχονται στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, καθώς και την ύπαρξη όλων των στοιχείων που απαιτούνται για την έκδοσή του.
 - β) τη διαβεβαίωση ότι ο υπογράφων, η ταυτότητα του οποίου βεβαιώνεται στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, κατά τη στιγμή της έκδοσής του, κατείχε δεδομένα δημιουργίας υπογραφής, που αντιστοιχούσαν στα αναφερόμενα ή καθοριζόμενα στο πιστοποιητικό δεδομένα επαλήθευσης της υπογραφής.
 - γ) τη διαβεβαίωση ότι αμφότερα τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής και επαλήθευσης υπογραφής μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά, εφόσον προέρχονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης.
2. Ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης ευθύνεται επίσης, αν παραλείψει να καταγράψει την ανάκληση του πιστοποιητικού.
3. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις ο πάροχος δεν ευθύνεται, αν αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει πταίσμα.
4. Στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό δύνανται να αναγράφονται, από τον πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, περιορισμοί χρήσης αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί τίθενται κατά τρόπο, ο οποίος είναι αναγνωρίσιμος από οποιονδήποτε τρίτο. Σ' αυτή την περίπτωση ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης δεν ευθύνεται για τη ζημία που προκύπτει από την

υπέρβαση των αναφερόμενων περιορισμών κατά τη χρήση του αναγνωρισμένου πιστοποιητικού.

5. Στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό δύνανται να αναγράφονται, από τον πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, όρια για το ύψος των συναλλαγών, για τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί το σχετικό πιστοποιητικό, με την προϋπόθεση ότι τα όρια αυτά τίθενται κατά τρόπο αναγνωρίσιμο από οποιονδήποτε τρίτο. Στην περίπτωση αυτήν ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης δεν ευθύνεται για τη ζημία που προκαλείται από την υπέρβαση των ορίων αυτών.

6. Τα οριζόμενα στις διατάξεις των παραπάνω παραγράφων ισχύουν με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν.2251/1994 (Α'191)όπως ισχύει για την προστασία καταναλωτών και ιδιαίτερα για τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων, που συνάπτονται με καταναλωτές.³⁷

³⁷ <http://www.esee.gr/page.asp?id=91> - 202k -

2.4. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα και η ποιοτική διαβάθμιση τους

Ως ηλεκτρονικό έγγραφο θεωρούνται τα δεδομένα που υπάρχουν μέσα σε έναν υπολογιστή τα οποία κατόπιν επεξεργασίας μπορούν να αποτυπωθούν σε αναγνώσιμη μορφή, είτε μέσω εκτύπωσης, είτε μέσω προβολής στην οθόνη του υπολογιστή.,

Η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων μέσω του διαδικτύου είναι επιτρεπτή αλλά διέπεται από διαφορετικούς νομικούς κανόνες απ' ό,τι τα υπόλοιπα έγγραφα, διότι δεν έχουν το στοιχείο της χειρόγραφης υπογραφής, καθώς επίσης δεν θεωρούνται σταθερά από την άποψη ότι δεν είναι αποτυπωμένα σε χαρτί που έχει μεγάλη διάρκεια ζωής. Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που σε αρκετά δίκαια τα ηλεκτρονικά έγγραφα θεωρούνται αντικείμενα αυτοψίας και όχι έγγραφα.³⁸

Αυτό ισχύει και για το ελληνικό δίκαιο αφού θεωρείται, σε συνδυασμό με το θέμα της ηλεκτρονικής υπογραφής που είδαμε παραπάνω, ότι από την στιγμή που δεν φέρει ιδιόχειρη υπογραφή μπορεί να υποστεί αλλοιώσεις. Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 160 του Αστικού Κώδικα που αναφέρει το θέμα της ιδιόχειρης υπογραφής η χρήση των ηλεκτρονικών εγγράφων ακυρώνει την δικαιοπραξία και σύμφωνα με το άρθρο 443 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας το ηλεκτρονικό έγγραφο δεν έχει και καμία αποδεικτική δύναμη. Με το άρθρο 444 όμως το ηλεκτρονικό έγγραφο μπορεί να αποτελέσει

³⁸ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.181.

αποδεικτικό από την στιγμή που γίνονται αποδεκτές ως έγγραφα μηχανικές απεικονίσεις χωρίς ιδιόχειρη υπογραφή.³⁹

Τα ηλεκτρονικά έγγραφα προστατεύονται ποινικά σύμφωνα με το άρθρο 13 εδ. Γ ΠΚ αρκεί να αποδεικνύεται ότι είναι έγγραφα. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο ως έγγραφα θεωρούνται οι σκληροί δίσκοι, τα συστήματα ηλεκτρονικής αποθήκευσης πληροφοριών και βεβαίως το χαρτί εκτυπωτή.

Αναφορικά με τις ηλεκτρονικές επιστολές, τις ιστοσελίδες, το IRC, τα αρχεία δεδομένων και τα προγράμματα, θεωρούνται έγγραφα ή όχι ανάλογα με τον τρόπο λειτουργίας τους. Οι ηλεκτρονικές επιστολές μπορούν να χαρακτηριστούν έγγραφα εάν έχουν χαρακτηριστικά όπως πραγματικό όνομα, ψηφιακή διεύθυνση, ψηφιακή υπογραφή και στοιχεία για την διαδρομή που έχει κάνει ώστε ο παραλήπτης να μπορεί να ελέγξει αν μία επιστολή είναι αυθεντική ή όχι.⁴⁰

Οι ιστοσελίδες θεωρούνται ως έγγραφα από την στιγμή που είναι αποθηκευμένες στον υπολογιστή του παρόχου, ώστε να συνδέονται ηλεκτρονικά με αυτό που κατέχει την ιστοσελίδα και κατά συνέπεια σύνδεση με τον εκδότη της. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν υπάρχει ψευδώνυμο και δεν μπορεί η ιστοσελίδα να συνδεθεί με τον εκδότη της δεν θεωρείται έγγραφο.⁴¹

³⁹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.191.

⁴⁰ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.195.

⁴¹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.195.

Το IRC δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί έγγραφο ενώ τα προγράμματα μπορούν να θεωρηθούν έγγραφα μόνο εάν υπάρχουν πρόσθετα στοιχεία στον σκληρό δίσκο που είναι αποθηκευμένα τα οποία εδραιώνουν την σύνδεση ανάμεσα στο πρόγραμμα και τον εκδότη του.⁴²

2.5. Η προστασία της προσωπικότητας και των προσωπικών δεδομένων

Το διαδίκτυο λόγω του στοιχείου της ανωνυμίας που προσφέρει πολλαπλασιάζει και τις ευκαιρίες που υπάρχουν για την προσβολή της προσωπικότητας. Σε αυτές τις περιπτώσεις αυτός που έχει θιγεί μπορεί να προστατευθεί από τα κάτωθι άρθρα:

Άρθρο 57

Δικαίωμα στην προσωπικότητα.

Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητα του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει, το δικαίωμα αυτό έχουν ο σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες, οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διαθήκη. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.

Άρθρο 59

⁴² Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.196.

Ικανοποίηση ηθικής βλάβης

Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων το δικαστήριο με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνιστάται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα, ή σε οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις.

Άρθρο 914

Έννοια

Όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει.

Άρθρο 919

Προσβολή των χρηστών ηθών

Όποιος με πρόθεση ζημίωσε άλλον κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει.⁴³

Εκτός όμως από τον αστικό κώδικα σε περίπτωση προσβολής της προσωπικότητας μπορεί να γίνει χρήση και του Ν. 1178/1981 περί αστικής ευθύνης του τύπου.⁴⁴

Προσβολή όμως αποτελεί και το φαινόμενο του κυβερνοσφετερισμού (cybersquatting). Ο κυβερνοσφετερισμός είναι η χρήση μίας διαδικτυακής

⁴³ <http://gort.gr/genarx.htm> - 155k -

⁴⁴ Κορνηλάκης Πάνος, *Διαδίκτυο και αστικό δίκαιο*, Αρμενόπουλος 7, (2007) σελ. 996-997.

διεύθυνσης η οποία έχει την επωνυμία ή διακριτικά γνωρίσματα επιχειρήσεων προκαλώντας τους ζημιά στην φήμη τους αλλά και στερώντας το δικαίωμα να χρησιμοποιούν στο διαδίκτυο την επωνυμία τους. Και αυτή η μορφή προσβολής προστατεύεται από τα ίδια άρθρα του αστικού κώδικα που αναφέραμε καθώς επίσης και από τα άρθρα 1 και 13 του νόμου 146/1914.⁴⁵

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο και της ιδιωτικής ζωής στην ελληνική νομοθεσία βασίζεται στον πρόσφατο νόμο 3471/2006 (βλέπε Παράρτημα 4) ο οποίος ενσωμάτωσε την οδηγία 2002/58/EK.

Η παραβίαση των διατάξεων του νέου νόμου μπορεί να επιφέρει αποζημίωση για τους θιγόμενους της οποίας το ελάχιστο ύψος φθάνει τα 10.000 ευρώ.⁴⁶

⁴⁵ Κορνηλάκης Πάνος, *Διαδίκτυο και αστικό δίκαιο*, Αρμενόπουλος 7, (2007) σελ. 997.

⁴⁶ Κορνηλάκης Πάνος, *Διαδίκτυο και αστικό δίκαιο*, Αρμενόπουλος 7, (2007)σελ. 997.

2.6. Η προστασία του καταναλωτή στις διαδικτυακές συμβάσεις

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει στην πλειοψηφία του το ηλεκτρονικό εμπόριο πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικών συμβάσεων ανάμεσα στους χρήστες και τους προμηθευτές. Οι χρήστες λοιπόν είναι οι καταναλωτές και προστατεύονται από το δίκαιο που προστατεύει όλους τους καταναλωτές.

Οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες που έχουν αναπτυχθεί για την περαιτέρω προστασία του καταναλωτή είναι οι εξής:

- Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ για την ευθύνη των ελαττωματικών προϊόντων
- Η οδηγία 93/13/ΕΟΚ για τις καταχρηστικές ρήτρες
- Η οδηγία 87//102/ΕΟΚ που τροποποιήθηκε από την 90/88 ΕΟΚ για την καταναλωτική πίστη
- Η οδηγία 97/7/ΕΟΚ για την σύναψη συμβάσεων από απόσταση⁴⁷

Στην ελληνική νομοθεσία ο καταναλωτής προστατεύεται από τον νόμο 2251/1994 για την προστασία του καταναλωτή (βλέπε Παράρτημα 3).

⁴⁷ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.200.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

3.1. Σκέψεις επί του ηλεκτρονικού εμπορίου

Στην Ελλάδα το νομικό πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου καθορίζεται από την ενσωμάτωση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ για το ηλεκτρονικό εμπόριο και την θέσπιση του Π.Δ. 131/2003 (βλέπε Παράρτημα 2) που αναφέραμε και στις ηλεκτρονικές συμβάσεις.

Ένα από τα θέματα που παρουσιάζουν ειδικό νομικό ενδιαφέρον είναι η αρχή της κοινοτικής οδηγίας για την «χώρα προέλευσης». Ο κανόνας αυτός θεσπίστηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να γίνεται πιο αποτελεσματικός έλεγχος στις υπηρεσίες που παρέχονται μέσω διαδικτύου. Ο κανόνας αυτός ορίζει ότι ο κάθε φορέας παροχής υπηρεσιών υπάγεται στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος. Με αυτό τον τρόπο κάθε φορέας είναι υποχρεωμένος να κινείται σε ένα συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο και να ελέγχεται μέσω αυτού.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αυτής της οδηγίας είναι ότι ευνοείται η εφαρμογή της πιο αυστηρής εθνικής νομοθεσίας. Οι χώρες που έχουν υπηρεσίες στο εσωτερικό τους από φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε άλλες χώρες δεν μπορούν να ασκήσουν την δική τους νομοθεσία εάν της άλλης χώρας είναι αυστηρότερη. Μπορούν όμως αν η δική τους νομοθεσία είναι αυστηρότερη να την εφαρμόσουν για να αναγκάσουν παρόχους που είναι εγκατεστημένοι σε αυτούς να πάνε σε άλλες χώρες με φιλικότερη νομοθεσία.⁴⁸

⁴⁸ Κουτσούμπας Θεόδωρος, *Ηλεκτρονικό εμπόριο- Νομικοί προβληματισμοί στα πλαίσια εφαρμογής των κοινοτικών και εθνικών ρυθμίσεων*, ΔΕΕ4/2006 (Έτος 12^ο), σελ.377-378.

3.2. Ανεπιθύμητη εμπορική ηλεκτρονική αλληλογραφία

Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σήμερα αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο τόσο για τις επαγγελματικές όσο και για τις κοινωνικές επαφές των ανθρώπων και πολλοί μάλιστα δεν θα μπορούσαν καν να φανταστούν την διεκπεραίωση όλων αυτών των επαφών χωρίς αυτό.

Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο είναι πολλά. Ένα βασικό πλεονέκτημα είναι η ταχύτητα αφού ένα μήνυμα μπορεί πολύ γρήγορα να φτάσει στον αποδέκτη του όπου και αν αυτός βρίσκεται. Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι το χαμηλό κόστος αφού η αξία αποστολής του μηνύματος είναι σχεδόν μηδενική, από την στιγμή που κάποιος ήδη χρεώνεται για το διαδίκτυο. Επίσης, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο παρέχει την δυνατότητα της άμεσης απάντησης σε ένα εισερχόμενο μήνυμα, της πολλαπλής αποστολής του ίδιου μηνύματος σε πολλούς αποδέκτες, την επισύναψη αρχείων, ώστε μαζί με το μήνυμα να αποστέλλεται και ότι άλλου είδους αρχείο επιθυμεί ο αποστολέας, καθώς επίσης και την απλή αρχειοθέτηση και επεξεργασία της εισερχόμενης και εξερχόμενης αλληλογραφίας χωρίς να απαιτείται γι' αυτό ειδικός χώρος.⁴⁹

Εκτός όμως από πλεονεκτήματα, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο έχει και μειονεκτήματα. Κάποια από αυτά τα μειονεκτήματα είναι η λήψη mail που περιέχουν ιούς και μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στον υπολογιστή του λήπτη, η μειωμένη ασφάλεια αναφορικά με τα προσωπικά δεδομένα που αποστέλλονται και η ανεπιθύμητη εμπορική ηλεκτρονική αλληλογραφία, γνωστή και ως «spamming».

⁴⁹ Μουζάκης Γ. Χρήστος, *Ανεπιθύμητη εμπορική ηλεκτρονική αλληλογραφία- Η αντιμετώπιση του φαινομένου στην ελληνική και διεθνή έννομη τάξη*, ΔΙΜΕΕ 3/2008(Έτος 5^ο), σελ. 1.

Το spamming ρυθμίζεται από την ελληνική νομοθεσία μέσω του νόμου 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών (βλέπε Παράρτημα 3) και ειδικά από τα άρθρα 9 και 4.

Στην περίπτωση που ο αποστολέας της ανεπιθύμητης εμπορικής αλληλογραφίας δεν συμμορφωθεί με τις υποδείξεις του παραλήπτη, τότε ο δεύτερος έχει το δικαίωμα να ζητήσει χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που μπορεί να έχει υποστεί.⁵⁰

⁵⁰ Σιδηρόπουλος Θεόδωρος, *Το δίκαιο του διαδικτύου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη (2003), σελ. 20-21.

3.3. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών στο διαδίκτυο

Μία από τις υποχρεώσεις που έχει ο φορέας παροχής υπηρεσιών κατά την διάρκεια των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών στο διαδίκτυο είναι να παρέχει επαρκή πληροφόρηση πριν την σύναψη της σύμβασης. Πιο συγκεκριμένα, ο φορέας όχι μόνο πριν την σύναψη της σύμβασης αλλά ακόμα και πριν την λήψη της παραγγελίας, σύμφωνα με την οδηγία της 1999/93/ΕΚ θα πρέπει να ενημερώνει τον καταναλωτή για τα εξής θέματα:

Α. Για τα τεχνικά στάδια που θα χρειαστούν μέχρι να ολοκληρωθεί η σύναψη της σύμβασης

Β. Για το αν ο φορέας μετά την σύναψη θα αρχειοθετήσει ή όχι την σύμβαση και αν ο καταναλωτής θα μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτή ή όχι

Γ. Για τον τρόπο που θα εντοπιστούν ή θα διορθωθούν τυχόν λάθη που υπάρχουν πριν την σύναψη της σύμβασης

Δ. Για την γλώσσα ή τις γλώσσες που θα γίνει η σύμβαση

Ε. Για τον κώδικα δεοντολογίας στον οποίον υπάγεται ο φορέας και τα στοιχεία πρόσβασης μέσω των ηλεκτρονικών μέσων στον κώδικα αυτό.⁵¹

⁵¹ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003) , Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.167.

3.4. Το ζήτημα της ηλεκτρονικής πληρωμής

Η ηλεκτρονική πληρωμή στο διαδίκτυο γίνεται μέσω τριών τρόπων. Η πρώτος τρόπος είναι μέσω πιστωτικής κάρτας αλλά υπάρχουν πολλά ζητήματα αναφορικά με την ασφάλεια του. Ένα από αυτά είναι κατά πόσο είναι ασφαλής η μετάδοση των στοιχείων της κάρτας χωρίς να υπάρχει λογοκλοπή. Ένα άλλο θέμα είναι ότι με την πληρωμή μέσω διαδικτύου δεν υπάρχει τρόπος εξασφάλισης ότι αυτός που χρησιμοποιεί την κάρτα είναι πράγματι ο κάτοχος της.

Στα ερωτήματα που υπάρχουν δίνει απαντήσεις η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Οι καταναλωτές που χρησιμοποιούν πιστωτικές κάρτες προστατεύονται μέσω των οδηγιών 87/102/ΕΟΚ και 90/88/ΕΟΚ. Η οδηγία 97/7/ΕΚ επιτρέπει στον καταναλωτή να ανατρέψει την σύμβαση σε περίπτωση προβλήματος και την ευθύνη την χρεώνεται ο προμηθευτής στο πλαίσιο των κινδύνων που υπάρχουν.⁵²

Οι δύο άλλοι τρόποι πληρωμής είναι η πληρωμή με ηλεκτρονική μέσα ή ηλεκτρονικό διαμεσολαβητή και το ηλεκτρονικό χρήμα. Με την σύσταση 97/489 της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρεται στα μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής καθορίζεται ότι ο διαμεσολαβητής που παρέχει στους συμβαλλόμενος τα μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής είναι αυτός που οφείλει να τους ενημερώνει για τους όρους χρήσης και να εξασφαλίζει την αξιοπιστία των διαδικασιών.

Από την άλλη, αυτός που κάνει χρήση των μέσων ηλεκτρονικών πληρωμών είναι υποχρεωμένος να προστατεύει τους κωδικούς του και να

⁵² Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.197-187.

καταγγείλει κάθε περίπτωση κλοπής ή απώλειας. Επίσης, ο διαμεσολαβητής είναι υποχρεωμένος να καταγράψει κάθε αγορά που γίνεται με την χρήση των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής που έχει παράσχει.⁵³

⁵³ Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003), Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, σελ.199.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

4.1. Η Οδηγία 1999/93/ΕΚ και το Π.Δ. 150/2001 για τις ηλεκτρονικές υπογραφές

Όπως ήδη αναφέραμε, το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001 αποτελεί προσαρμογή στην Οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές. Φαίνεται όμως ότι ο Έλληνας νομοθέτης απλώς μετέφερε αυτούσια την οδηγία στο ελληνικό δίκαιο χωρίς να την επεξεργαστεί κατάλληλα ώστε να έχει και κοινωνικό αντίκρισμα.

Ειδικά στα άρθρα 2 και 3 εντοπίζονται πολλές παραλείψεις κατά την διάρκεια της ενσωμάτωσης οι οποίες είναι οι κάτωθι:

1. Πρώτα απ' όλα στα άρθρα 1 και 2 του Προεδρικού Διατάγματος δεν γίνεται πουθενά αναφορά για την εγκυρότητα και την σύναψη των ηλεκτρονικών συμβάσεων αλλά αναφέρονται αποκλειστικά στις ηλεκτρονικές υπογραφές. Αυτό σημαίνει ότι στο Προεδρικό Διάταγμα δεν έχουν εφαρμοστεί γενικές αρχές του δικαίου των συμβάσεων. Αυτό όμως δεν συμβαίνει και στην περίπτωση της οδηγίας όπου το θέμα των συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 9 (βλέπε Παράρτημα 1).⁵⁴
2. Η οδηγία έχει ως γενική αρχή ότι το δίκαιο που ισχύει κάθε φορά πρέπει να κάνει δεκτή την ηλεκτρονική υπογραφή. Το τι σημαίνει ηλεκτρονική υπογραφή εξηγείται στο άρθρο 2 του Π.Δ. και μάλιστα καθορίζεται ότι το νομικό της αποτέλεσμα εξαρτάται από την κατηγορία

⁵⁴ Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο), σελ. 1235.

στην οποία ανήκει η ηλεκτρονική υπογραφή. Ο ακριβής ορισμός όμως της ηλεκτρονικής υπογραφής στο Π.Δ. είναι τόσο γενικός που περικλείει όλους τους τύπους της ηλεκτρονικής υπογραφής, ακόμα και αυτούς που υπάρχουν και θα ανακαλυφθούν μελλοντικά. Στην αμέσως επόμενη παράγραφο όμως η ευρύτητα αυτή περιορίζεται στην αναφορά για την προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή η οποία περιλαμβάνει μόνο την ψηφιακή. Ενώ ο γενικός ορισμός είναι ίδιος με αυτόν της οδηγίας, ο Έλληνας νομοθέτης έχει επιλέξει να ταυτίσει την προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με την ψηφιακή ενώ στην οδηγία δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Στην οδηγία η αντίστοιχη διάταξη αναφέρεται κυρίως στις ψηφιακές υπογραφές αλλά δεν αποκλείει οποιαδήποτε άλλη μορφή που τηρεί τα κριτήρια.⁵⁵

3. Στο άρθρο 3 του Π.Δ. που αντιστοιχεί στο άρθρο 5 της Οδηγίας καθορίζονται οι έννομες συνέπειες από την χρήση των ηλεκτρονικών υπογραφών. Τόσο το Π.Δ. όσο και η οδηγία εισάγουν το σύστημα των «δύο βαθμίδων». Στην δεύτερη παράγραφο του άρθρου αναγνωρίζεται η ηλεκτρονική υπογραφή ως αποδεικτικό στοιχείο αλλά δεν καθορίζεται πως θα προκύπτει η αποδεικτική της αξία. Αυτό σημαίνει ότι αν θέλει το δικαστήριο να ταυτίσει την ηλεκτρονική υπογραφή με τις αρχές που

⁵⁵ Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο), σελ. 1236.

ισχύουν για την χειρόγραφη υπογραφή μπορεί να το κάνει και κατά συνέπεια να απορρίψει την ηλεκτρονική ως αποδεικτικό στοιχείο.⁵⁶

4. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 3 του Π.Δ. οι χειρόγραφες υπογραφές εξισώνονται πλήρως νομικά με τις προηγμένες ψηφιακές υπογραφές. Αυτό σημαίνει ότι και οι δύο τύποι υπογραφών έχουν την ίδια ακριβώς αποδεικτική αξία και ότι δεν υπάρχει καμία διαφορά ανάμεσα τους. Έτσι, σε ένα δικαστήριο δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα τεχνικά χαρακτηριστικά της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής αλλά να κρίνεται μόνο όπως η χειρόγραφη. Κατά συνέπεια, ο μόνος τρόπος για να προσβληθεί μία προηγμένη ψηφιακή υπογραφή είναι να θεωρηθεί πλαστή. Αυτή η ταύτιση της ψηφιακής υπογραφής με την χειρόγραφη οδηγεί σε μία νομική διάκριση αναφορικά με την ηλεκτρονική. Η ψηφιακή αφού θεωρείται ίδια με την χειρόγραφη μπορεί να χρησιμοποιηθεί κανονικά σε συμβάσεις ενώ η ηλεκτρονική υπογραφή μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο σε συμβάσεις που είναι άτυπες.⁵⁷

⁵⁶ Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο), σελ. 1236.

⁵⁷ Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο), σελ. 1236.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών οδηγιών στην ελληνική νομοθεσία έγινε απόπειρα να καλυφθεί το νομικό κενό που υπήρχε αναφορικά με το διαδίκτυο. Αυτό επετεύχθη ως ένα βαθμό αλλά όχι ολοκληρωτικά. Το μεγάλο πρόβλημα προκύπτει από το γεγονός ότι τόσο οι οδηγίες όσο και η ελληνική νομοθεσία τέθηκαν σε ισχύ με αξιοσημείωτη καθυστέρηση, και αναφέρονται γενικά σε κάποια θέματα χωρίς να εντρυφούν βαθύτερες προβληματικές.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού που αποτελεί ο νόμος 3471/2006 που είναι εξειδικευμένος για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ο οποίος όμως δημιουργήθηκε, μόλις πριν τρία χρόνια, την στιγμή που η ανάπτυξη του διαδικτύου είναι ραγδαία τη τελευταία δεκαετία. Αυτό καταδεικνύει ότι η ανάπτυξη του διαδικτύου δεν είναι παράλληλη με την ανάπτυξη της νομοθεσίας αφήνοντας έτσι περιθώριο για παράνομη και εσφαλμένη χρήση του.

Η μη έγκαιρη δημιουργία μίας κατάλληλης νομοθεσίας για το διαδίκτυο μπορεί να είναι περιοριστική για την περαιτέρω ανάπτυξη του και την χρήση του σε άλλες εφαρμογές. Αν για παράδειγμα κάποιος καταναλωτής έχει ζημιά από το ηλεκτρονικό εμπόριο και δεν έχει την κατάλληλη νομοθετική προστασία, τότε θα είναι εξαιρετικά δύσκολο να το εμπιστευθεί ξανά επιστρέφοντας στις παραδοσιακές μεθόδους που είναι μεν πιο αξιόπιστες αλλά πιο χρονοβόρες και πιο δαπανηρές.

Από την άλλη, και οι επιτήδριοι που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για απάτες, απειλές ή προσβολές, βλέποντας ότι μένουν ατιμώρητοι θα συνεχίσουν δημιουργώντας έτσι ένα μεγαλύτερο κλίμα ανασφάλειας και

οδηγώντας όχι πλέον στην ανάπτυξη, αλλά στην απαξίωση της τεχνολογικής υποδομής του διαδικτύου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ερμηνευτικό και Ετυμολογικό Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας, Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάννικα (1994), Εκδόσεις Πάπυρος, τόμος 59^{ος}
- Καράκωστας Κ. Ιωάννης, *Δίκαιο και Internet- Νομικά ζητήματα του διαδικτύου*, (2003) , Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας
- Κορνηλάκης Πάνος, *Διαδίκτυο και αστικό δίκαιο*, Αρμενόπουλος, 7 (2007)
- Κουτσούμπας Θεόδωρος, *Ηλεκτρονικό εμπόριο- Νομικοί προβληματισμοί στα πλαίσια εφαρμογής των κοινοτικών και εθνικών ρυθμίσεων*, ΔΕΕ4/2006 (Έτος 12^ο)
- ΜακΚουέιλ Ντένις, *Η θεωρία της μαζικής επικοινωνίας για τον 21^ο αιώνα*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα (2003)
- Μουζάκης Γ. Χρήστος, *Ψηφιακά έγγραφα και ηλεκτρονικό εμπόριο*, Διπλωματική εργασία, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα (2006)
- Μουζακης Γ. Χρήστος, *Ανεπιθύμητη ηλεκτρονική αλληλογραφία. Η αντιμετώπιση του φαινομένου στην ελληνική και διεθνή έννομη τάξη*. ΔΙΜΕΕ 3/2008
- Ντρενογιάννη Ελένη, *Παιδαγωγική Αξιοποίηση των υπηρεσιών του Internet* στο <http://www.auth.gr/virtualschool/2.2-3/Praxis/DrenoyanniCyberPedagogy.html>

- Παπαδήμα-Σοφοκλέους Σαλώμη, *Εκπαίδευση του μέλλοντος και γλωσσική διδασκαλία: Νέες τεχνολογίες και νέα μαθησιακά περιβάλλοντα για μία γλωσσική διδασκαλία του μέλλοντος*, γενικό έργο Εκπαιδευτικές καινοτομίες για το σχολείο του μέλλοντος, τόμος Α, επιμέλεια Π. Αγγελίδης-Γ. Μαυροειδής, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα (2004)
- Παπαθωμά- Μπέτγκε Αναστασία, *Ηλεκτρονικό εμπόριο: Νομικά ζητήματα κατά την σύναψη εμπορικών συμβάσεων στο ίντερνετ*, ΔΕΕ 12 /1999(Έτος 5^ο)
- Σιδηρόπουλος Θεόδωρος, *Το δίκαιο του διαδικτύου*, Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα –Θεσσαλονίκη (2003)
- Τρουλινός Επαμεινώνδας, *Το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001- Μία χαμένη ευκαιρία για ρύθμιση των ηλεκτρονικών υπογραφών από τον Έλληνα νομοθέτη*, ΔΕΕ 12/2001 (Έτος 7^ο),

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ:

- teacher-nik.freesevers.com/MikrodidaskaliaInternet.htm - 51k –
- <http://www.esee.gr/page.asp?id=91> - 202k –
- <http://gort.gr/genarx.htm> - 155k -
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:...> - 71k –
- <http://www.kepka.org/Grk/Lgs/Legislation/2251.HTM> - 68k -
- http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3471_06.htm - 169k -

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

ΟΔΗΓΙΑ 1999/93/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 1999

σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 47
παράγραφος 2 και τα άρθρα 55 και 95,

την πρόταση της Επιτροπής(1),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής(2),

της γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών(3),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης(4),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) στις 16 Απριλίου 1997, η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των
Περιφερειών ανακοίνωση σχετικά με ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στο
ηλεκτρονικό εμπόριο·

(2) στις 8 Οκτωβρίου 1997 η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των

Περιφερειών ανακοίνωση για την κατοχύρωση της ασφάλειας και εμπιστοσύνης στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες - προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ψηφιακές υπογραφές και κρυπτοθέτηση·

(3) την 1η Δεκεμβρίου 1997, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει το ταχύτερο δυνατό πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ψηφιακές υπογραφές·

(4) για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και το εμπόριο απαιτούνται "ηλεκτρονικές υπογραφές" και συναφείς υπηρεσίες που παρέχουν τη δυνατότητα απόδειξης της γνησιότητας των δεδομένων· η ύπαρξη αποκλινόντων κανόνων όσον αφορά τη νομική αναγνώριση των ψηφιακών υπογραφών και διαπίστευση "παροχών υπηρεσιών πιστοποίησης" στα κράτη μέλη ενδέχεται να αποτελέσει σημαντικό φραγμό για τη χρήση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του ηλεκτρονικού εμπορίου· από την άλλη πλευρά, ένα σαφές κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις προϋποθέσεις που θα εφαρμόζονται στις ηλεκτρονικές υπογραφές θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στις νέες τεχνολογίες και θα συμβάλει στη γενική αποδοχή τους· οι νομοθεσίες στα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών στην εσωτερική αγορά·

(5) θα πρέπει να προαχθεί η διαλειτουργικότητα των προϊόντων ηλεκτρονικής υπογραφής· σύμφωνα με το άρθρο 14 της συνθήκης, η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων· πρέπει να ικανοποιηθούν βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται σε προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής για τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της εσωτερικής αγοράς και για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στις

ηλεκτρονικές υπογραφές, με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3381/94 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1994, περί κοινοτικού καθεστώτος ελέγχου της εξαγωγής αγαθών διπλής χρήσης(5) και της απόφασης 94/942/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την κοινή δράση που ενεκρίθη από το Συμβούλιο σχετικά με τον έλεγχο της εξαγωγής αγαθών διπλής χρήσης(6).

(6) η παρούσα οδηγία δεν εναρμονίζει την παροχή υπηρεσιών όσον αφορά το απόρρητο των πληροφοριών όταν καλύπτονται από εθνικές διατάξεις περί δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας.

(7) η εσωτερική αγορά εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, η οποία έχει ως συνέπεια ότι οι πολίτες και οι κάτοικοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έρχονται όλο και συχνότερα αντιμέτωποι με αρχές κρατών μελών διαφορετικών εκείνου στο οποίο διαμένουν. η ηλεκτρονική επικοινωνία θα μπορούσε να αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμη από αυτή την άποψη.

(8) η ταχεία τεχνολογική ανάπτυξη και ο παγκόσμιος χαρακτήρας του Internet επιβάλλουν προσέγγιση που θα είναι ανοικτή σε διάφορες τεχνολογίες και υπηρεσίες ηλεκτρονικής αναγνώρισης της γνησιότητας δεδομένων.

(9) οι ηλεκτρονικές υπογραφές θα χρησιμοποιούνται σε πολλές διαφορετικές συνθήκες και εφαρμογές, έχοντας ως αποτέλεσμα ευρύ φάσμα νέων υπηρεσιών και προϊόντων που θα συνδέονται με ή θα χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές υπογραφές. ο ορισμός αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών δεν θα πρέπει να περιοριστεί στην έκδοση και διαχείριση πιστοποιητικών αλλά θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες και τα προϊόντα που χρησιμοποιούν ή σχετίζονται με ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως οι υπηρεσίες

καταχώρησης, οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης, οι υπηρεσίες καταλόγου, οι υπηρεσίες πληροφορικής ή οι υπηρεσίες μελετών σχετικά με τις ηλεκτρονικές υπογραφές·

(10) η εσωτερική αγορά επιτρέπει στους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης την ανάπτυξη των διασυνοριακών δραστηριοτήτων τους αποβλέποντας στην αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους, προσφέροντας έτσι στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις νέες ευκαιρίες ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών και ηλεκτρονικών συναλλαγών, ανεξαρτήτως συνόρων· για την τόνωση της παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης μέσω ανοικτών δικτύων σε κοινοτική κλίμακα, θα πρέπει οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης να είναι ελεύθεροι να παρέχουν τις υπηρεσίες τους χωρίς προηγούμενη έγκριση· ως προηγούμενη έγκριση νοείται, όχι μόνο κάθε άδεια για την οποία απαιτείται απόφαση των εθνικών αρχών προτού επιτραπεί στον ενδιαφερόμενο να παρέχει υπηρεσίες πιστοποίησης, αλλά και κάθε άλλο μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος·

(11) οι μηχανισμοί εθελοντικής διαπίστευσης που αποσκοπούν σε βελτιωμένο επίπεδο παροχής υπηρεσιών ενδέχεται να προσφέρουν στους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης το κατάλληλο πλαίσιο για την περαιτέρω ανάπτυξη των υπηρεσιών τους στα επίπεδα εμπιστοσύνης, ασφάλειας και ποιότητας που απαιτούνται από την εξελισσόμενη αγορά· αυτοί οι μηχανισμοί θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη βέλτιστης πρακτικής μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης· οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να επιλέγουν και να επωφελούνται από τους εν λόγω μηχανισμούς διαπίστευσης·

(12) οι υπηρεσίες πιστοποίησης μπορούν να παρέχονται είτε από δημόσιο φορέα είτε από νομικό ή φυσικό πρόσωπο, εφόσον είναι εγκατεστημένο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο· τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να απαγορεύουν στους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης να λειτουργούν εκτός των εν λόγω μηχανισμών εθελοντικής διαπίστευσης· θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι μηχανισμοί εθελοντικής διαπίστευσης δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό στις υπηρεσίες πιστοποίησης·

(13) τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν με ποιό τρόπο θα εξασφαλίσουν τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων της παρούσας οδηγίας· η παρούσα οδηγία δεν αποκλείει τη θέσπιση συστημάτων ελέγχου βασισμένων στον ιδιωτικό τομέα· η παρούσα οδηγία δεν υποχρεώνει τους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης να υπόκεινται σε έλεγχο δυνάμει τυχόν μηχανισμών περί διαπίστευσης·

(14) είναι σημαντικό να ευρεθεί μία ισορροπία μεταξύ των αναγκών των καταναλωτών και των επιχειρήσεων·

(15) το παράρτημα III καλύπτει απαιτήσεις για ασφαλείς διατάξεις δημιουργίας υπογραφής ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η λειτουργικότητα των προηγμένων ηλεκτρονικών υπογραφών· δεν καλύπτει ολόκληρο το περιβάλλον του συστήματος στο οποίο λειτουργούν οι διατάξεις αυτές· η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς υποχρεώνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναλάβουν ταχέως μέτρα για το διορισμό των φορέων που θα αναλάβουν την αξιολόγηση της πιστότητας των ασφαλών διατάξεων υπογραφής με το παράρτημα III· για να ικανοποιούνται οι ανάγκες της αγοράς η αξιολόγηση της πιστότητας πρέπει να διενεργείται έγκαιρα και αποτελεσματικά·

(16) η παρούσα οδηγία συμβάλλει στη χρήση και νομική αναγνώριση των ηλεκτρονικών υπογραφών εντός της Κοινότητας· δεν απαιτείται κανονιστικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά μέσα σε συστήματα που στηρίζονται σε εθελούσιες συμφωνίες ιδιωτικού δικαίου μεταξύ συγκεκριμένου αριθμού συμμετεχόντων· θα πρέπει να γίνει σεβαστή η ελευθερία των μερών να συμφωνούν μεταξύ τους τους όρους όρους και τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων αποδέχονται ηλεκτρονικά υπογεγραμμένα δεδομένα, στο βαθμό που τούτο επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία, θα πρέπει να αναγνωρίζεται η νομική ισχύς των ηλεκτρονικών υπογραφών που χρησιμοποιούνται σε αυτά τα διαστήματα καθώς και η αποδοχή τους ως αποδεικτικών στοιχείων σε νομικές διαδικασίες·

(17) η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί σε εναρμόνιση εθνικών κανόνων που αφορούν το ενοχικό δίκαιο, ιδίως την κατάρτιση και εκτέλεση των συμβάσεων ή άλλες διατυπώσεις μη συμβατικού χαρακτήρα σχετικά με τις υπογραφές· επομένως, οι διατάξεις που αφορούν τις έννομες συνέπειες των ηλεκτρονικών υπογραφών θα πρέπει να ισχύουν με την επιφύλαξη των απαιτήσεων ως προς τον τύπο δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τη σύναψη συμβάσεων ή τους κανόνες που καθορίζουν τον τόπο σύναψης μιας σύμβασης·

(18) η αποθήκευση και η αντιγραφή δεδομένων δημιουργίας υπογραφής θα μπορούσε να αποτελέσει απειλή για την νομική ισχύ των ηλεκτρονικών υπογραφών·

(19) οι ηλεκτρονικές υπογραφές θα χρησιμοποιούνται στο δημόσιο τομέα στο πλαίσιο εθνικών και κοινοτικών διοικητικών υπηρεσιών και για την επικοινωνία μεταξύ αυτών των υπηρεσιών και των πολιτών και οικονομικών

φορέων, π.χ. για τις δημόσιες συμβάσεις, τη φορολογία, την κοινωνική ασφάλιση, την υγεία και την απονομή δικαιοσύνης·

(20) η ύπαρξη εναρμονισμένων κριτηρίων όσον αφορά τις έννομες συνέπειες των ηλεκτρονικών υπογραφών θα διαφυλάξει εάν συνεκτικό νομικό πλαίσιο σε ολόκληρη την έκταση της Κοινότητας· στις εθνικές νομοθεσίες προβλέπονται διαφορετικές απαιτήσεις για τη νομική ιχύ των ιδιόχειρων υπογραφών· τα πιστοποιητικά μπορούν να χρησιμοποιούνται για την επιβεβαίωση της ταυτότητας προσώπου που υπογράφει ηλεκτρονικά· οι προηγούμενες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό στοχεύουν υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας· οι προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και έχουν δημιουργηθεί από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής μπορούν να θεωρηθούν ως νομικά ισοδύναμες προς ιδιόχειρες υπογραφές μόνον εφόσον πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις για ιδιόχειρες υπογραφές·

(21) ως συμβολή στη γενική αποδοχή των ηλεκτρονικών μεθόδων απόδειξης γνησιότητας πρέπει να διασφαλιστεί η δυνατότητα χρησιμοποίησης των ηλεκτρονικών υπογραφών ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες σε όλα τα κράτη μέλη· η νομική αναγνώριση των ηλεκτρονικών υπογραφών θα πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και να μη συνδέεται με την εξουσιοδότηση του εμπλεκόμενου παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης· ο καθορισμός των τομέων δικαίου στους οποίους επιτρέπεται η χρήση ηλεκτρονικών εγγράφων και ηλεκτρονικών υπογραφών διέπεται από το εθνικό δίκαιο· η παρούσα οδηγία δεν θίγει την αρμοδιότητα εθνικού δικαστηρίου να αποφασίζει ως προς τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της οδηγίας και δεν

επηρεάζει εθνικούς κανόνες που διέπουν την ελεύθερη εκτίμηση αποδείξεων υπό του δικαστηρίου·

(22) οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης που παρέχουν υπηρεσίες πιστοποίησης στο κοινό υπάγονται στους εθνικούς κανόνες περί ευθύνης·

(23) για την ανάπτυξη του διεθνούς ηλεκτρονικού εμπορίου απαιτούνται διασυνοριακές ρυθμίσεις με συμμετοχή τρίτων χωρών· προκειμένου να διασφαλισθεί η διαλειτουργικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο, θα μπορούσαν να αποβούν χρήσιμες συμφωνίες με τρίτες χώρες για πολυμερείς ρυθμίσεις όσον αφορά την αμοιβαία αναγνώριση υπηρεσιών πιστοποίησης·

(24) για την τόνωση της εμπιστοσύνης των χρηστών στην ηλεκτρονική επικοινωνία και στο ηλεκτρονικό εμπόριο μέσω της διασφάλισης της εμπιστοσύνης των χρηστών, οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης πρέπει να τηρούν τη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής·

(25) διατάξεις περί της χρήσης ψευδωνύμων στα πιστοποιητικά δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τα κράτη μέλη να ζητούν εξακρίβωση της ταυτότητας των προσώπων σύμφωνα με το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο·

(26) τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας πρέπει να θεσπισθούν σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/EK του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή(7)·

(27) η Επιτροπή θα επανεξετάσει την παρούσα οδηγία δύο έτη μετά την εφαρμογή της, μεταξύ άλλων για να εξασφαλίσει ότι η πρόοδος της τεχνολογίας ή οι αλλαγές των νομικών συνθηκών δεν έχουν δημιουργήσει εμπόδια για την επίτευξη των στόχων που θέτει η παρούσα οδηγία· θα πρέπει

να εξετάσει τις συνέπειες των συνδεδεμένων τεχνικών τομέων και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο·

(28) σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που αναφέρονται στο άρθρο 5 της συνθήκης, ο στόχος της δημιουργίας εναρμονισμένου νομοθετικού πλαισίου για την παροχή ηλεκτρονικών υπογραφών και συναφών υπηρεσιών δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά από τα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, είναι δυνατόν, να επιτευχθεί καλύτερα από την Κοινότητα· η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του εν λόγω στόχου,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να διευκολύνει τη χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών και να συμβάλει στη νομική αναγνώρισή τους. Θεσπίζει νομικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές και ορισμένες υπηρεσίες πιστοποίησης, ώστε να εξασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Δεν καλύπτει πτυχές που αφορούν τη σύναψη και την ισχύ συμβάσεων ή άλλων νομικών υποχρεώσεων που διέπονται από απαιτήσεις ως προς τον τύπο δυνάμει του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου και δεν θίγει κανόνες και περιορισμούς σχετικά με τη χρήση εγγράφων οι οποίοι περιέχονται στο εθνικό ή κοινοτικό δίκαιο.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

1. "ηλεκτρονική υπογραφή": δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή τα οποία είναι συνημμένα σε, ή λογικά συσχετιζόμενα με, άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας,

2. "προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή": ηλεκτρονική υπογραφή που ανταποκρίνεται στις εξής απαιτήσεις:

α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα·

β) είναι ικανή να ταυτοποιήσει τον υπογράφοντα·

γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και

δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο ώστε να μπορεί να εντοπιστεί οποιαδήποτε επακόλουθη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων.

3. "υπογράφων": φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε για λογαριασμό του είτε εξ ονόματος φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα που αντιπροσωπεύει,

4. "δεδομένα δημιουργίας υπογραφής": μονοσήμαντα δεδομένα όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής,

5. "διάταξη δημιουργίας υπογραφής": διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των δεδομένων δημιουργίας της υπογραφής.

6. "ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής": διάταξη δημιουργίας υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις του παραρτήματος III,
7. "δεδομένα δημιουργίας υπογραφής": δεδομένα, όπως κώδικες ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής,
8. "δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής": διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των δεδομένων επαλήθευσης υπογραφής,
9. "πιστοποιητικό": ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο που επιβεβαιώνει την ταυτότητά του,
10. "αναγνωρισμένο πιστοποιητικό": πιστοποιητικό που ανταποκρίνεται στις οριζόμενες στο παράρτημα I απαιτήσεις και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ο οποίος πληροί τις οριζόμενες στο παράρτημα II απαιτήσεις,
11. "πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης": φορέας ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές,
12. "προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής": υλικό ή λογισμικό ή συναφή συστατικά στοιχεία τους, που προορίζονται για χρήση από τον πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής υπογραφής ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ή επαλήθευση ηλεκτρονικών υπογραφών,
13. "εθελοντική διαπίστευση": κάθε άδεια, στην οποία ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που διέπουν την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης και η οποία χορηγείται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης από το δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα ο οποίος είναι υπεύθυνος για

τον καθορισμό αυτών των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και για τον έλεγχο της τήρησής τους, όταν ο πάροχος των υπηρεσιών πιστοποίησης δεν δικαιούται να ασκεί τα δικαιώματα που απορρέουν από την άδεια προτού λάβει την απόφαση του εν λόγω φορέα.

Άρθρο 3

Πρόσβαση στην αγορά

1. Τα κράτη μέλη δεν εξαρτούν την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης από εκ των προτέρων έγκριση.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη δύνανται να διατηρούν μηχανισμούς εθελοντικής διαπίστευσης που αποσκοπούν στην επίτευξη βελτιωμένου επιπέδου παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης. Όλες οι προϋποθέσεις που συνδέονται με τους εν λόγω μηχανισμούς πρέπει να είναι αντικειμενικές, διαφανείς, ανάλογες και να μην οδηγούν σε διακρίσεις. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των διαπιστευμένων παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης για λόγους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.
3. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την καθιέρωση κατάλληλου συστήματος που καθιστά δυνατή την επιτήρηση των εγκατεστημένων στο έδαφός τους παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης οι οποίοι εκδίδουν για το κοινό αναγνωρισμένα πιστοποιητικά.
4. Η συμμόρφωση των ασφαλών διατάξεων δημιουργίας υπογραφής προς τις απαιτήσεις του παραρτήματος III διαπιστώνεται από τους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς που ορίζουν τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή

καθορίζει, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 9, κριτήρια βάσει των οποίων τα κράτη μέλη ορίζουν τους φορείς.

Η υπό των εν λόγω φορέων διαπίστωση της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις του παραρτήματος III αναγνωρίζεται από όλα τα κράτη μέλη.

5. Η Επιτροπή δύναται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 9, να καθορίζει και να δημοσιεύει αριθμούς αναφοράς γενικώς αναγνωρισμένων προτύπων για προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Τα κράτη μέλη τεκμαίρουν συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο στοιχείο στ) του παραρτήματος II και στο παράρτημα III, όταν ένα προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής ανταποκρίνεται στα εν λόγω πρότυπα.

6. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συνεργάζονται για να προωθήσουν την ανάπτυξη και χρησιμοποίηση των διατάξεων επαλήθευσης υπογραφής, με βάση τις συστάσεις για την ασφαλή επαλήθευση της υπογραφής που προβλέπονται στο παράρτημα IV και προς όφελος του καταναλωτή.

7. Τα κράτη μέλη δύνανται να εξαρτούν τη χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών στο δημόσιο τομέα από ενδεχόμενες πρόσθετες απαιτήσεις. Οι εν λόγω απαιτήσεις είναι αντικειμενικές, διαφανείς, ανάλογες και δεν οδηγούν σε διακρίσεις, αναφέρονται δε μόνο στα ειδικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης εφαρμογής. Οι απαιτήσεις αυτές δεν πρέπει να αποτελούν εμπόδιο στις διασυνοριακές υπηρεσίες για τους πολίτες.

Άρθρο 4

Αρχές της εσωτερικής αγοράς

1. Κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζει κατ' εφαρμογήν της παρούσας οδηγίας για παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένους στην επικράτειά του, καθώς και για τις υπηρεσίες που αυτοί παρέχουν. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίσουν την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής που συμμορφούνται με την παρούσα οδηγία επιτρέπεται να κυκλοφορούν ελεύθερα στην εσωτερική αγορά.

Άρθρο 5

Έννομες συνέπειες των ηλεκτρονικών υπογραφών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και οι οποίες δημιουργούνται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής:

α) ικανοποιούν τις νομικές απαιτήσεις υπογραφής σε σχέση με τα δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή κατά τον ίδιο τρόπο που μια ιδιόχειρη υπογραφή ικανοποιεί τις απαιτήσεις αυτές σε σχέση με τα δεδομένα που καταχωρούνται επί χάρτου, και

β) γίνονται δεκτές ως αποδεικτικό στοιχείο σε νομικές διαδικασίες.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν απορρίπτεται η νομική ισχύς και το παραδεκτό μιας ηλεκτρονικής υπογραφής ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος ότι:

- είναι υπό μορφή ηλεκτρονικών δεδομένων, ή

- δεν βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, ή
- δεν βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό που εξεδόθη από διαπιστευμένο παροχέα υπηρεσιών πιστοποίησης, ή
- δεν δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής.

Άρθρο 6

Ευθύνη

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τουλάχιστον ότι με την έκδοση πιστοποιητικού ως αναγνωρισμένου πιστοποιητικού στο κοινό ή με την εγγύηση τέτοιου πιστοποιητικού στο κοινό, πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης υπέχει ευθύνη για την προκληθείσα ζημία έναντι οποιουδήποτε φορέα ή φυσικού ή νομικού προσώπου που ευλόγως βασίζεται στο πιστοποιητικό:

α) όσον αφορά την ακρίβεια, κατά τη στιγμή έκδοσής του, όλων των πληροφοριών που περιέχονται στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, καθώς και την ύπαρξη στο πιστοποιητικό όλων των στοιχείων τα οποία απαιτούνται για ένα αναγνωρισμένο πιστοποιητικό·

β) για τη διαβεβαίωση ότι, κατά το χρόνο έκδοσης του πιστοποιητικού, ο υπογράφων που ταυτοποιείται στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό ήταν κάτοχος των δεδομένων δημιουργίας υπογραφής που αντιστοιχούν στα δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής που αναφέρονται ή ταυτοποιούνται στο πιστοποιητικό·

γ) για τη διαβεβαίωση ότι τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής και τα δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά, στις περιπτώσεις που αμφότερα προέρχονται από τον πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης,

εκτός εάν ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης αποδείξει ότι δεν ενήργησε αμελώς.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τουλάχιστον ότι ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης που εξέδωσε πιστοποιητικό ως ανεγνωρισμένο πιστοποιητικό στο κοινό υπέχει ευθύνη για τη ζημία που προξενείται σε οιοδήποτε φορέα ή φυσικό πρόσωπο, που ευλόγως βασίζεται στο πιστοποιητικό, λόγω παράλειψής του να καταγράψει την ανάκληση του πιστοποιητικού, εκτός εάν ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης αποδείξει ότι δεν ενήργησε αμελώς.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ένας πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης δύναται να αναγράφει σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό περιορισμούς χρήσεως αυτού του πιστοποιητικού, με την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγνωρίσιμοι για τους τρίτους. Ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης δεν υπέχει ευθύνη για βλάβες που προκύπτουν από χρήση ενός αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που υπερβαίνει τους περιορισμούς που αναγράφηκαν σε αυτό.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ένας πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης δύναται να αναγράφει στο αναγνωρισμένο πιστοποιητικό όρια στο ύψος των συναλλαγών για τις οποίες το πιστοποιητικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με την προϋπόθεση ότι τα όρια αυτά είναι αναγνωρίσιμα για τους τρίτους.

Ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης δεν ευθύνεται για ζημίες που απορρέουν από την υπέρβαση αυτών των ορίων.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 ισχύουν με την επιφύλαξη της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές(8).

Άρθρο 7

Διεθνείς πτυχές

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πιστοποιητικά που εκδίδονται στο κοινό ως αναγνωρισμένα πιστοποιητικά από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, εγκατεστημένο σε τρίτη χώρα, θεωρούνται νομικώς ισοδύναμα με πιστοποιητικά που εκδίδονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένο στην Κοινότητα εάν:

α) ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία και έχει διαπιστευθεί δυνάμει εθελοντικού μηχανισμού πιστοποίησης, καθιερωμένου σε κράτος μέλος, ή

β) πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης, εγκατεστημένος στην Κοινότητα, ο οποίος πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, εγγυάται για το πιστοποιητικό, ή

γ) το πιστοποιητικό παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης αναγνωρίζεται δυνάμει διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών.

2. Η Επιτροπή, για να διευκολύνει τις διασυνοριακές υπηρεσίες πιστοποίησης με τρίτες χώρες και την αναγνώριση προηγμένων ηλεκτρονικών υπογραφών προερχόμενων από τρίτες χώρες, διατυπώνει προτάσεις για την επίτευξη αποτελεσματικής εφαρμογής προτύπων και διεθνών συμφωνιών που ισχύουν για υπηρεσίες πιστοποίησης. Ειδικότερα, όπου κρίνει απαραίτητο, υποβάλλει προτάσεις προς το Συμβούλιο για την έκδοση κατάλληλων εντολών διαπραγμάτευσης διμερών και πολυμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

3. Οσάκις η Επιτροπή πληροφορείται τυχόν δυσκολίες που συναντούν οι κοινοτικές επιχειρήσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε αγορές τρίτων χωρών, δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο, εφόσον παρίσταται ανάγκη, προτάσεις για τη δέουσα εντολή διαπραγμάτευσης αναλόγων δικαιωμάτων των κοινοτικών επιχειρήσεων σε αυτές τις τρίτες χώρες. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της παρούσας παραγράφου δεν θίγουν τις υποχρεώσεις της Κοινότητας και των κρατών μελών δυνάμει σχετικών διεθνών συμφωνιών.

Άρθρο 8

Προστασία δεδομένων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης και οι εθνικοί φορείς, αρμόδιοι για πιστοποίηση ή εποπτεία, συμμορφούνται προς τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών(9).

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ένας πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης που εκδίδει πιστοποιητικά στο κοινό δύναται να συλλέγει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο απευθείας από το πρόσωπο το οποίο αφορούν, ή με τη ρητή συγκατάθεσή του, και μόνον στο βαθμό που είναι απαραίτητο για τους σκοπούς έκδοσης και διατήρησης του πιστοποιητικού.

Δεν επιτρέπεται συλλογή ή επεξεργασία των δεδομένων για οποιουσδήποτε άλλους σκοπούς χωρίς τη ρητή συναίνεση του εν λόγω προσώπου.

3. Με την επιφύλαξη των εννόμων συνεπειών των ψευδονύμων δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη δεν εμποδίζουν τους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης να αναφέρουν στο πιστοποιητικό ψευδώνυμο αντί του ονόματος του υπογράφοντος.

Άρθρο 9

Επιτροπή

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την "επιτροπή ηλεκτρονικής υπογραφής", καλούμενη εφεξής "επιτροπή".

2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 4 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 8 της εν λόγω απόφασης.

Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της απόφασης 1999/468/ΕΚ είναι τρεις μήνες.

3. Η επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.

Άρθρο 10

Καθήκοντα της επιτροπής

Η επιτροπή διευκρινίζει, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 9 παράγραφος 2, τις απαιτήσεις που ορίζονται στα παραρτήματα της παρούσας οδηγίας, τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 και τα γενικώς αναγνωρισμένα πρότυπα για προϊόντα ηλεκτρονικής υπογραφής.

που καθορίστηκαν και δημοσιεύθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5.

Άρθρο 11

Κοινοποίηση

1. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη μέλη τα ακόλουθα:

α) πληροφορίες σχετικά με εθνικά συστήματα εθελοντικής διαπίστευσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των πρόσθετων απαιτήσεων σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 7·

β) ονομασίες και διευθύνσεις των εθνικών φορέων που είναι αρμόδιοι για διαπίστευση και επίβλεψη, καθώς και των φορέων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4·

γ) ονομασίες και διευθύνσεις όλων των διαπιστευμένων εθνικών παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τα ταχύτερο δυνατόν το σύνολο των πληροφοριών που υποβάλλονται βάσει της παραγράφου 1 καθώς και τις σχετικές αλλαγές τους.

Άρθρο 12

Επανεξέταση

1. Η Επιτροπή εξετάζει τη λειτουργία της παρούσας οδηγίας και υποβάλλει σχετική έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το αργότερο έως τις 19 Ιουλίου 2003.

2. Στην εξέταση εκτιμάται, μεταξύ άλλων, εάν θα πρέπει να τροποποιηθεί το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας λαμβανομένων υπόψη των τεχνολογικών, εμπορικών και νομοθετικών εξελίξεων. Στην έκθεση περιλαμβάνεται ιδίως αξιολόγηση, βάσει της κτηθείσας εμπειρίας, πτυχών της εναρμόνισης. Η έκθεση συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 13

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν από τις 19 Ιουλίου 2001. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις της αναφοράς αυτής καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων του εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 15

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Όροι ισχύοντες για αναγνωρισμένα πιστοποιητικά

Τα αναγνωρισμένα πιστοποιητικά πρέπει να περιλαμβάνουν:

- α) ένδειξη ότι το πιστοποιητικό εκδίδεται ως αναγνωρισμένο πιστοποιητικό·
- β) τα στοιχεία αναγνώρισης του παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης και το κράτος στο οποίο είναι εγκατεστημένο·
- γ) το όνομα του υπογράφοντος ή ψευδώνυμο που αναγνωρίζεται ως ψευδώνυμο·
- δ) πρόβλεψη ειδικού χαρακτηριστικού του υπογράφοντος, που θα περιληφθεί εφόσον είναι σημαντικό σε σχέση με τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται το πιστοποιητικό·
- ε) δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής που αντιστοιχούν σε δεδομένα δημιουργίας υπογραφής υπό τον έλεγχο του υπογράφοντος·
- στ) ένδειξη της έναρξης και τέλος της περιόδου ισχύος του πιστοποιητικού·
- ζ) τον κωδικό ταυτοποίησης του πιστοποιητικού·
- η) την προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του παρόχου υπηρεσιών πιστοποίησης που το εκδίδει·
- θ) ενδεχομένως, περιορισμούς του πεδίου χρήσης του πιστοποιητικού, και

ι) ενδεχομένως, όρια στο ύψος των συναλλαγών για τις οποίες το πιστοποιητικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Όροι ισχύοντες για παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης που εκδίδουν αναγνωρισμένα πιστοποιητικά

Οι πάροχοι υπηρεσιών πιστοποίησης πρέπει:

α) να αποδεικνύουν την απαραίτητη αξιοπιστία για την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης·

β) να διασφαλίζουν την παροχή ασφαλών και άμεσων υπηρεσιών καταλόγου και ανάκλησης·

γ) να διασφαλίζουν ότι η ημερομηνία και ο χρόνος έκδοσης ή ανάκλησης πιστοποιητικού μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς·

δ) να προβαίνουν, με κατάλληλα μέσα και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, σε επαλήθευση, της ταυτότητας και ενδεχομένως, τυχόν ειδικών χαρακτηριστικών του ατόμου στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί αναγνωρισμένο πιστοποιητικό·

ε) να απασχολούν προσωπικό που διαθέτει την εμπειρογνωμοσύνη, την εμπειρία και τα προσόντα που είναι απαραίτητα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, ιδίως ικανότητα σε διαχειριστικό επίπεδο, εμπειρογνωμοσύνη στην τεχνολογία ηλεκτρονικών υπογραφών και εξοικείωση με τις κατάλληλες διαδικασίες ασφαλείας· πρέπει επίσης να χρησιμοποιούν κατάλληλες διοικητικές και διαχειριστικές διαδικασίες οι οποίες να αντιστοιχούν προς αναγνωρισμένα πρότυπα·

στ) να χρησιμοποιούν αξιόπιστα συστήματα και προϊόντα τα οποία προστατεύονται έναντι τροποποίησης και διασφαλίζουν την τεχνική και κρυπτογραφική ασφάλεια των διεργασιών πιστοποίησης οι οποίες υποστηρίζονται από αυτά·

ζ) να λαμβάνουν μέτρα έναντι της πλαστογράφησης πιστοποιητικών και, σε περίπτωση που ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης παράγει δεδομένα δημιουργίας υπογραφής, να εγγυώνται την τήρηση του απορρήτου κατά τη διάρκεια της διεργασίας παραγωγής των εν λόγω δεδομένων·

η) να διαθέτουν επαρκείς χρηματικούς πόρους ώστε να λειτουργούν σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην οδηγία, ιδίως για την ανάληψη της ευθύνης ζημιών, π.χ. με τη σύναψη κατάλληλης ασφάλισης·

θ) να καταγράφουν το σύνολο των συναφών πληροφοριών που αφορούν ένα αναγνωρισμένο για κατάλληλη χρονική περίοδο, ιδίως για την παροχή αποδεικτικών στοιχείων πιστοποίησης σε νομικές διαδικασίες. Η καταγραφή αυτή δύναται να πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα·

ι) να μην αποθηκεύουν δεδομένα δημιουργίας υπογραφής του ατόμου προς το οποίο ο πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης παρέσχε υπηρεσίες διαχείρισης κλειδιών·

ια) προτού συνάψουν συμβατική σχέση με πρόσωπο που ζητά πιστοποιητικό από αυτούς για να κατοχυρώσει την ηλεκτρονική του υπογραφή, να το ενημερώνουν με ανθεκτικά μέσα επικοινωνίας σχετικά με τους ακριβείς όρους και προϋποθέσεις χρησιμοποίησης του πιστοποιητικού, της ύπαρξης μηχανισμού εθελοντικής διαπίστευσης και των διαδικασιών υποβολής παραπόνων και επίλυσης διαφορών. Οι πληροφορίες αυτές, οι οποίες

δύνανται να διαβιβάζονται ηλεκτρονικώς, πρέπει να παρέχονται εγγράφως, σε εύκολα καταληπτή γλώσσα. Σχετικά αποσπάσματα των πληροφοριών αυτών καθίστανται επίσης προσιτά κατόπιν αιτήματος τρίτων οι οποίοι βασίζονται στο πιστοποιητικό αυτό·

ιβ) να χρησιμοποιούν αξιόπιστα συστήματα για την αποθήκευση πιστοποιητικών σε επαληθεύσιμη μορφή, ούτως ώστε:

- μόνον αρμόδιοι να μπορούν να διενεργούν εισαγωγές και τροποποιήσεις,
- να μπορεί να ελέγχεται η γνησιότητα των πληροφοριών,
- να είναι δυνατή η κοινόχρηστη ανάκτηση πιστοποιητικών μόνον στις περιπτώσεις εκείνες για τις οποίες έχει δοθεί η συγκατάθεση του κατόχου, και
- οι τυχόν τεχνικές αλλαγές που θέτουν σε κίνδυνο τις εν λόγω αιτήσεις ασφαλείας να γίνονται εμφανώς αντιληπτές από τον χειριστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Απαιτήσεις για ασφαλείς διατάξεις δημιουργίας υπογραφής

1. Οι ασφαλείς διατάξεις δημιουργίας υπογραφής πρέπει, μέσω ενδεδειγμένων τεχνικών και διαδικαστικών μέσων, να διασφαλίζουν τουλάχιστον, ότι:

α) τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιούνται προς παραγωγή υπογραφών απαντούν κατ' ουσίαν μόνο μια φορά και ότι το απόρρητο είναι διασφαλισμένο·

β) τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιούνται προς παραγωγή υπογραφών δεν μπορούν, με εύλογη βεβαιότητα, να αντληθούν

από αλλού και ότι η υπογραφή προστατεύεται από πλαστογραφία με τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας·

γ) τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιούνται προς παραγωγή υπογραφών μπορούν να προστατεύονται αποτελεσματικά από τον νόμιμο υπογράφοντα κατά της χρησιμοποίησης από τρίτους.

2. Οι ασφαλείς διατάξεις δημιουργίας υπογραφής δεν μεταβάλλουν τα προς υπογραφή δεδομένα ούτε εμποδίζουν την υποβολή των δεδομένων αυτών στον υπογράφοντα πριν από τη διαδικασία υπογραφής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Συστάσεις για την ασφαλή επαλήθευση της υπογραφής

Κατά τη διαδικασία επαλήθευσης της υπογραφής θα πρέπει να διασφαλίζεται, με εύλογη βεβαιότητα, ότι:

α) τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται προς επαλήθευση της υπογραφής αντιστοιχούν στα δεδομένα που εμφανίζονται στον επαληθεύοντα·

β) η υπογραφή επαληθεύεται με αξιοπιστία και ότι το αποτέλεσμα της επαλήθευσης εμφανίζεται με τον ορθό τρόπο·

γ) ο επαληθεύων μπορεί, ενδεχομένως, να ορίσει με βεβαιότητα τα περιεχόμενα των δεδομένων που υπογράφονται·

δ) η γνησιότητα και η εγκυρότητα του πιστοποιητικού που απαιτείται κατά τη στιγμή της επαλήθευσης της υπογραφής έχουν ελεγχθεί με αξιοπιστία·

ε) το αποτέλεσμα της επαλήθευσης όπως και η ταυτότητα του υπογράφοντος εμφανίζονται με τον ορθό τρόπο·

στ) η χρησιμοποίηση ψευδωνύμου δηλώνεται εμφανώς, και

ζ) μπορούν να εντοπιστούν τροποποιήσεις απτόμενες της ασφάλειας.⁵⁸

Παράρτημα 2

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ.131/2003

Προσαρμογή στην Οδηγία 2000/31 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά. (Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο)

Άρθρο 1

Ορισμοί

Ι. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Για τους σκοπούς του παρόντος Π.Δ. νοούνται ως:

- (α) «Υπηρεσίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας»: οποιαδήποτε υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας, ήτοι κάθε υπηρεσία που συνήθως παρέχεται έναντι αμοιβής, με ηλεκτρονικά μέσα εξ αποστάσεως και κατόπιν προσωπικής επιλογής ενός αποδέκτη υπηρεσιών κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 39/2001 (Α' 28) «για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας σε συμμόρφωση προς τις Οδηγίες 98/34/ΕΟΚ και 98/48/ΕΚ».
- (β) «Φορέας παροχής υπηρεσιών»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που

⁵⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:...> - 71k -

παρέχει μια υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας.

(γ) «Εγκατεστημένος φορέας παροχής υπηρεσιών»: φορέας ο οποίος ασκεί ουσιαστικώς μια οικονομική δραστηριότητα μέσω μιας μόνιμης εγκατάστασης για αόριστη χρονική διάρκεια. Η απλή παρουσία και η χρήση των τεχνικών μέσων και των τεχνολογιών που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας δεν συνιστούν εγκατάσταση του φορέα.

(δ) «Αποδέκτης της υπηρεσίας»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιεί, επαγγελματικώς ή άλλως, μια υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως για να αναζητήσει πληροφορίες ή για να προσφέρει πρόσβαση σε αυτές.

(ε) «Καταναλωτής»: κάθε φυσικό πρόσωπο που επιδιώκει στόχους μη εντασσόμενους στο πλαίσιο της εμπορικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας.

(στ) «Εμπορικές επικοινωνίες»: όλες οι μορφές επικοινωνίας που αποσκοπούν να προωθήσουν, άμεσα ή έμμεσα, αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα μιας επιχείρησης, ενός οργανισμού ή ενός προσώπου που ασκεί εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα ή νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα. Δεν συνιστούν καθ' αυτό εμπορική επικοινωνία:

- τα στοιχεία που επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στη δραστηριότητα της εν λόγω επιχείρησης, του οργανισμού ή του προσώπου, ιδίως το όνομα του τομέα ή η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,

- οι επικοινωνίες που αφορούν αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα της εν λόγω επιχείρησης, του οργανισμού ή του προσώπου οι οποίες πραγματοποιούνται κατά τρόπο ανεξάρτητο από τη θέληση τους, ιδίως χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα,

(ζ) «Νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα»: κάθε επάγγελμα κατά την έννοια είτε του άρθρου 2 παράγραφος 3 του Π.Δ. 165/2000 (Α 149) ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει «προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ» ή του άρθρου 2 παράγραφος 5 του Π.Δ. 231/1998 (Α' 178) ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει "Δεύτερο γενικό σύστημα αναγνώρισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης προς συμπλήρωση της Οδηγίας 89/48/ΕΟΚ, σύμφωνα με τις Οδηγίες 92/51/ ΕΟΚ, 94/38/ΕΚ και 95/43/ΕΚ των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων».

(η) «Συντονισμένος τομέας»: οι κανόνες που ισχύουν στα νομικά συστήματα των κρατών μελών και εφαρμόζονται σε φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας ή σε υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για γενικές διατάξεις ή για διατάξεις που τέθηκαν ειδικά για τους φορείς ή τις υπηρεσίες αυτές.

(ι) Ο συντονισμένος τομέας αφορά κανόνες που πρέπει να τηρεί ο φορέας παροχής υπηρεσιών σχετικά με:

- την ανάληψη δραστηριότητας παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως κανόνες σχετικά με τα προσόντα, την έγκριση ή την κοινοποίηση,

- την άσκηση δραστηριότητας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως κανόνες σχετικά με τη συμπεριφορά του φορέα παροχής υπηρεσιών, σχετικά με την ποιότητα ή το περιεχόμενο της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων για τη διαφήμιση και τη σύναψη συμβάσεων, ή κανόνες σχετικά με την ευθύνη του φορέα παροχής

υπηρεσιών.

(ii) Ο συντονισμένος τομέας δεν καλύπτει κανόνες σχετικούς με:

- τα αγαθά, αυτά καθαυτά,
- την παράδοση αγαθών,
- τις υπηρεσίες που δεν παρέχονται με ηλεκτρονικά μέσα.

Άρθρο 2

Εσωτερική Αγορά

1. Κατά την παροχή στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας από φορέα εγκατεστημένο στην Ελλάδα, πρέπει να τηρούνται οι σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου, που εμπίπτουν στο συντονισμένο τομέα.

2. Δεν επιτρέπεται να περιορίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, για λόγους που αφορούν το συντονισμένο τομέα.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στους τομείς που αναφέρονται παρακάτω: - στα συγγραφικά δικαιώματα, τα συγγενικά δικαιώματα, τα δικαιώματα που προβλέπει η οδηγία 87/54/ΕΟΚ σχετικά με τη νομική προστασία των τοπογραφικών προϊόντων ημιαγωγών και η οδηγία 96/9/ΕΚ σχετικά με την νομική προστασία των βάσεων δεδομένων καθώς και τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας - στη διαφήμιση κινητών αξιών σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 2 της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ για το συντονισμό των νομοθετικών κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)

- στο άρθρο 30 και στον τίτλο IV της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής και στον τίτλο IV της οδηγίας 92/96/ΕΟΚ τρίτη οδηγία για την ασφάλεια ζωής, στα άρθρα 7 και 8 της οδηγίας 88/357/ΕΟΚ δεύτερη οδηγία σχετικά με την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής και στο άρθρο 4 της οδηγίας 90/619/ΕΟΚ δεύτερη οδηγία σχετικά με την πρωτασφάλιση για την ασφάλεια ζωής
- στην ελευθερία των μερών να επιλέξουν την εφαρμοστέα στις συμβάσεις τους νομοθεσία
- στις συμβατικές υποχρεώσεις που αφορούν τις συμβάσεις που συνάπτουν οι καταναλωτές
- στην τυπική ισχύ συμβάσεων που γεννούν ή μεταβιβάζουν δικαιώματα επί ακινήτου, εφόσον οι συμβάσεις αυτές υπόκεινται στις υποχρεωτικές τυπικές προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο κείται το ακίνητο
- στη νομιμότητα μη ζητηθείσας εμπορικής επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

4. Κατά παρέκκλιση από την παρ. 2 του άρθρου 2 η πολιτεία μπορεί να λαμβάνει περιοριστικά μέτρα για συγκεκριμένη υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας, που προέρχεται από άλλο κράτος μέλος, υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) Τα μέτρα πρέπει:

I. Να είναι αναγκαία για λόγους που αφορούν

- τη δημόσια τάξη, ιδίως πρόληψη, έρευνα, διαπίστωση και δίωξη εγκλημάτων, στα οποία περιλαμβάνονται η προστασία των ανηλίκων και η

καταπολέμηση της πρόκλησης μίσους λόγω φυλής, φύλλου, θρησκείας ή εθνικότητας, καθώς και οι παραβιάσεις της ανθρώπινης αξιοπρέπειας μεμονωμένων προσώπων,

- την προστασία της δημόσιας υγείας,
- τη δημόσια ασφάλεια, περιλαμβανομένης της προάσπισης της εθνικής ασφάλειας και άμυνας,
- την προστασία του καταναλωτή, περιλαμβανομένου και του επενδυτή.

II. Να στρέφονται κατά μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία βλάπτει ή προκαλεί σοβαρό κίνδυνο βλάβης των στόχων που αναφέρονται στο σημείο (I).

III. Να είναι ανάλογα προς τους παραπάνω αναφερόμενους στόχους.

β) Πριν από τη λήψη των εν λόγω μέτρων και χωρίς να θίγονται διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών εξετάσεων και ενεργειών που πραγματοποιούνται στα πλαίσια διερεύνησης ποινικών υποθέσεων, οι αρμόδιες αρχές πρέπει:

- να έχουν ζητήσει από το παραπάνω κράτος μέλος να λάβει τα κατάλληλα μέτρα και αυτό να αδράνησε ή τα μέτρα που έλαβε να είναι ανεπαρκή.
- να έχουν κοινοποιήσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο άλλο κράτος μέλος την πρόθεσή τους να λάβουν τα μέτρα αυτά.

5. Σε έκτακτες περιπτώσεις μπορούν οι αρμόδιες αρχές να παρεκκλίνουν από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρ. 4(β) του παρόντος άρθρου και να λάβουν περιοριστικά μέτρα χωρίς να έχουν τηρηθεί οι εν λόγω προϋποθέσεις. Στις περιπτώσεις αυτές τα μέτρα πρέπει να κοινοποιηθούν το συντομότερο, δυνατό, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο άλλο κράτος μέλος,

αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους έκριναν ότι επρόκειτο για κατεπείγουσα περίπτωση.

Άρθρο 3

Ελευθερία ανάληψης και άσκησης δραστηριότητας υπηρεσίας της Κοινωνίας της Πληροφορίας

II. ΑΡΧΕΣ

1. Εγκατάσταση και πληροφόρηση Η ανάληψη και η άσκηση δραστηριότητας φορέα παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας είναι ελεύθερη με την επιφύλαξη των καθεστώτων έγκρισης που δεν αφορούν ειδικά και αποκλειστικά τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας ή των καθεστώτων έγκρισης που προβλέπονται στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το Ν. 2867/2000 (Α' 273) και το Π.Δ. 157/1999 (Α' 153), ως ισχύουν.

Άρθρο 4

Υποχρεωτικά παρεχόμενες γενικές πληροφορίες

1. Ο φορέας παροχής υπηρεσιών οφείλει εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 9 του άρθρου 4 του Ν. 2251/1994 (Α' 191) να προσφέρει στους αποδέκτες του και στις αρμόδιες αρχές εύκολη, άμεση και συνεχή πρόσβαση στις ακόλουθες τουλάχιστον πληροφορίες:

(α) επωνυμία του φορέα παροχής της υπηρεσίας,

(β) γεωγραφική διεύθυνση στην οποία ο φορέας είναι εγκατεστημένος,

(γ) στοιχεία που να επιτρέπουν την ταχεία επαφή και την άμεση και ουσιαστική επικοινωνία με το φορέα παροχής της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης,

(δ) εφόσον ο φορέας είναι εγγεγραμμένος σε εμπορικό μητρώο, ή παρόμοιο δημόσιο μητρώο, το οικείο μητρώο και τον αριθμό εγγραφής του σε αυτό, ή ισοδύναμο τρόπο αναγνώρισης στο μητρώο αυτό,

(ε) εφόσον η δραστηριότητα υπόκειται σε καθεστώς έγκρισης, τα στοιχεία της σχετικής εποπτικής αρχής,

(στ) όσον αφορά τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα,
- επαγγελματική ένωση ή παρόμοιο όργανο στο οποίο είναι εγγεγραμμένος ο φορέας παροχής υπηρεσιών,

- επαγγελματικό τίτλο και το κράτος μέλος που τον έχει χορηγήσει,
- μνεία των επαγγελματικών κανόνων που ισχύουν στο κράτος μέλος εγκατάστασης, καθώς και του τρόπου πρόσβασης σ' αυτούς.

(ζ) εφόσον η δραστηριότητα που ασκεί ο φορέας υπόκειται σε ΦΠΑ, τον αριθμό αναγνώρισης που προβλέπεται από το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας κύκλου εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 2859/2000 (Α' 248) «κύρωση του κώδικα φόρου προστιθέμενης αξίας».

2. Όταν οι υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας αναφέρονται σε τιμές, αυτές πρέπει να αναγράφονται σαφώς και επακριβώς και, ειδικότερα να διευκρινίζεται αν περιλαμβάνουν φόρο και έξοδα αποστολής.

Άρθρο 5

Υποχρεωτικά παρεχόμενες πληροφορίες

2. Εμπορικές επικοινωνίες

Οι εμπορικές επικοινωνίες που συνιστούν υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας ή αποτελούν μέρος της οφείλουν να πληρούν τους ακόλουθους όρους:

(α) η εμπορική επικοινωνία πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμη, (β) το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η εμπορική επικοινωνία πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμο, (γ) οι προσφορές όπως είναι οι εκπτώσεις, τα πριμ και τα δώρα, στο μέτρο που επιτρέπονται, πρέπει να είναι σαφώς αναγνωρίσιμες, η πρόσβαση στους όρους υπό τους οποίους μπορεί κανείς να επωφεληθεί από τις προσφορές πρέπει να είναι εύκολη, οι δε όροι να παρουσιάζονται σαφώς και επακριβώς, (δ) οι διαφημιστικοί διαγωνισμοί ή παιχνίδια, στο μέτρο που επιτρέπονται, οφείλουν να είναι σαφώς αναγνωρίσιμα, η πρόσβαση στους όρους συμμετοχής πρέπει να είναι εύκολη, οι δε όροι να παρουσιάζονται σαφώς και επακριβώς.

Άρθρο 6

Μη ζητηθείσα εμπορική επικοινωνία

1. Εμπορική επικοινωνία με παραλήπτη που δεν την έχει ζητήσει, αν γίνεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και εφόσον δεν απαγορεύεται, πρέπει να αναγνωρίζεται σαφώς και επακριβώς ευθύς ως περιέλθει σ' αυτόν.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της ΚΥΑ Ζ1-496/2000(Β' 1545) για τη ν προστασία των καταναλωτών για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις, του Ν. 2472/97 (Α' 50) για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των διατάξεων του Ν. 2774/99 (Α' 287) για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον επικοινωνιακό τομέα οι φορείς παροχής υπηρεσιών που

αναλαμβάνουν δραστηριότητες μη ζητηθείσας εμπορικής επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου οφείλουν να τηρούν και να συμβουλευονται τακτικά μητρώα «επιλογών», όπου μπορούν να εγγράφονται τα φυσικά πρόσωπα που επιλέγουν να μη λαμβάνουν τέτοιες εμπορικές επικοινωνίες.

Άρθρο 7

Νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα

1. Η χρήση εμπορικών επικοινωνιών που συνιστούν υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας ή αποτελούν μέρος της, η οποία παρέχεται από μέλος νομοθετικώς κατοχυρωμένου επαγγέλματος, επιτρέπεται εφόσον το μέλος αυτό τηρεί τους επαγγελματικούς κανόνες οι οποίοι διέπουν την ανεξαρτησία, την αξιοπρέπεια και το ήθος του επαγγέλματος, καθώς και το επαγγελματικό απόρρητο και την εντιμότητα προς τους πελάτες και τους συναδέλφους.

2. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται επιπλέον των διατάξεων που είναι σχετικές με την πρόσβαση σε νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα καθώς και την άσκηση τους.

Άρθρο 8

Ηλεκτρονικές συμβάσεις

3. Συμβάσεις καταρτιζόμενες με ηλεκτρονικά μέσα

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος 150/2001 (Α' 125) για τις «ηλεκτρονικές υπογραφές» επιτρέπεται η κατάρτιση συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα.

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται
(α) στις συμβάσεις που θεμελιώνουν ή μεταβιβάζουν εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων,

(β) στις συμβάσεις οι οποίες απαιτούν έκτου νόμου την προσφυγή σε δικαστήρια, δημόσιες αρχές ή επαγγέλματα που ασκούν δημόσια εξουσία, (γ) στις συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο οικογενειακό ή κληρονομικό δίκαιο.

Άρθρο 9

Παρεχόμενες πληροφορίες

1. Εκτός από άλλες απαιτήσεις παροχής πληροφοριών προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις και εφόσον δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα συμβαλλόμενα μέρη που δεν είναι καταναλωτές, ο φορέας παροχής υπηρεσιών πρέπει να παρέχει τουλάχιστον τις εξής πληροφορίες κατά τρόπο σαφή, κατανοητό και αδιαφιλονίκητο, πριν από την ανάθεση της παραγγελίας από τον αποδέκτη της υπηρεσίας:

(α) τα διάφορα τεχνικά στάδια έως τη σύναψη της σύμβασης, (β) εάν ο φορέας παροχής υπηρεσιών θα αρχειοθετήσει ή όχι τη σύμβαση μετά τη σύναψη της καθώς και εάν προβλέπεται δυνατότητα πρόσβασης σε αυτήν,

(γ) τα τεχνικά μέσα που θα επιτρέπουν τον εντοπισμό και τη διόρθωση σφαλμάτων ηλεκτρονικού χειρισμού πριν από την ανάθεση της παραγγελίας,

(δ) τις γλώσσες στις οποίες μπορεί να συναφθεί η σύμβαση,

(ε) τους σχετικούς κώδικες δεοντολογίας στους οποίους υπόκειται, καθώς και τα στοιχεία που επιτρέπουν την πρόσβαση στους εν λόγω κώδικες με ηλεκτρονικά μέσα.

2. Ατομικοί όροι της σύμβασης και γενικοί όροι συναλλαγών που παρέχονται στον αποδέκτη πρέπει να διατίθενται κατά τρόπο επιτρέποντα την αποθήκευση και την αναπαραγωγή τους.

3. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που συνάπτονται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλων ισοδύναμων ατομικών μέσων επικοινωνίας.

Άρθρο 10

Παραγγελία

1. Εφόσον δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά τα συμβαλλόμενα μέρη που δεν είναι καταναλωτές, όταν ένας αποδέκτης υπηρεσίας προβαίνει σε παραγγελία με τεχνολογικά μέσα, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές:

- ο φορέας παροχής υπηρεσιών οφείλει να αποστείλει αποδεικτικό παραλαβής της παραγγελίας του αποδέκτη χωρίς περιττή καθυστέρηση και με ηλεκτρονικά μέσα,

- η παραγγελία και το αποδεικτικό παραλαβής θεωρείται ότι έχουν παραληφθεί όταν τα μέρη στα οποία απευθύνονται έχουν πρόσβαση σ' αυτά,

- ο φορέας παροχής οφείλει να θέτει στη διάθεση του αποδέκτη της υπηρεσίας κατάλληλα, αποτελεσματικά και προσιτά μέσα που θα επιτρέψουν να επισημάνει και να διορθώσει τα λάθη του κατά τον ηλεκτρονικό χειρισμό πριν από την ανάθεση της παραγγελίας.

2. Η παράγραφος 1, πρώτη και τρίτη περίπτωση δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που συνάπτονται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω άλλων ισοδύναμων ατομικών μέσων επικοινωνίας.

Άρθρο 11

Απλή μετάδοση

4. Ευθύνη των μεσαζόντων παροχής υπηρεσιών

1. Σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας συνισταμένης στη μετάδοση πληροφοριών που παρέχει ο αποδέκτης της υπηρεσίας σε ένα δίκτυο επικοινωνιών ή στην παροχή πρόσβασης στο δίκτυο επικοινωνιών, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής υπηρεσιών όσον αφορά τις μεταδιδόμενες πληροφορίες, υπό τους όρους ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών:

α) δεν αποτελεί την αφετηρία της μετάδοσης των πληροφοριών,

β) δεν επιλέγει τον αποδέκτη της μετάδοσης και

γ) δεν επιλέγει και δεν τροποποιεί τις μεταδιδόμενες πληροφορίες.

2. Οι δραστηριότητες μετάδοσης και παροχής πρόσβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των μεταδιδόμενων πληροφοριών, στο βαθμό που η αποθήκευση εξυπηρετεί αποκλειστικά την πραγματοποίηση της μετάδοσης στο δίκτυο επικοινωνιών και η διάρκεια της δεν υπερβαίνει το χρόνο που είναι ευλόγως απαραίτητος για τη μετάδοση.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα να επιβληθεί δικαστικά ή διοικητικά στον φορέα παροχής υπηρεσιών η παύση ή η πρόληψη της παράβασης.

Άρθρο 12

Αποθήκευση σε κρυφή μνήμη

1. Σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία συνίσταται στη μετάδοση πληροφοριών που παρέχει ένας αποδέκτης υπηρεσίας σε ένα δίκτυο επικοινωνιών, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας, όσον αφορά την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των πληροφοριών, η οποία γίνεται με αποκλειστικό σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερη η μεταγενέστερη μετάδοση των πληροφοριών προς άλλους αποδέκτες της υπηρεσίας, κατ' αίτηση τους, υπό τους όρους ότι ο φορέας παροχής υπηρεσιών:

(α) δεν τροποποιεί τις πληροφορίες,

(β) τηρεί τους όρους πρόσβασης στις πληροφορίες,

(γ) τηρεί τους κανόνες που αφορούν την ενημέρωση των πληροφοριών, οι οποίοι καθορίζονται κατά ευρέως αναγνωρισμένο τρόπο και χρησιμοποιούνται από τον κλάδο,

(δ) δεν παρεμποδίζει τη νόμιμη χρήση της τεχνολογίας, η οποία αναγνωρίζεται και χρησιμοποιείται ευρέως από τον κλάδο, προκειμένου να αποκτήσει δεδομένα σχετικά με τη χρησιμοποίηση των πληροφοριών, και

(ε) ενεργεί άμεσα προκειμένου να αποσύρει τις πληροφορίες που αποθήκευσε ή να καταστήσει την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη, μόλις αντιληφθεί ότι οι πληροφορίες έχουν αποσυρθεί από το σημείο του δικτύου στο οποίο βρίσκονταν αρχικά ή η πρόσβαση στις πληροφορίες κατέστη αδύνατη ή μια δικαστική ή διοικητική αρχή διέταξε την απόσυρση των πληροφοριών ή απαγόρευσε την πρόσβαση σε αυτές.

2. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την δυνατότητα να επιβληθεί δικαστικά ή διοικητικά στο φορέα παροχής υπηρεσιών η παύση ή η πρόληψη της παράβασης.

Άρθρο 13

Φιλοξενία

1. Σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας συνισταμένης στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχομένων από ένα αποδέκτη υπηρεσίας, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τους όρους ότι:

(α) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και ότι, σε ό,τι αφορά αξιώσεις αποζημιώσεως, δεν γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία, ή

(β) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας, μόλις αντιληφθεί τα προαναφερθέντα, αποσύρει ταχέως τις πληροφορίες ή καθιστά την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται όταν ο αποδέκτης της υπηρεσίας ενεργεί υπό την εξουσία ή υπό τον έλεγχο του φορέα παροχής της υπηρεσίας.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα να επιβληθεί δικαστικά ή διοικητικά στο φορέα παροχής υπηρεσιών η παύση ή η πρόληψη της παράβασης.

Άρθρο 14

Απουσία γενικής υποχρέωσης ελέγχου

1. Οι φορείς παροχής υπηρεσιών δεν έχουν, για την παροχή υπηρεσιών που αναφέρονται στα άρθρα 10, 11 και 12 του παρόντος γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε γενική υποχρέωση δραστήριας αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που δείχνουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.

2. Χωρίς να παραβιάζονται οι διατάξεις περί προστασίας του απορρήτου και των προσωπικών δεδομένων, οι φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας είναι υποχρεωμένοι να ενημερώνουν πάραυτα τις αρμόδιες κρατικές αρχές για τυχόν υπόνοιες περί χορηγουμένων παράνομων πληροφοριών ή δραστηριοτήτων που επιχειρούν αποδέκτες των υπηρεσιών τους, και να ανακοινώνουν στις αρμόδιες αρχές κατ' αίτηση τους πληροφορίες που διευκολύνουν την εντόπιση αποδεκτών των υπηρεσιών τους με τους οποίους έχουν συμφωνίες αποθήκευσης.

Άρθρο 15

Κώδικες δεοντολογίας

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Κώδικες Δεοντολογίας συντασσόμενοι από τις ενδιαφερόμενες ενώσεις επαγγελματιών και καταναλωτών εγκρίνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στους παραπάνω κώδικες λαμβάνονται ιδίως υπόψη τα συμφέροντα ατόμων με προβλήματα όρασης και εν γένει με ειδικές ανάγκες.

Άρθρο 16

Εξώδικος διακανονισμός διαφορών

Οι διαφορές που ανακύπτουν στο ηλεκτρονικό εμπόριο επιλύονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 2251/94 (Α 191), ως ισχύει, για την προστασία των καταναλωτών.

Άρθρο 17

Μέσα έννομης προστασίας

Εφόσον πιθανολογείται προσβολή δικαιωμάτων προερχομένων από τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, το Μονομελές Πρωτοδικείο διατάσσει ως ασφαλιστικό μέτρο οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο, ιδίως τη συντηρητική κατάσχεση των αντικειμένων που κατέχονται από τον καθ' ου ή από τρίτον και αποτελούν μέσο τέλεσης ή προϊόν ή απόδειξη της προσβολής. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται υποχρεωτικά το άρθρο 687 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. και χορηγείται υποχρεωτικώς προσωρινή διαταγή κατά το άρθρο 691 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.

Άρθρο 18

Συνεργασία

1. Το Υπουργείο Ανάπτυξης είναι αρμόδιο για τον έλεγχο και την έρευνα της αποτελεσματικής εφαρμογής του παρόντος. Στο πλαίσιο αυτό και με την επιφύλαξη της νομοθεσίας για την προστασία του απορρήτου και των προσωπικών δεδομένων, έχει δικαίωμα να ζητεί κάθε απαραίτητη πληροφορία από τους φορείς παροχής υπηρεσιών.
2. Το Υπουργείο Ανάπτυξης παρέχει, με τα κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα, τη συνδρομή και τις πληροφορίες που ζητούνται από τις αρμόδιες αρχές και φορείς άλλου κράτους - μέλους ή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3. Για τον ίδιο σκοπό, το Υπουργείο Ανάπτυξης είναι αρμόδιο να συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ορίζει προς τούτο ένα ή περισσότερα σημεία επαφής των οποίων τα στοιχεία κοινοποιεί στα άλλα κράτη - μέλη και την Επιτροπή.

4. Στα σημεία επαφής μπορούν να απευθύνονται με ηλεκτρονικά μέσα, τόσο οι αποδέκτες, όσο και οι φορείς παροχής υπηρεσιών, προκειμένου:

(α) να λαμβάνουν γενικές πληροφορίες όσον αφορά το ισχύον δίκαιον πάνω σε θέματα σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο.

(β) να λαμβάνουν τα στοιχεία των ελληνικών αρχών, οργανισμών ή ενώσεων στις οποίες οι αποδέκτες των υπηρεσιών μπορούν να απευθύνονται για περισσότερες πληροφορίες ή πρακτική βοήθεια.

5. Το Υπουργείο Ανάπτυξης μεριμνά για την κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των σημαντικών ελληνικών διοικητικών ή δικαστικών αποφάσεων για την επίλυση διαφορών στο πλαίσιο των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, καθώς και πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές, τα συναλλακτικά ήθη και τα έθιμα που αφορούν το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ελλάδα.

Άρθρο 19

Κυρώσεις

Οι παραβάτες των διατάξεων του παρόντος Π.Δ. τιμωρούνται με τις προβλεπόμενες στην παραγρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 2251/94 (ΦΕΚ Α/191) κυρώσεις, καθώς και με τις κυρώσεις που προβλέπονται στον Αγορανομικό Κώδικα όπως αυτός ισχύει.

Άρθρο 20

Πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν Π.Δ. δεν εφαρμόζεται:

(α) στο φορολογικό τομέα,

(β) σε θέματα σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας που καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις του Ν. 2472/97 (Α' 50) για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και από τις διατάξεις του Ν. 2774/99 (Α'287) περί επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα,

(γ) σε θέματα που αφορούν συμφωνίες ή πρακτικές διεπόμενες από τη νομοθεσία περί καρτέλ,

(δ) στις εξής δραστηριότητες των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας:

- τις δραστηριότητες συμβολαιογράφων ή αντίστοιχων επαγγελματιών εφόσον συνεπάγονται άμεση και ειδική σύνδεση με την άσκηση δημόσιας εξουσίας,
- την εκπροσώπηση πελάτη και υπεράσπιση των συμφερόντων του ενώπιον των δικαστηρίων,
- τη συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια στα οποία ο παίκτης στοιχηματίζει χρηματική αξία, συμπεριλαμβανομένων των λαχείων και των στοιχημάτων.

2. Η εφαρμογή του παρόντος Π.Δ. δεν μπορεί να θίξει μέτρα που λαμβάνονται σε κοινοτικό ή εθνικό επίπεδο, τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου, με σκοπό την προώθηση της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας και την προάσπιση του πλουραλισμού.

3. Καμιά διάταξη του παρόντος Π.Δ. δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να θίγει το επίπεδο προστασίας ιδίως της δημόσιας υγείας και των

συμφερόντων του καταναλωτή όπως θεσπίζεται σε κοινοτικές πράξεις και στις εθνικές νομοθεσίες που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή τους στο μέτρο που δεν περιορίζεται έτσι η ελευθερία παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας.

Άρθρο 21

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από 17.1.2002. Στον Υφυπουργό Ανάπτυξης αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.⁵⁹

Παράρτημα 3

Νόμος 2251/1994

Η Πολιτεία μεριμνά για τα συμφέροντα των καταναλωτών.

Η Πολιτεία μεριμνά ιδίως για:

- α) την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών,
- β) τα οικονομικά τους συμφέροντα,
- γ) την οργάνωσή τους σε ενώσεις καταναλωτών,
- δ) το δικαίωμα ακρόασής τους σε θέματα που τους αφορούν και
- ε) την πληροφόρηση και επιμόρφωσή τους σε καταναλωτικά θέματα.

Οι διατάξεις που προστατεύουν τους καταναλωτές ισχύουν τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και για τις επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής του δημόσιου τομέα και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

⁵⁹ <http://www.esee.gr/page.asp?id=91> - 202k -

Κατά την έννοια αυτού του νόμου:

α) Καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους. Καταναλωτής είναι και κάθε αποδέκτης του διαφημιστικού μηνύματος.

β) Προμηθευτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής του δραστηριότητας, προμηθεύει προϊόντα ή παρέχει υπηρεσίες στον καταναλωτή. Προμηθευτής είναι και ο διαφημιζόμενος. Προμηθευτής είναι επίσης και ο παραγωγός ως προς την ευθύνη του για ελαττωματικά προϊόντα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 2: Γενικοί όροι συναλλαγών - Καταχρηστικοί γενικοί όροι

Όροι που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για απροσδιόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων (γενικοί όροι των συναλλαγών) δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή, αν κατά την κατάρτιση της σύμβασης τους αγνοούσε ανυπαίτιως και ο προμηθευτής δεν του υπέδειξε την ύπαρξή τους ή του στέρησε τη δυνατότητα να λάβει πραγματική γνώση του περιεχομένου τους.

Οι γενικοί όροι συμβάσεων και παρεπόμενων συμφωνιών, που καταρτίζονται στην Ελλάδα, διατυπώνονται στην ελληνική γλώσσα. Εξαιρούνται οι γενικοί όροι των διεθνών συναλλαγών.

Έντυποι γενικοί όροι συναλλαγών εκτυπώνονται ευανάγνωστα σε εμφανές μέρος του εγγράφου της σύμβασης.

Όροι που συμφωνήθηκαν ύστερα από διαπραγμάτευση μεταξύ των συμβαλλομένων (ειδικοί όροι) είναι επικρατέστεροι από τους αντίστοιχους γενικούς όρους.

Κατά την ερμηνεία των γενικών όρων συναλλαγών λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη προστασίας του καταναλωτικού κοινού. Γενικοί όροι συναλλαγών που διατυπώθηκαν μονομερώς από τον προμηθευτή ή από τρίτο για λογαριασμό του προμηθευτή, σε περίπτωση αμφιβολίας ερμηνεύονται υπέρ του καταναλωτή. "Ειδικά, όταν ελέγχεται το περιεχόμενο του γενικού όρου συναλλαγών στο πλαίσιο των διαδικασιών της παρ. 9 του άρθρου 10 (συλλογική δικαστική προστασία) και της παρ. 3 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου προτιμάται η δυσμενέστερη για τον καταναλωτή ερμηνευτική εκδοχή, εφόσον αυτή οδηγεί σε απαγόρευση διατύπωσης και χρήσης του σχετικού όρου

Γενικοί όροι συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα τη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή απαγορεύονται και είναι άκυροι. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας γενικού όρου ενσωματωμένου σε σύμβαση κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, ο σκοπός της, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται.

[Η παρ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.24 άρθρ.10 Ν.2741/1999,ΦΕΚ Α 199/28.9.1999].

"Σε κάθε περίπτωση καταχρηστικοί είναι ιδίως οι όροι που
α) παρέχουν στον προμηθευτή, χωρίς εύλογη αιτία, υπερβολικά μεγάλη

- προθεσμία αποδοχής της πρότασης του καταναλωτή για σύναψη σύμβασης,
- β) περιορίζουν τις ανειλημμένες συμβατικές υποχρεώσεις και ευθύνες των προμηθευτών,
- γ) προβλέπουν προθεσμία καταγγελίας της σύμβασης υπερβολικά σύντομη για τον καταναλωτή ή υπερβολικά μακρά για τον προμηθευτή,
- δ) συνεπάγονται την παράταση ή ανανέωση της σύμβασης για χρονικό διάστημα υπερβολικά μακρό, αν ο καταναλωτής δεν την καταγγείλει σε ορισμένο χρόνο,
- ε) επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα μονομερούς τροποποίησης ή λύσης της σύμβασης χωρίς ορισμένο ειδικό και σπουδαίο λόγο,
- στ) επιτρέπουν στον προμηθευτή να καταγγείλει σύμβαση αόριστης διάρκειας χωρίς εύλογη προθεσμία,
- ζ) επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα να κρίνει μονομερώς αν η παροχή του είναι σύμφωνη με τη σύμβαση,
- η) επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το απεριόριστο δικαίωμα να ορίζει μονομερώς το χρόνο εκπλήρωσης της παροχής του,
- θ) ορίζουν ότι η παροχή δεν είναι υποχρεωτικό να ανταποκρίνεται στις ουσιώδεις, για τον καταναλωτή, προδιαγραφές, στο δείγμα, στις ανάγκες της ειδικής χρήσης, για την οποία την προορίζει ο καταναλωτής και την οποία αποδέχεται ο προμηθευτής ή στο συνηθισμένο προορισμό της,
- ι) επιτρέπουν στον προμηθευτή να μην εκτελέσει τις υποχρεώσεις του χωρίς σπουδαίο λόγο,

ια) χωρίς σπουδαίο λόγο αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή,

ιβ) περιορίζουν την ευθύνη του προμηθευτή για κρυμμένα ελαττώματα του πράγματος,

ιγ) αποκλείουν ή περιορίζουν υπέρμετρα την ευθύνη του προμηθευτή,

ιδ) προβλέπουν τη μετακύληση της ευθύνης του πωλητή, ή του εισαγωγέα αποκλειστικά στον παραγωγό του αγαθού ή σε άλλον,

ιε) περιορίζουν την υποχρέωση του προμηθευτή να τηρεί τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει οι εντολοδόχοι του ή εξαρτούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του από την τήρηση ειδικής τυπικής διαδικασίας.

ιστ) επιτρέπουν στον προμηθευτή να καταγγέλλει τη σύμβαση κατά την κρίση του, αν η ίδια ευχέρεια δεν αναγνωρίζεται στον καταναλωτή, ή να παρακρατεί τα ποσά που έχουν καταβληθεί για παροχές που δεν έχουν ακόμη εκτελεσθεί από αυτόν, όταν τη σύμβαση καταγγέλλει ο ίδιος,

ιζ) συνεπάγονται παραίτηση του καταναλωτή από τα δικαιώματά του σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής του προμηθευτή, ακόμη και αν τον προμηθευτή βαρύνει πταίσμα,

ιη) εμποδίζουν τον καταναλωτή να υπαναχωρήσει (από τη σύμβαση), όταν η αύξηση του τιμήματος σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης είναι υπερβολική για αυτόν,

ιθ) αποκλείουν ή περιορίζουν τη νόμιμη ευχέρεια του καταναλωτή να μην εκτελέσει τη σύμβαση,

κ) απαγορεύουν στον καταναλωτή να επισχέσει εν όλω ή εν μέρει την καταβολή του τιμήματος, όταν ο προμηθευτής δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του,

κα) επιβάλλουν στον καταναλωτή που πιστώθηκε με το τίμημα των αγαθών ή υπηρεσιών να εκδώσει μεταχρονολογημένη επιταγή,

κβ) συνεπάγονται παραίτηση του καταναλωτή από τις ενστάσεις του κατά τρίτου που διαδέχεται τον προμηθευτή στη σχέση με τον καταναλωτή,

κγ) απαγορεύουν στον καταναλωτή να προτείνει σε συμψηφισμό προς υποχρεώσεις του από τη σύμβαση ομοειδείς απαιτήσεις του κατά του προμηθευτή,

κδ) βεβαιώνουν ότι ο καταναλωτής γνωρίζει ορισμένους όρους της σύμβασης ή την κατάσταση των προμηθευόμενων πραγμάτων ή την ποιότητα των υπηρεσιών, ενώ πραγματικά τα αγνοεί,

κε) υποχρεώνουν τον καταναλωτή να προκαταβάλει υπερβολικά μεγάλο μέρος του τιμήματος πριν αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης από τον προμηθευτή, μολονότι ο προμηθευτής δεν ανέλαβε την υποχρέωση να εκτελέσει παραγγελία του καταναλωτή με βάση συγκεκριμένες προδιαγραφές ή χαρακτηριστικά ούτε η παροχή του προμηθευτή συνιστάται σε υπηρεσίες με κράτηση,

κστ) επιτρέπουν στον προμηθευτή να απαιτήσει από τον καταναλωτή υπέρμετρες εγγυήσεις,

κζ) αναστρέφουν το βάρος της απόδειξης σε βάρος του καταναλωτή ή περιορίζουν υπέρμετρα τα αποδεικτικά του μέσα,

κη) περιορίζουν υπέρμετρα την προθεσμία, μέσα στην οποία ο καταναλωτής οφείλει να υποβάλει στον προμηθευτή τα παράπονα ή να εγείρει τις αξιώσεις του κατά του προμηθευτή,

κθ) αναθέτουν στον προμηθευτή χωρίς σπουδαίο λόγο την αποκλειστικότητα της συντήρησης και των επισκευών του πράγματος και της προμήθειας των ανταλλακτικών,

λ) επιβάλλουν στον καταναλωτή, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της παροχής του, υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση ή

λα) αποκλείουν την υπαγωγή των διαφορών από σύμβαση στο φυσικό τους δικαστή με την πρόβλεψη αποκλειστικής αλλοδαπής δικαιοδοσίας ή διαιτησίας.

[Η παρ. 7 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 24γ αρθρ. 10 ν. 2741/1999].

Ο προμηθευτής δεν μπορεί να επικαλεσθεί την ακυρότητα ολόκληρης της σύμβασης, για το λόγο ότι ένας ή περισσότεροι γενικοί όροι είναι άκυροι ως καταχρηστικοί. "

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση όταν η σύμβαση μεταξύ προμηθευτή και καταναλωτή συνδέεται στενά με την Ελλάδα ή άλλη χώρα του Ε. Ο. Χ. , ανεξάρτητα από τη συμβατική επιλογή δικαίου χώρας εκτός Ε .Ο. Χ."

[Η παρ.9 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 24δ αρθρ. 10 ν. 2741/1999].

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για κάθε όρο σύμβασης που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης. Θεωρείται ότι ο όρος δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, όταν ο καταναλωτής δεν μπόρεσε να επηρεάσει το περιεχόμενό του. Το γεγονός ότι

για ορισμένα στοιχεία κάποιου όρου ή για έναν μεμονωμένο όρο υπήρξε ατομική διαπραγμάτευση δεν αποκλείει την εφαρμογή του παρόντος άρθρου στο υπόλοιπο της σύμβασης, εάν από το σύνολο των περιστάσεων προκύπτει ότι πρόκειται για σύμβαση προσχώρησης. Το βάρος απόδειξης ότι υπήρξε ατομική διαπραγμάτευση φέρει ο προμηθευτής". [Η παρ. 10 προστέθηκε από την παρ. 24ε 10 ν. 2741/1999].

Άρθρο 3: Συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος

Συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών, που καταρτίζονται με πρωτοβουλία του προμηθευτή χωρίς ρητή πρόσκληση από τον καταναλωτή ή με επίσκεψη του προμηθευτή στον τόπο κατοικίας, διαμονής ή εργασίας του καταναλωτή ή σε χώρο επιλογής του προμηθευτή έξω από το εμπορικό κατάστημά του, είναι άκυρες υπέρ του καταναλωτή, αν δεν καταρτισθούν με έγγραφο στο οποίο να αναφέρονται: α) το όνομα ή η επωνυμία και η πλήρης διεύθυνση του προμηθευτή και αυτού που συμβάλλεται στο όνομα και για λογαριασμό του προμηθευτή. Η μνεία αριθμού ταχυδρομικής θυρίδας δεν αρκεί, β) η χρονολογία και η πλήρης διεύθυνση του τόπου κατάρτισης της σύμβασης, γ) η περιγραφή της φύσης και των χαρακτηριστικών των εμπορευμάτων ή υπηρεσιών, δ) οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης και ιδίως ο τρόπος και ο χρόνος παράδοσης των εμπορευμάτων ή παροχής των υπηρεσιών, ε) η ολική επιβάρυνση του καταναλωτή και οι όροι πληρωμής και ιδίως, σε περίπτωση πίστωσης του τιμήματος ή πληρωμής με δόσεις, το πραγματικό επιτόκιο και το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο επιτοκίου και στ) το κατά την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου δικαίωμα υπαναχώρησης και, σε χωριστό έντυπο, υπόδειγμα δήλωσης υπαναχώρησης του καταναλωτή από τη σύμβαση.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και όταν η σύμβαση καταρτίστηκε έπειτα από ρητή πρόσκληση του προμηθευτή από τον καταναλωτή, έχει όμως αντικείμενο προϊόντα άλλα από εκείνα για τα οποία έγινε η πρόσκληση, εκτός αν ο καταναλωτής γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι και τα άλλα αυτά προϊόντα περιλαμβάνονται στις εμπορικές δραστηριότητες του προμηθευτή ή αν τα προϊόντα αυτά σχετίζονται άμεσα με τα προϊόντα για τα οποία έγινε η πρόσκληση.

Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και όταν ο καταναλωτής έχει υποβάλει προφορικά (πρόταση για κατάρτιση σύμβασης) υπό συνθήκες όμοιες με εκείνες των προηγούμενων παραγράφων, ακόμη και αν δεν δεσμεύεται από την προσφορά του μέχρι την αποδοχή της από τον προμηθευτή.

Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα υπαναχώρησης, που ασκείται με συστημένη επιστολή μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την παραλαβή του εγγράφου της σύμβασης ή από την τυχόν μεταγενέστερη παραλαβή του προϊόντος, εκτός αν στη σύμβαση προβλέπεται μακρότερη προθεσμία. Παραίτηση από το δικαίωμα αυτό είναι άκυρη.

Απαγορεύεται η είσπραξη όλου ή μέρους του τιμήματος, ακόμη και με μορφή αρραβώνα, εγγυοδοσίας, έκδοσης ή αποδοχής αξιογράφων ή με άλλη μορφή κατά τη διάρκεια της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου.

Ο καταναλωτής δεν έχει υποχρέωση φύλαξης ή επιστροφής του προϊόντος που του έστειλε ο προμηθευτής για δοκιμή ή εξέταση ή ως δείγμα, εκτός αν το ζήτησε ο ίδιος ή αν συμφωνήθηκε διαφορετικά.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται:

α) στις πωλήσεις μικροπωλητών χωρίς μόνιμη εγκατάσταση.

β) στις συμβάσεις για την κατασκευή, πώληση ή μίσθωση ακινήτων και στις συμβάσεις που αφορούν άλλα δικαιώματα σχετικά με ακίνητα. Εν τούτοις οι συμβάσεις προμήθειας αγαθών για την ενσωμάτωσή τους σε ακίνητα ή οι συμβάσεις για την επισκευή ακινήτων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτού του άρθρου.

γ) στις συμβάσεις για την προμήθεια τροφίμων, ποτών ή άλλων αγαθών, που προορίζονται για την τρέχουσα οικιακή κατανάλωση και τα οποία παραδίδουν κατ' οίκον διανομείς σε τακτά ή συχνά διαστήματα.

δ) στις συμβάσεις για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

η σύμβαση συνάπτεται βάσει καταλόγου του προμηθευτή, τον οποίο ο καταναλωτής είχε την ευκαιρία να συμβουλευθεί χωρίς να είναι παρών ο αντιπρόσωπος του προμηθευτή,

προβλέπεται η εξακολούθηση της επαφής ανάμεσα στον αντιπρόσωπο του προμηθευτή και στον καταναλωτή όσον αφορά τη συγκεκριμένη ή άλλη μεταγενέστερη συναλλαγή και

τόσο ο κατάλογος όσο και η σύμβαση πληροφορούν τον καταναλωτή ότι έχει δικαίωμα να επιστρέψει τα αγαθά στον προμηθευτή μέσα σε χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των δέκα (10) ημερών από την παραλαβή τους ή να λύσει τη σύμβαση μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα, χωρίς να αναλαμβάνει οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση, εκτός από μία εύλογη φροντίδα για τα αγαθά αυτά.

- ε) στις ασφαλιστικές συμβάσεις και
στ) στις συμβάσεις με αντικείμενο κινητές αξίες.

Άρθρο 4: Σύμβαση από απόσταση

Σύμβαση από απόσταση, με την έννοια αυτού του άρθρου, είναι κάθε σύμβαση που αφορά αγαθό ή υπηρεσία και συνάπτεται στο πλαίσιο ενός συστήματος προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών από απόσταση, που οργανώνεται από τον προμηθευτή χωρίς ταυτόχρονη φυσική παρουσία του προμηθευτή και του καταναλωτή, με τη χρησιμοποίηση τεχνικής επικοινωνίας από απόσταση για τη διαβίβαση της πρότασης για σύναψη σύμβασης και της αποδοχής. Μέσα τεχνικής επικοινωνίας από απόσταση, με την έννοια του άρθρου αυτού, είναι ιδίως τα έντυπα χωρίς παραλήπτη, τα έντυπα με παραλήπτη, οι τυποποιημένες επιστολές, τα διαφημιστικά έντυπα με στέλεχος παραγγελίας, οι κατάλογοι, το τηλέφωνο με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, το ραδιόφωνο, το εικονοτηλέφωνο, το βιντεοτέξτ (μικροϋπολογιστής και τηλεοπτική οθόνη) με πληκτρολόγιο ή οθόνη αμφίδρομης επικοινωνίας, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η τηλεομοιοτυπία και η τηλεόραση.

Σύμβαση από απόσταση είναι άκυρη υπέρ του καταναλωτή, αν, πριν από τη σύναψη της σύμβασης ο καταναλωτής δεν ενημερώθηκε με τα μέσα της χρησιμοποιούμενης τεχνικής επικοινωνίας κατά τρόπο σαφή τηρουμένων των αρχών της καλής πίστης κατά τις εμπορικές συναλλαγές, για τα ακόλουθα ιδίως στοιχεία:

- α) την ταυτότητα του προμηθευτή,
- β) τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του αγαθού ή της υπηρεσίας,

γ) την τιμή, την ποσότητα και τις δαπάνες μεταφοράς, καθώς και το φόρο προστιθεμένης αξίας, εφόσον δεν περιλαμβάνεται στην τιμή,

δ) τον τρόπο πληρωμής, παράδοσης και εκτέλεσης,

ε) τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς ή της τιμής,

στ) το δικαίωμα υπαναχώρησης,

ζ) το κόστος χρησιμοποίησης του μέσου επικοινωνίας από απόσταση, όταν υπολογίζεται με βάση άλλη εκτός των βασικών τιμολογίων, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του παρόντος άρθρου και

η)ελάχιστη διάρκεια ισχύος της σύμβασης στην περίπτωση συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών που επιτελείται διαρκώς ή περιοδικώς. - Στην περίπτωση τηλεφωνικών επικοινωνιών, η ταυτότητα του προμηθευτή και ο εμπορικός σκοπός της κλήσης πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς στην αρχή οποιασδήποτε συζήτησης με τον καταναλωτή.

[Οι παρ. 1 και 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω από την παρ. 1 άρθρου 2 της Υ.Α Ζ1-496 (Οικον.- Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000].

Ο καταναλωτής δεν επιβαρύνεται με τις δαπάνες της επικοινωνίας από απόσταση για τη διαβίβαση της αποδοχής ή για την εκτέλεση της υπηρεσίας, εκτός αν αυτό αναφέρεται σαφώς στην πρόταση για σύναψη σύμβασης.

Απαγορεύεται να αποστέλλονται στον καταναλωτή αγαθά ή να παρέχονται υπηρεσίες χωρίς προηγούμενη παραγγελία εκ μέρους του όταν αυτός καλείται να τα αποκτήσει έναντι πληρωμής ή να τα επιτρέψει, έστω και χωρίς να καταβάλει τις δαπάνες αποστολής. Αν η αποστολή αυτή πραγματοποιηθεί, ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να διαθέσει το αγαθό ή την υπηρεσία, κατά την κρίση του, χωρίς να οφείλει οποιοδήποτε τίμημα εκτός αν η αποστολή

οφείλεται σε προφανές λάθος, όποτε το θέτει, για εύλογο χρόνο και εφόσον η φύση του αγαθού ή της υπηρεσίας το επιτρέπει, στη διάθεση του προμηθευτή. Η παράλειψη απάντησης δεν ισοδυναμεί σε καμία περίπτωση με συναίνεση.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται όταν ο προμηθευτής αδυνατεί να παραδώσει το αγαθό ή να παράσχει την υπηρεσία που του παραγγέλθηκε, προμηθεύει όμως ισοδύναμο αγαθό ή παρέχει ισοδύναμη υπηρεσία της ίδια ποιότητας και στην ίδια τιμή, γνωστοποιώντας εγγράφως στον καταναλωτή, ότι μπορεί να επιτρέψει το προϊόν ή την υπηρεσία υποκατάστασης, εάν δεν μείνει ικανοποιημένος και ότι τα έξοδα επιστροφής βαρύνουν τον προμηθευτή. Δεν εμπίπτει στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και η αποστολή δειγμάτων ή διαφημιστικών δώρων.

[Το πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 άρθρου 2 της Υ.Α. Ζ1 - 496 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000.]

Η χρησιμοποίηση των τεχνικών επικοινωνίας πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην προσβάλλεται η ιδιωτική ζωή του καταναλωτή. Απαγορεύεται χωρίς τη συναίνεση του καταναλωτή η χρησιμοποίηση τεχνικών επικοινωνίας για την πρόταση σύναψης σύμβασης όπως τηλεφώνου αυτόματης κλήσης, τηλεομοιοτυπίας (φαξ), ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου επικοινωνίας.

Απαγορεύεται η είσπραξη όλου ή μέρους του τιμήματος, ακόμη και με μορφή αρραβώνα, εγγύησης, έκδοσης ή αποδοχής αξιογράφων ή άλλη μορφή, πριν από την παράδοση του προϊόντος ή την παροχή της υπηρεσίας.

Όταν δεν αναφέρεται προθεσμία εκτέλεσης στην πρόταση για σύναψη σύμβασης, η παροχή οφείλεται το αργότερο τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήψη της παραγγελίας από τον προμηθευτή.

Η σύμβαση από απόσταση είναι άκυρη υπέρ του καταναλωτή, αν αυτός δεν λάβει σε εύθετο χρόνο, κατά την εκτέλεση της σύμβασης και το αργότερο κατά τη στιγμή της παράδοσης, όσον αφορά τα αγαθά, τα οποία δεν πρόκειται να παραδοθούν σε τρίτους, γραπτά και στη γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε στην πρόταση σύναψης σύμβασης τις ακόλουθες τουλάχιστον πληροφορίες:

α) τις πληροφορίες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού,
β) την επωνυμία και τη διεύθυνση του πιο προσιτού για τον καταναλωτή καταστήματος του προμηθευτή,

γ) τον τρόπο καταβολής του τιμήματος, περιλαμβανομένων των όρων πίστωσης ή πληρωμής σε δόσεις, καθώς και τους όρους εξασφάλισης
δ) το δικαίωμα υπαναχώρησης και, σε χωριστά έντυπο, υπόδειγμα δήλωσης υπαναχώρησης του καταναλωτή από τη σύμβαση κατά την επόμενη παράγραφο,

ε) πληροφορίες σχετικές με την εξυπηρέτηση μετά την πώληση και τις υφιστάμενες εμπορικές εγγυήσεις και

στ) τους όρους καταγγελίας της σύμβασης, όταν πρόκειται για σύμβαση αορίστου χρόνου ή διάρκειας μεγαλύτερης του ενός έτους.

[Η παρ. 9 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 3 άρθρου 2 της Υ.Α. Ζ1 - 496 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000.]

Σε κάθε σύμβαση από απόσταση ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να υπαναχωρήσει αναίτιολογήτως μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του αγαθού ή της υπηρεσίας, αν δεν συμφωνήθηκε

μακρότερη προθεσμία, επιστρέφοντας το αγαθά στην αρχική του κατάσταση. Αποκλείεται η επιβάρυνσή του με δαπάνη άλλη από τα έξοδα επιστροφής. Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού η προθεσμία των δέκα (10) ημερών αρχίζει, για τα αγαθά, από την παραλαβή τους και, για τις υπηρεσίες, από την παραλαβή των εγγράφων που ενημερώνουν τον καταναλωτή ότι έχει συναφθεί η σύμβαση.

Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 9, η προθεσμία υπαναχώρησης είναι τρίμηνη. Εάν εντός της προθεσμίας των τριών μηνών παρασχεθούν οι εν λόγω πληροφορίες, ο καταναλωτής θα διαθέτει από τη στιγμή αυτή την προθεσμία υπαναχώρησης που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο. Σε περίπτωση άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης από τον καταναλωτή κατά τα ανωτέρω, ο προμηθευτής υποχρεούται να επιστρέψει τα καταβληθέντα από τον καταναλωτή ποσά εντός τριάντα (30) ημερών. [Η παρ. 10 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 4 άρθρου 2 της Υ.Α. Ζ1 - 496 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000.]

Στις περιπτώσεις που το τίμημα καλύπτεται εν όλω ή εν μέρει από πίστωση η οποία χορηγείται στον καταναλωτή είτε από τον προμηθευτή είτε από τρίτον, δυνάμει συμφωνίας συναπτόμενης μεταξύ του τρίτου και του προμηθευτή, τότε, εφόσον ο καταναλωτής ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησης από τη σύμβαση κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου, μπορεί να καταγγελθεί κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και η σύμβαση πίστωσης, χωρίς καταβολή αποζημίωσης. Σε περίπτωση δόλιας χρήσης της κάρτας πληρωμής του καταναλωτή στο πλαίσιο σύμβασης από απόσταση, ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει την ακύρωση της πληρωμής

κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και την επαναπίστωση για τα ποσά που έχουν καταβληθεί ή την επιστροφή των ποσών αυτών.

Η προσαγωγή της απόδειξης σχετικά με την προηγούμενη ενημέρωση, τη γραπτή επιβεβαίωση ή την τήρηση των προθεσμιών και τη συγκατάθεση του καταναλωτή βαρύνει τον προμηθευτή. Ρήτρες με τις οποίες ο καταναλωτής παραιτείται από την άσκηση των δικαιωμάτων που αναφέρει το παρόν άρθρο ή ο προμηθευτής απαλλάσσεται των ευθυνών που απορρέουν από το παρόν άρθρο είναι άκυρες. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση όταν η σύμβαση μεταξύ προμηθευτή και ενός καταναλωτή συνδέεται στενά με την Ελλάδα ή άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ανεξάρτητα από τη συμβατική επιλογή δικαίου τρίτης χώρας. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν με την επιφύλαξη ειδικότερων κοινοτικών διατάξεων ή εναρμονισμένων προς αυτές εθνικών διατάξεων που διέπουν ορισμένους τύπους συμβάσεων από απόσταση ή ορισμένες πλευρές αυτών.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται:

α) στους αυτόματους διανομείς,

β) στους εμπορικούς χώρους αυτόματης πώλησης,

γ) στις συμβάσεις προμήθειας τροφίμων, ποτών ή άλλων αγαθών που προορίζονται για την τρέχουσα οικιακή κατανάλωση και τα οποία παραδίδουν κατ' οίκον διανομείς σε τακτά ή συχνά διαστήματα και

δ) στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με κράτηση που έχουν ως αντικείμενο μεταφορές, κατάλυμα, σίτιση και ψυχαγωγία. "

α. Κάθε προμηθευτής, ο οποίος προτίθεται να συνάψει συμβάσεις της παρ. 1 του παρόντος, υποχρεούται πριν από την έναρξη της δραστηριότητάς του αυτής να ζητήσει την καταχώρισή του στο ειδικό μητρώο που τηρείται στο Υπουργείο Ανάπτυξης. Κανένας προμηθευτής δεν μπορεί να προτείνει τη σύναψη των ανωτέρω συμβάσεων, εάν εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος δεν εγγραφεί στο μητρώο αυτό.

β. Η ανωτέρω καταχώριση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη θεώρηση των αναγκαίων φορολογικών βιβλίων και στοιχείων από την αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία και αποδεικνύεται με βεβαίωση που χορηγείται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

γ. Ο Υπουργός Ανάπτυξης μπορεί, με αιτιολογημένη απόφασή του να αρνείται για σοβαρούς λόγους την εγγραφή ή να προβαίνει σε εκτός των κυρώσεων των προβλεπόμενων στην παρ. 3 του άρθρου 14 του παρόντος, προσωρινή ή οριστική διαγραφή από το εν λόγω μητρώο, αν διαπιστωθεί παραβίαση από τον εν λόγω προμηθευτή των κειμένων διατάξεων. Η διαγραφή αυτή συνεπάγεται την αυτοδίκαιη κατάργηση της σύμβασης, η δε απόφαση κοινοποιείται στην Ένωση Τραπεζών και στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία.

δ. Με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις τήρησης του προαναφερθέντος μητρώου [Οι παρ. 11 και 12 προστέθηκαν και οι παλιές παρ. 11 και 12 αναριθμήθηκαν σε 13 και 14 από την παρ. 5 άρθρου 2 της Υ.Α. Ζ1 - 496 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000]

Άρθρο 5: Πώληση καταναλωτικών αγαθών και εγγυήσεις

Σε κάθε πώληση ο προμηθευτής οφείλει να παρέχει στον καταναλωτή γραπτώς, στην ελληνική γλώσσα ή με σύμβολα διεθνώς καθιερωμένα, σαφείς οδηγίες για την ασφαλή χρήση, διατήρηση, συντήρηση και πλήρη αξιοποίηση του προϊόντος. και ενημέρωση για τους κινδύνους κατά τη χρήση και διατήρησή του. Εξαιρούνται τα απλά κατά την κατασκευή, τη χρήση και τη συντήρηση προϊόντα.

Κατά την πώληση, ο προμηθευτής οφείλει να ενημερώνει τον καταναλωτή για την πιθανή διάρκεια ζωής του προϊόντος. Πιθανή διάρκεια ζωής του προϊόντος είναι ο εύλογα αναμενόμενος χρόνος κατά τον οποίο το προϊόν θα μπορεί να χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον προορισμό του, έστω και έπειτα από επισκευή ή αντικατάσταση ανταλλακτικών, ωστόσο η φθορά από την τακτική χρήση καταστήσει το προϊόν άχρηστο ή την περαιτέρω χρήση του οικονομικά ασύμφορη.

Όταν παρέχεται εγγύηση στον καταναλωτή, ο προμηθευτής οφείλει να την παρέχει γραπτώς ή με άλλο τεχνικό μέσο αποτύπωσης που μπορεί να είναι διαθέσιμο και προσιτό στον καταναλωτή. Σε περίπτωση προμήθειας καινούργιων προϊόντων με μακρά διάρκεια (διαρκή καταναλωτικά αγαθά), η παροχή γραπτής εγγύησης είναι υποχρεωτική. Η εγγύηση πρέπει να περιλαμβάνει με απλή, ευανάγνωστη και κατανοητή διατύπωση στην ελληνική γλώσσα τουλάχιστον την επωνυμία και τη διεύθυνση του εγγυητή, το προϊόν στο οποίο αναφέρεται η εγγύηση, το ακριβές περιεχόμενό της, τη διάρκειά της, την τοπική έκταση ισχύος της, καθώς και τα δικαιώματα που παρέχει το εφαρμοστέο δίκαιο. Η εγγύηση πρέπει να είναι σύμφωνη με τους κανόνες της καλής πίστης και να μην αναιρείται από υπερβολικές ρήτρες εξαιρέσεων. Η διάρκειά της εγγύησης πρέπει να είναι εύλογη σε σχέση με την πιθανή

διάρκεια ζωής τους προϊόντος. Ειδικά για τα προϊόντα τεχνολογίας αιχμής, η διάρκεια της εγγύησης πρέπει να είναι εύλογη σε σχέση με το χρόνο κατά τον οποίο αναμένεται ότι θα παραμένουν σύγχρονα από τεχνολογική άποψη, αν ο χρόνος αυτός είναι συντομότερος από την πιθανή διάρκεια ζωής τους.

Η παράβαση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου δεν θίγει το κύρος της εγγύησης, την οποία ο καταναλωτής μπορεί να επικαλεσθεί και να απαιτήσει την τήρησή της. Σε περίπτωση αντικατάστασης του προϊόντος ή ανταλλακτικού του, η εγγύηση αυτόματα ανανεώνεται για όλη τη διάρκεια ως προς το νέο προϊόν ή ανταλλακτικό.

Σε κάθε περίπτωση επιφυλάσσεται η εφαρμογή των διατάξεων του Αστικού Κώδικα για την ευθύνη του πωλητή για πραγματικά ελαττώματα ή έλλειψη συνομολογημένων ιδιοτήτων. Εκ των προτέρων παραίτηση του καταναλωτή από την προστασία του κατά τις διατάξεις αυτές είναι άκυρη.

Σε διαφορά η οποία απορρέει από την πώληση καταναλωτικών αγαθών και φέρεται ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, ανεξάρτητα από το εφαρμοστέο σε αυτήν δίκαιο, εφαρμόζονται πάντοτε οι διατάξεις του ελληνικού δικαίου που διέπουν την πώληση καταναλωτικών αγαθών κατά την έκταση που παρέχουν μεγαλύτερη προστασία στον καταναλωτή

Ο προμηθευτής καινούργιων διαρκών καταναλωτικών αγαθών οφείλει να εξασφαλίζει στους καταναλωτές τη συνεχή παροχή τεχνικών υπηρεσιών για τη συντήρηση και επισκευή τους για χρονικό διάστημα ίσο με την πιθανή διάρκεια της ζωής τους. Επίσης, οφείλει να εξασφαλίζει στους καταναλωτές την ευχέρεια προμήθειας των ανταλλακτικών και άλλων τυχόν προϊόντων,

που απαιτούνται για τη χρήση τους σύμφωνα με τον προορισμό τους, για όλη την πιθανή διάρκεια της ζωής τους.

[Ο τίτλος και οι παρ. 3 έως 5 του άρθρου 5 αντικαταστάθηκαν ως άνω από το άρθρο 3 ν. 3043/2002].

Άρθρο 6: Ευθύνη του παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα

Ο παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του.

Ως παραγωγός θεωρείται ο κατασκευαστής τελικού προϊόντος, πρώτης ύλης ή συστατικού, καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζεται ως παραγωγός του προϊόντος επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή άλλο διακριτικό του γνώρισμα. Προϊόντα με την έννοια αυτού του άρθρου θεωρούνται και τα κινητά πράγματα που ενσωματώθηκαν ως συστατικά σε άλλα πράγματα κινητά ή ακίνητα. Προϊόντα θεωρούνται επίσης οι φυσικές δυνάμεις, ιδίως το ηλεκτρικό ρεύμα και η θερμότητα, εφόσον υπόκεινται σε εξουσίαση, όταν περιορίζονται σε ορισμένο χώρο.

Όποιος εισάγει ένα προϊόν για πώληση, χρηματοδοτική ή απλή μίσθωση ή άλλης μορφής διανομή στα πλαίσια της επαγγελματικής εμπορικής του δραστηριότητας ευθύνεται όπως ο παραγωγός.

Όταν η ταυτότητα του παραγωγού είναι άγνωστη, κάθε προμηθευτής του προϊόντος θεωρείται για την εφαρμογή του νόμου αυτού παραγωγός, εκτός αν μέσα σε εύλογο χρόνο ενημερώσει τον καταναλωτή για την ταυτότητα του παραγωγού ή εκείνου που του προμήθευσε το προϊόν. Το ίδιο ισχύει και για τον προμηθευτή προϊόντων εισαγωγής, όταν η ταυτότητα του εισαγωγέα είναι άγνωστη, έστω και αν η ταυτότητα του παραγωγού είναι γνωστή.

Ελαττωματικά κατά την έννοια αυτού του άρθρου είναι το προϊόν, αν δεν παρέχει την εύλογα αναμενόμενη ασφάλεια εν όψει όλων των ειδικών συνθηκών και ιδίως της εξωτερικής εμφάνισής του, της εύλογα αναμενόμενης χρησιμοποίησής του και του χρόνου κατά τον οποίο τέθηκε σε κυκλοφορία. Δεν είναι ελαττωματικό ένα προϊόν για μόνο το λόγο ότι μεταγενέστερα τέθηκε σε κυκλοφορία άλλο τελειότερο.

Στη ζημία της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνεται η ζημία λόγω θανάτου του ή σωματικής βλάβης, καθώς και η βλάβη ή καταστροφή εξαιτίας του ελαττωματικού προϊόντος, κάθε περιουσιακού στοιχείου του καταναλωτή, εκτός από το ίδιο το ελαττωματικό προϊόν και μόνο για τα ποσά της βλάβης ή της καταστροφής άνω των 500 ευρώ, εφόσον κατά τη φύση του προοριζόταν και πραγματικά χρησιμοποιήθηκε από το ζημιωθέντα για προσωπική του χρήση ή κατανάλωση. [Η παρ. 6 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρο 2 της Υ.Α. Ζ1 - 659 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 14/25.10.2002.]

Η ικανοποίηση της ηθικής βλάβης διέπεται από ης διατάξεις που ισχύουν για τις αδικοπραξίες. Το ίδιο ισχύει και για την ψυχική οδύνη λόγω θανάτου.

Ο παραγωγός δεν ευθύνεται αν αποδείξει ότι:

- α) δεν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία,
- β) το ελάττωμα δεν υπήρχε όταν το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία,
- γ) δεν κατασκεύασε το προϊόν αποβλέποντας στη διανομή του και δεν το διένειμε στα πλαίσια της επαγγελματικής του δραστηριότητας,
- δ) το ελάττωμα οφείλεται στο ότι το προϊόν κατασκευάστηκε σύμφωνα με κανόνες αναγκαστικού δικαίου θεσπισμένους από δημόσια αρχή ή

ε) όταν το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία, το επίπεδο επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων δεν επέτρεπε τη διαπίστωση του ελαττώματος.

Ο παραγωγός συστατικού δεν ευθύνεται και αν αποδείξει ότι το ελάττωμα οφείλεται το σχεδιασμό του προϊόντος στο οποίο το συστατικό έχει ενσωματωθεί ή στις οδηγίες που παρέσχε ο κατασκευαστής του προϊόντος, οπότε παραγωγός θεωρείται ο κατασκευαστής του προϊόντος στο οποίο ενσωματώθηκε το συστατικό.

Εάν δύο ή περισσότερα πρόσωπα ευθύνονται για την ίδια ζημία, τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται εις ολόκληρον έναντι του καταναλωτή και έχουν κατ' αλλήλων δικαίωμα αναγωγής αναλόγως προς τη συμμετοχή τους στην επέλευση της ζημίας.

Η ευθύνη του παραγωγού δεν μειώνεται αν η ζημία οφείλεται σωρευτικά τόσο σε ελάττωμα του προϊόντος όσο και σε πράξη ή παράλειψη τρίτου, μπορεί όμως εν όψει όλων των ειδικών συνθηκών να μειωθεί ή και να αρθεί, όταν συντρέχει πταίσμα του ζημιωθέντος ή προσώπου για το οποίο ευθύνεται ο ζημιωθείς.

Κάθε συμφωνία περιορισμού ή απαλλαγής του παραγωγού από την ευθύνη του είναι άκυρη.

Οι αξιώσεις κατά του παραγωγού για ζημιές παραγράφονται μετά τριετία αφότου ο ζημιωθείς πληροφορήθηκε ή όφειλε να πληροφορηθεί τη ζημία, το ελάττωμα και την ταυτότητα του παραγωγού. Μετά δεκαετία από την κυκλοφορία του συγκεκριμένου προϊόντος επέρχεται απόσβεση των δικαιωμάτων του ζημιωθέντος κατά του παραγωγού.

Άρθρο 7: Υγεία και ασφάλεια των καταναλωτών

Οι Προμηθευτές υποχρεούνται να διαθέτουν στην αγορά μόνο ασφαλή προϊόντα.

Ασφαλές θεωρείται ένα προϊόν όταν, συνήθεις ή ευλόγως προβλεπόμενες συνθήκες χρήσης, συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας χρήσης δεν παρουσιάζει κανένα κίνδυνο ή παρουσιάζει μόνο κινδύνους χαμηλού επιπέδου που συνδέονται με τη χρήση του προϊόντος και θεωρούνται ως αποδεκτοί στα πλαίσια ενός υψηλού βαθμού προστασίας της υγείας και ασφάλειας των προσώπων, λαμβανομένων ιδίως υπόψη:

- α) των χαρακτηριστικών του προϊόντος, και ιδίως της σύνθεσής του, της συσκευασίας του, του τρόπου συναρμολόγησής του και της συντήρησής του,
- β) των επιπτώσεων που έχει το προϊόν αυτό σε άλλα, στην περίπτωση που είναι ευλόγως δυνατό να προβλεφθεί ότι τα προϊόντα αυτά θα χρησιμοποιηθούν μαζί.

- γ) της παρουσίασης του προϊόντος, της επισήμανσής του, των τυχόν οδηγιών χρήσης του και του τρόπου διάθεσής του μετά τη χρήση του, καθώς και κάθε άλλης οδηγίας που προέρχεται από τον κατασκευαστή και
- δ) των κατηγοριών των καταναλωτών που αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο λόγω χρησιμοποίησης του προϊόντος, και ιδίως των παιδιών.

Μόνη η δυνατότητα επίτευξης υψηλότερου βαθμού ασφάλειας ή προμήθειας άλλων προϊόντων που παρουσιάζουν μικρότερο κίνδυνο, δεν συνιστά επαρκή λόγο για το χαρακτηρισμό ενός προϊόντος ως ανασφαλούς ή επικινδύνου.

Οι προμηθευτές θεωρούνται ότι συμμορφώθηκαν με την υποχρέωση διάθεσης ασφαλών προϊόντων, όταν αυτά ανταποκρίνονται προς τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ελληνικού δικαίου, καθώς και προς

τα πρότυπα που έχουν θεσπιστεί για την υγεία και ασφάλεια των καταναλωτών.

Προϊόντα που, χρησιμοποιούμενα υπό κανονικές και δυνάμενες να προβλεφθούν συνθήκες, παρουσιάζουν σοβαρούς και άμεσους κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των καταναλωτών, δεσμεύονται προληπτικώς από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή. Η απόσυρση, η διάθεση υπό προϋποθέσεις, η αποδέσμευση, η καταστροφή και γενικά η τύχη των ανωτέρω προϊόντων ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου ή του τυχόν άλλου αρμόδιου υπουργού.

Άρθρο 8: Ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες

Ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε ζημία που προκάλεσε υπαίτιος κατά την παροχή των υπηρεσιών.

Δεν είναι υπηρεσία, με την έννοια αυτού του άρθρου, παροχή η οποία έχει ως άμεσο και αποκλειστικό αντικείμενο την κατασκευή προϊόντων ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως παρέχων υπηρεσίες θεωρείται όποιος παρέχει κατά τρόπο ανεξάρτητο υπηρεσία στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας.

Ο ζημιωθείς υποχρεούται να αποδείξει τη ζημία και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της παροχής της υπηρεσίας και της ζημίας.

Ο παρέχων της υπηρεσίας φέρει το βάρος της απόδειξης της έλλειψης υπαιτιότητας. Για την εκτίμηση της έλλειψης υπαιτιότητας λαμβάνονται υπόψη η ευλόγως προσδοκώμενη ασφάλεια και το σύνολο των ειδικών συνθηκών και ιδιαίτερα:

α) η φύση και το αντικείμενο της υπηρεσίας, ιδίως σε σχέση με το βαθμό επικινδυνότητάς της,

β) η εξωτερική μορφή της υπηρεσίας,

γ) ο χρόνος παροχής της υπηρεσίας,

δ) η ελευθερία δράσης που αφήνεται στο ζημιωθέντα στο πλαίσιο της υπηρεσίας,

ε) το αν ο ζημιωθείς ανήκει σε κατηγορία μειονεκτούντων ή ευπρόσβλητων προσώπων και

στ) το αν η παρεχόμενη υπηρεσία αποτελεί εθελοντική προσφορά του παρέχοντος.

Μόνη η ύπαρξη ή δυνατότητα τελειότερης υπηρεσίας κατά το χρόνο παροχής της υπηρεσίας ή μεταγενέστερα δεν συνιστά υπαιτιότητα.

Οι διατάξεις για τη συνυπευθυνότητα, τη μείωση ή άρση της ευθύνης και την απαγόρευση απαλλακτικών ρητρών των παραγράφων 10, 11 και 12 του άρθρου 6 εφαρμόζονται αναλογικά και στην ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες.

Άρθρο 9: Διαφήμιση

Διαφήμιση κατά την έννοια του νόμου αυτού είναι κάθε ανακοίνωση που γίνεται στα πλαίσια εμπορικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας με στόχο την προώθηση της διάθεσης αγαθών ή υπηρεσιών.

Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση το περιεχόμενο ή η μορφή της οποίας προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει πλάνη στα πρόσωπα στα οποία απευθύνεται ή στον οποίων τη γνώση περιέρχεται και, εξαιτίας της πλάνης

αυτής, μπορεί να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά (παραπλανητική διαφήμιση).

Για να κριθεί αν μία διαφήμιση είναι παραπλανητική, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της και ιδίως οι ενδείξεις σχετικά με:

α) τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αγαθού ή της υπηρεσίας, όπως η διαθεσιμότητα, η φύση, η εκτέλεση, η σύνθεση, η μέθοδος και η ημερομηνία κατασκευής ή παροχής, η καταλληλότητα, οι χρήσεις, η ποσότητα, οι προδιαγραφές, η γεωγραφική ή εμπορική προέλευση και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα, τα επιστημονικά ή τεχνολογικά δεμένα και τα αναμενόμενα από τη χρήση τους αποτελέσματα ή τα αποτελέσματα των δοκιμών ή ελέγχων, β) την τιμή, τον τρόπο διαμόρφωσής της και τους όρους υπό τους οποίους παρέχονται τα αγαθά και οι υπηρεσίες, όπως οι όροι πληρωμής ή πίστωσης, παράδοσης, ανταλλαγής, επιστροφής, επισκευής, συντήρησης και εγγύησης και

γ) την ιδιότητα, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα δικαιώματα του διαφημιζομένου, όπως η ταυτότητα και η περιουσία του, οι δεξιότητες και τα δικαιώματα βιομηχανικής, εμπορικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, τα βραβεία και οι διακρίσεις του.

Παραπλανητική λογίζεται και κάθε διαφήμιση, όταν:

α) η πειστικότητά της βασίζεται στη μαρτυρία προσώπων στα οποία αποδίδεται ανύπαρκτη επιστημονική ιδιότητα, ειδικότητα ή αυθεντία ή τα οποία δεν έχουν επιτρέψει εγγράφως τη χρήση της μαρτυρίας τους στη διαφήμιση,

β) η πειστικότητά της στηρίζεται στην ιδέα ότι η, τεχνολογία ή η επιστήμη ορισμένης χώρας, άλλης από τη χώρα προέλευσης, είναι άμεσα ή έμμεσα

δηλωτικές της ποιότητας των διαφημιζόμενων προϊόντων,
γ) εμφανίζεται με τη μορφή δημοσιογραφικής έρευνας, σχολίου ή επιστημονικής ανακοίνωσης, χωρίς να δηλώνεται ρητά και ευδιάκριτα ότι πρόκειται για διαφήμιση, ή

δ) περιέχει επιστημονικούς όρους ή ιδιωτισμούς, αποτελέσματα ερευνών ή περικοπές κειμένων επιστημονικού ή τεχνικού χαρακτήρα με σκοπό να προσδώσει στη διαφημιστική ανακοίνωση επιστημονική βάση που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση που προσβάλλει τα χρηστά ήθη (αθέμιτη διαφήμιση).

Αθέμιτη είναι ιδιαίτερα η διαφήμιση που:

α) έχει στόχο ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα την πρόκληση ή εκμετάλλευση αισθημάτων φόβου, προλήψεων ή δεισιδαιμονιών ή την εξώθηση σε εγκληματικές πράξεις,

β) διακρίνει μειωτικά κοινωνικές ομάδες με βάση το φύλο, τη φυλή, την ηλικία, το θρήσκευμα, την εθνικότητα, την καταγωγή, τις πεποιθήσεις και τις φυσικές ή ψυχικές ιδιαιτερότητες,

γ) δημιουργεί την εικόνα υπερβολικά δελεαστικής προσφοράς, ιδίως σε παιδιά, νέους και στις πιο ευάλωτες κατηγορίες του πληθυσμού.

δ) απευθύνει το διαφημιστικό μήνυμα κατευθείαν στο υποσυνείδητο, χωρίς να αφήνει στο δέκτη του μηνύματος τη δυνατότητα κριτικής ή

ε) προβάλλει εμμέσως προϊόντα άλλα από εκείνα που αποτελούν το εμφανές περιεχόμενο του διαφημιστικού μηνύματος, χωρίς η προβολή αυτή να αποτελεί νοηματικά ουσιώδες και αναπόσπαστο τμήμα του.

Η ειδική νομοθεσία της ραδιοτηλεόρασης μπορεί να προβλέπει και άλλες περιπτώσεις χαρακτηρισμού της ραδιοτηλεοπτικής διαφήμισης ως αθέμιτης για την προστασία της παιδικής ηλικίας και άλλων ευάλωτων στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα μαζικής επικοινωνίας κατηγοριών του πληθυσμού.

Η διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα ή υπονοεί την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή των αγαθών ή υπηρεσιών που εκείνος προσφέρει (συγκριτική διαφήμιση) επιτρέπεται εφόσον συγκρίνει με αντικειμενικό τρόπο τα ουσιώδη, συναφή, επαληθεύσιμα και επιλεγμένα με αμεροληψία χαρακτηριστικά ανταγωνιστικών αγαθών ή υπηρεσιών και:

α) δεν είναι παραπλανητική,

β) δεν προκαλεί σύγχυση στην αγορά μεταξύ του διαφημιζομένου και ενός ανταγωνιστή ή μεταξύ ανταγωνιστών του διαφημιζομένου ή μεταξύ των σημάτων, άλλων διακριτικών γνωρισμάτων, αγαθών ή υπηρεσιών του διαφημιζομένου και ενός ανταγωνιστή ή περισσότερων ανταγωνιστών μεταξύ τους,

γ) δεν είναι υποτιμητική, δυσφημιστική ή περιφρονητική για έναν ανταγωνιστή ή για τα σήματα, άλλα διακριτικά γνωρίσματα, αγαθά, υπηρεσίες ή δραστηριότητές του,

δ) δεν επιδιώκει κατά κύριο λόγο να επωφεληθεί από τη φήμη σήματος ή άλλου διακριτικού γνωρίσματος ανταγωνιστή,

ε) για προϊόντα με ονομασία προέλευσης, αφορά σε κάθε περίπτωση προϊόντα με την ίδια ονομασία προέλευσης και

στ) δεν παρουσιάζει ένα αγαθό ή μια υπηρεσία ως απομίμηση ή αντίγραφο αγαθού ή υπηρεσίας που φέρουν σήμα κατατεθέν ή εμπορική επωνυμία [Η

παρ. 8 αντικαταστάθηκε ως άνω από τις παρ. 1 και 2 άρθρου 3 της Υ.Α. Ζ1 - 496 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000.]

8α.Κάθε συγκριτική διαφήμιση που αναφέρεται σε ειδική προσφορά επιτρέπεται εφόσον επισημαίνει με σαφή τρόπο την ημερομηνία κατά την οποία λήγει η προσφορά ή εφόσον χρειάζεται, ότι η ειδική προσφορά εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα των προϊόντων και υπηρεσιών. Στην περίπτωση που η ειδική προσφορά δεν έχει αρχίσει ακόμη, πρέπει επίσης να επισημαίνεται η ημερομηνία έναρξης της περιόδου κατά την οποία ισχύουν η ειδική τιμή ή άλλοι ειδικοί όροι. [Η παρ. 8α προστέθηκε από την παρ. 3 άρθρου 3 της Υ.Α. Ζ1 - 496 (Οικον. - Ανάπτυξης - Δικαιοσύνης) της 7/18.12.2000.]

Η μνεία ή αναπαραγωγή σε διαφημίσεις των αποτελεσμάτων συγκριτικών δοκιμών για αγαθά ή υπηρεσίες, που έχουν διεξαχθεί από τρίτους, επιτρέπεται μόνο με την έγγραφη συναίνεση του υπεύθυνου για τη δοκιμή προσώπου. Στην περίπτωση αυτή, ο διαφημιζόμενος ευθύνεται για τη συγκριτική δοκιμή σαν αυτή να είχε διεξαχθεί από τον ίδιο ή υπό την καθοδήγησή του.

Η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος απευθείας στον καταναλωτή μέσω τηλεφώνου, τηλεομοιοτυπίας (φαξ), ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αυτόματης κλήσης ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου επικοινωνίας επιτρέπεται μόνο αν συναινεί ρητά ο καταναλωτής.

Ανεξάρτητα από τον περιορισμό της προηγούμενης παραγράφου, η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος απευθείας στον καταναλωτή με οποιονδήποτε τρόπο άμεσης επικοινωνίας (άμεση διαφήμιση) επιτρέπεται μόνο αν ο

προμηθευτής ή άλλος για λογαριασμό του προμηθευτή κάνει χρήση στοιχείων ή πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα του καταναλωτή που περιήλθαν σε γνώση του από προηγούμενες συναλλακτικές σχέσεις του με τον καταναλωτή, από γενικά προσιτές πηγές, όπως κατάλογο ή άλλα δημοσιευμένα στοιχεία, ή από άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον ο καταναλωτής εγκρίνει ρητά τη μεταβίβαση των προσωπικών του στοιχείων για το σκοπό της άμεσης διαφήμισης. Ο διαφημιστής είναι υποχρεωμένος να αναφέρει στον καταναλωτή τον τρόπο με τον οποίο περιήλθαν σε γνώση του τα προσωπικά στοιχεία του καταναλωτή.

Στις περιπτώσεις των παραγράφων 10 και 11, ο προμηθευτής οφείλει να διακόψει κάθε μορφή άμεσης διαφήμισης και να διαγράψει τα προσωπικά στοιχεία του καταναλωτή, εφόσον το ζητήσει ο καταναλωτής.

Η άμεση διαφήμιση θα πρέπει να γίνεται με τρόπο που να μην προσβάλλει την ιδιωτική ζωή του καταναλωτή.

Με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορούν να θεσπίζονται ειδικοί κανόνες για τη διαφήμιση ειδικών κατηγοριών προϊόντων ή υπηρεσιών ώστε να εξασφαλίζεται η πραγματική δυνατότητα του καταναλωτή να πληροφορείται τις τιμές και τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και υπηρεσιών για να μπορεί να κρίνει την ποιότητα και την τιμή.⁶⁰

⁶⁰ <http://www.kepka.org/Grk/Lgs/Legislation/2251.HTM> - 68k -

Παράρτημα 4

ΝΟΜΟΣ 3471/2006 - ΦΕΚ 133/Α'/28.6.2006

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Σκοπός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2002 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ΕΕ L 201/37 της 31ης Ιουλίου 2002)

Σκοπός των διατάξεων των άρθρων 1 έως 17 του παρόντος νόμου είναι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής και η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Πέραν των ορισμών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α'), όπως ισχύει, λαμβανομένων δε υπόψη των ορισμών του ν. 3431/2006 (ΦΕΚ 13 Α') νοούνται, για τους σκοπούς του νόμου αυτού, ως:

1. «συνδρομητής»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συνάψει σύμβαση με φορέα παροχής διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.
2. «χρήστης»: κάθε φυσικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί διαθέσιμη στο κοινό υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για προσωπικούς ή επαγγελματικούς σκοπούς, χωρίς να είναι απαραίτητα συνδρομητής της εν λόγω υπηρεσίας.
3. «δεδομένα κίνησης»: τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για τους σκοπούς της διαβίβασης μίας επικοινωνίας σε δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή της χρέωσης της. Στα δεδομένα κίνησης μπορεί να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ο αριθμός, η διεύθυνση, η ταυτότητα της σύνδεσης ή του τερματικού εξοπλισμού του συνδρομητή ή και χρήστη, οι κωδικοί πρόσβασης, τα δεδομένα θέσης, η ημερομηνία και ώρα έναρξης και λήξης και η διάρκεια της επικοινωνίας, ο όγκος των διαβιβασθέντων δεδομένων, πληροφορίες σχετικά με το πρωτόκολλο, τη μορφοποίηση, τη δρομολόγηση της επικοινωνίας καθώς και το δίκτυο από το οποίο προέρχεται ή στο οποίο καταλήγει η επικοινωνία.
4. «δεδομένα θέσης»: τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών και που υποδεικνύουν τη γεωγραφική θέση του τερματικού εξοπλισμού του χρήστη μίας διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

5. «επικοινωνία»: κάθε πληροφορία που ανταλλάσσεται ή διαβιβάζεται μεταξύ ενός πεπερασμένου αριθμού μερών, μέσω μίας διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Δεν περιλαμβάνονται πληροφορίες που διαβιβάζονται ως τμήμα ραδιοηλεκτρονικών υπηρεσιών στο κοινό μέσω δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι πληροφορίες μπορούν να αφορούν αναγνωρίσιμο συνδρομητή ή χρήστη που τις λαμβάνει.

6. «κλήση»: σύνδεση που πραγματοποιείται μέσω μίας διαθέσιμης στο κοινό τηλεφωνικής υπηρεσίας που επιτρέπει αμφίδρομη επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο.

7. «Υπηρεσία προστιθέμενης αξίας»: κάθε υπηρεσία η οποία επιβάλλει την επεξεργασία δεδομένων κίνησης ή δεδομένων θέσης πέραν εκείνων που απαιτούνται για τη μετάδοση μίας επικοινωνίας και τη χρέωση της.

8. «Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο»: κάθε μήνυμα με κείμενο, φωνή, ήχο ή εικόνα που αποστέλλεται μέσω δημοσίου δικτύου επικοινωνιών, το οποίο μπορεί να αποθηκεύεται στο δίκτυο ή στον τερματικό εξοπλισμό του παραλήπτη, έως ότου ληφθεί από τον παραλήπτη.

9. «Υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών»: οι υπηρεσίες που παρέχονται συνήθως έναντι αμοιβής και των οποίων η παροχή συνίσταται, εν όλω ή εν μέρει, στη μεταφορά σημάτων σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και των υπηρεσιών μετάδοσης σε δίκτυα που χρησιμοποιούνται για ραδιοηλεκτρονικές μεταδόσεις. Στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν περιλαμβάνονται υπηρεσίες παροχής ή ελέγχου περιεχομένου που μεταδίδεται μέσω δικτύων και

υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και υπηρεσίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας, όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του π.δ. 39/2001 (ΦΕΚ 28 Α'), και που δεν αφορούν, εν όλω ή εν μέρει, στη μεταφορά σημάτων σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

10. «Δημόσιο δίκτυο επικοινωνιών»: το δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο χρησιμοποιείται, εξ ολοκλήρου ή κυρίως, για την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

11. «Διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών»: οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται στο κοινό.

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 17 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, στο πλαίσιο της παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο μη διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφαρμόζεται ο ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α'), όπως ισχύει.

2. Ο ν. 2472/1997, όπως ισχύει, και οι εκτελεστικοί του άρθρου 19 του Συντάγματος νόμοι, όπως ισχύουν, εφαρμόζονται για κάθε ζήτημα σχετικό με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που δεν ρυθμίζεται ειδικότερα από τον παρόντα νόμο.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 8 και 9 εφαρμόζονται στις γραμμές συνδρομητών που συνδέονται με ψηφιακά κέντρα και, όταν αυτό είναι τεχνικώς εφικτό, σε γραμμές συνδρομητών που συνδέονται με αναλογικά κέντρα, εφόσον τούτο δεν συνεπάγεται δυσανάλογη οικονομική επιβάρυνση. Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) διαπιστώνει τις περιπτώσεις όπου η σύνδεση με αναλογικά κέντρα είναι τεχνικώς αδύνατη ή απαιτεί δυσανάλογη επένδυση, και ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Άρθρο 4

Απόρρητο

1. Οποιαδήποτε χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται μέσω δημοσίου δικτύου επικοινωνιών και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης και θέσης, όπως ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, προστατεύεται από το απόρρητο των επικοινωνιών.

Η άρση του απορρήτου είναι επιτρεπτή μόνο υπό τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το άρθρο 19 του Συντάγματος.

2. Απαγορεύεται η ακρόαση, υποκλοπή, αποθήκευση ή άλλο είδος παρακολούθησης ή επιτήρησης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των συναφών δεδομένων κίνησης και θέσης, εκτός αν προβλέπεται άλλως από το νόμο.

3. Επιτρέπεται η καταγραφή συνδιαλέξεων και των συναφών δεδομένων κίνησης, όταν πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια νόμιμης επαγγελματικής πρακτικής με σκοπό την παροχή αποδεικτικών στοιχείων εμπορικής συναλλαγής ή άλλης επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα, υπό την

προϋπόθεση ότι και τα δύο μέρη, μετά από προηγούμενη ενημέρωση σχετικά με το σκοπό της καταγραφής, παρέχουν τη συγκατάθεση τους. Με πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, καθορίζεται ο τρόπος ενημέρωσης των μερών και παροχής της συγκατάθεσης, καθώς και ο τρόπος και ο χρόνος διατήρησης των καταγεγραμμένων συνδιαλέξεων και των συναφών δεδομένων κίνησης.

4. Με την επιφύλαξη της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την προστασία του απορρήτου, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, επιτρέπεται η τεχνικής φύσεως αποθήκευση, η οποία είναι αναγκαία για τη διαβίβαση της επικοινωνίας.

5. Απαγορεύεται η χρήση των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την αποθήκευση πληροφοριών ή την απόκτηση πρόσβασης σε πληροφορίες αποθηκευμένες στον τερματικό εξοπλισμό συνδρομητή ή χρήστη, ιδίως δε με την εγκατάσταση κατασκοπευτικών λογισμικών, κρυφών αναγνωριστικών στοιχείων και άλλων παρόμοιων διατάξεων. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η οποιαδήποτε τεχνικής φύσεως αποθήκευση ή πρόσβαση, αποκλειστικός σκοπός της οποίας είναι η διενέργεια ή διευκόλυνση της διαβίβασης μίας επικοινωνίας μέσω δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή η οποία είναι αναγκαία μόνο για την παροχή υπηρεσίας στην κοινωνία των πληροφοριών, την οποία έχει ζητήσει ρητά ο χρήστης ή ο συνδρομητής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η χρησιμοποίηση τέτοιων διατάξεων επιτρέπεται μόνον εάν παρέχονται στον συγκεκριμένο συνδρομητή ή χρήστη σαφείς και εκτεταμένες πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2472/1997, όπως ισχύει, και ο υπεύθυνος ελέγχου των δεδομένων παρέχει στον συνδρομητή ή χρήστη το δικαίωμα να αρνείται την επεξεργασία αυτή. Με πράξη της Αρχής Προστασίας

Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ορίζονται ειδικότερα οι τρόποι παροχής πληροφοριών, παροχής του δικαιώματος άρνησης ή αίτησης συγκατάθεσης.

Άρθρο 5

Κανόνες επεξεργασίας

1. Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, περιλαμβανομένων και των δεδομένων κίνησης και θέσης, πρέπει να περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση των σκοπών της.

2. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον εφόσον:

α) ο συνδρομητής ή ο χρήστης μετά από ενημέρωση για το είδος των δεδομένων, το σκοπό και την έκταση της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών έχει συγκατατεθεί, ή

β) η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία ο συνδρομητής ή ο χρήστης είναι συμβαλλόμενο μέρος, ή για τη λήψη μέτρων κατά το προσυμβατικό στάδιο, μετά από αίτηση του συνδρομητή.

3. Όπου ο παρών νόμος απαιτεί τη συγκατάθεση του συνδρομητή ή χρήστη, η σχετική δήλωση δίδεται εγγράφως ή με ηλεκτρονικά μέσα. Στην τελευταία περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας εξασφαλίζει ότι ο συνδρομητής ή χρήστης ενεργεί με πλήρη επίγνωση των συνεπειών που έχει η δήλωση του η οποία καταγράφεται με ασφαλή τρόπο, είναι ανά πάσα στιγμή προσβάσιμη στον χρήστη ή συνδρομητή και μπορεί οποτεδήποτε να ανακληθεί.

4. Ο φορέας παροχής δημοσίου δικτύου ή και διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τα δεδομένα κίνησης και θέσης ή να τα διαβιβάζει σε τρίτους για άλλους σκοπούς, εκτός εάν ο συνδρομητής ή ο χρήστης έχει ρητά και ειδικά δώσει τη συγκατάθεση του. Εξαιρούνται οι σκοποί που συνδέονται με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή την παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας που έχει ζητήσει ο συνδρομητής ή χρήστης, όπως η διαφήμιση ή η εμπορική έρευνα αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών.

5. Για τα δεδομένα κίνησης, ο φορέας παροχής των υπηρεσιών οφείλει να ενημερώσει τον συνδρομητή ή τον χρήστη πριν από τη χορήγηση της συγκατάθεσης του σχετικά με τον τύπο των δεδομένων κίνησης που υποβάλλονται σε επεξεργασία και τη διάρκεια της επεξεργασίας αυτής.

Όταν τα δεδομένα διαβιβάζονται σε τρίτους, η συγκατάθεση απαιτείται να είναι έγγραφη. Δεν θεωρούνται ως τρίτοι οι φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όσον αφορά στη διαβίβαση σε αυτούς από αντίστοιχο φορέα δεδομένων κίνησης, με αποκλειστικό σκοπό τη χρέωση των παρεχομένων υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι ο συνδρομητής ή ο χρήστης έχει ενημερωθεί κατά την κατάρτιση της σύμβασης εγγράφως. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε. Αν ανακληθεί και εφόσον τα δεδομένα έχουν εν τω μεταξύ ανακοινωθεί σε τρίτους, η ανάκληση ανακοινώνεται σε αυτούς με φροντίδα του υπεύθυνου επεξεργασίας. Ο φορέας παροχής δημοσίου δικτύου ή/ και διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών απαγορεύεται να εξαρτά την παροχή των υπηρεσιών αυτών προς τον συνδρομητή ή τον χρήστη από τη

συγκατάθεση του στην επεξεργασία των δεδομένων αυτών για σκοπούς άλλους από εκείνους που εξυπηρετούν άμεσα την παροχή των υπηρεσιών στις οποίες αφορούν τα άρθρα 1 έως 17.

6. Ο σχεδιασμός και η επιλογή των τεχνικών μέσων και των πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και ο εξοπλισμός για την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρέπει να γίνονται με βασικό κριτήριο την επεξεργασία όσο το δυνατόν λιγότερων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

7. Ο φορέας παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει, στο βαθμό που αυτό είναι τεχνικώς εφικτό, να καθιστά δυνατή τη χρήση και πληρωμή των υπηρεσιών αυτών ανωνύμως ή με ψευδώνυμο. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της τεχνικής δυνατότητας της ανώνυμης και ψευδώνυμης χρήσης και πληρωμής των υπηρεσιών αυτών, γνωμοδοτεί η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.).

Άρθρο 6

Δεδομένα κίνησης και θέσης

1. Τα δεδομένα κίνησης που αφορούν συνδρομητές και χρήστες, τα οποία υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται από τον φορέα παροχής δημοσίου δικτύου ή και διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών υπηρεσιών, με τη λήξη της επικοινωνίας καταστρέφονται ή καθίστανται ανώνυμα με κατάλληλη κωδικοποίηση, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και της παραγράφου 5 του άρθρου 5.

2. Για τη χρέωση των συνδρομητών και την πληρωμή των διασυνδέσεων, εφόσον είναι αναγκαίο, επιτρέπεται να υποβάλλονται σε επεξεργασία τα δεδομένα κίνησης. Ο φορέας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ενημερώνει τον συνδρομητή σχετικά με τον τύπο των δεδομένων κίνησης που υποβάλλονται σε επεξεργασία, καθώς και σχετικά με τη διάρκεια της επεξεργασίας. Η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται μόνο έως το τέλος της περιόδου εντός της οποίας μπορεί να αμφισβητηθεί νομίμως ο λογαριασμός ή να επιδιωχθεί η πληρωμή του.

3. Επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων θέσης, που αφορούν τους χρήστες ή συνδρομητές δικτύων ή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για την παροχή υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας, μόνον εφόσον αυτά καθίστανται ανώνυμα με την κατάλληλη κωδικοποίηση ή με τη ρητή συγκατάθεση του χρήστη ή του συνδρομητή, στην απαιτούμενη έκταση και για την απαιτούμενη διάρκεια για την παροχή μίας υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας. Ο φορέας παροχής υπηρεσιών ενημερώνει τον χρήστη ή τον συνδρομητή, πριν από τη χορήγηση της συγκατάθεσης του, σχετικά με τον τύπο των δεδομένων θέσης που υποβάλλονται σε επεξεργασία, τους σκοπούς και τη διάρκεια της εν λόγω επεξεργασίας, καθώς και σχετικά με το ενδεχόμενο μετάδοσης τους σε τρίτους για το σκοπό παροχής της υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε. Στον χρήστη ή συνδρομητή πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα, σε κάθε σύνδεση με το δίκτυο ή μετάδοση μίας επικοινωνίας, να αρνείται προσωρινά την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων με απλά μέσα και ατελώς.

4. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του συνδρομητή ή του χρήστη, η επεξεργασία δεδομένων θέσης από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, προκειμένου να παρέχουν στις αρμόδιες για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης αρχές, όπως στις διωκτικές αρχές, στις υπηρεσίες πρώτων βοηθειών και πυρόσβεσης, τις απαραίτητες πληροφορίες για τον εντοπισμό του καλούντος και μόνο για το συγκεκριμένο αυτόν σκοπό. Με πράξη της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.), καθορίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

5. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται όταν η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) ενημερώνεται από τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα για τα δεδομένα κίνησης, με σκοπό την επίλυση διαφορών που σχετίζονται ιδίως με τη διασύνδεση ή τη χρέωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Άρθρο 7

Αναλυτική χρέωση

1. Οι συνδρομητές έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν μη αναλυτικούς λογαριασμούς. Όταν μία σύνδεση χρησιμοποιείται από πολλούς χρήστες ή όταν ο συνδρομητής είναι υπόχρεος για την πληρωμή της σύνδεσης που χρησιμοποιεί ένας ή περισσότεροι χρήστες, απαιτείται βεβαίωση του συνδρομητή ότι οι χρήστες έχουν ενημερωθεί ή θα ενημερωθούν, με τον κατά περίπτωση προσφορότερο τρόπο, για την αποστολή αναλυτικών

λογαριασμών στον συνδρομητή. Σε περίπτωση επικοινωνίας χωρίς χρέωση, η κληθείσα σύνδεση δεν περιλαμβάνεται στους αναλυτικούς λογαριασμούς.

2. Αν το ζητήσει ο συνδρομητής, ο φορέας παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει να διαγράψει από τον αναλυτικό λογαριασμό τα τρία τελευταία ψηφία των κληθέντων αριθμών - συνδέσεων.

Άρθρο 8

Ένδειξη της ταυτότητας και περιορισμός αναγνώρισης καλούσας και συνδεδεμένης γραμμής

1. Όταν παρέχεται η ένδειξη της ταυτότητας καλούσας γραμμής, ο καλών χρήστης πρέπει να έχει τη δυνατότητα, με απλά μέσα και ατελώς, να εμποδίζει αυτή τη λειτουργία ανά κλήση. Ο καλών συνδρομητής πρέπει να έχει τη δυνατότητα αυτή ανά γραμμή.

2. Όταν παρέχεται ένδειξη της ταυτότητας καλούσας γραμμής, ο καλούμενος χρήστης πρέπει να έχει τη δυνατότητα, με απλά μέσα και ατελώς, να μην επιτρέπει την ένδειξη της ταυτότητας της καλούσας γραμμής για τις εισερχόμενες κλήσεις.

3. Όταν παρέχεται ένδειξη της ταυτότητας καλούσας γραμμής και η ένδειξη αυτή γίνεται πριν γίνει οριστικά η κλήση, ο καλούμενος χρήστης πρέπει να έχει τη δυνατότητα, με απλά μέσα, να μη δέχεται την εισερχόμενη κλήση όταν ο καλών χρήστης ή συνδρομητής δεν έχει επιτρέψει την ένδειξη της ταυτότητας της καλούσας γραμμής.

4. Όταν παρέχεται ένδειξη της ταυτότητας της συνδεδεμένης γραμμής, ο καλούμενος χρήστης πρέπει να έχει τη δυνατότητα να απαλείφει, με απλά μέσα και ατελώς, την ένδειξη της ταυτότητας της συνδεδεμένης γραμμής στον καλούντα χρήστη.

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 ισχύουν και για κλήσεις προς χώρες που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 ισχύουν και για τις εισερχόμενες κλήσεις που προέρχονται από τρίτες χώρες.

6. Οι δυνατότητες που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 4 παρέχονται από τον φορέα παροχής των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Όταν παρέχεται ένδειξη της ταυτότητας καλούσας ή και συνδεδεμένης γραμμής, οι φορείς παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ενημερώνουν, με κάθε πρόσφορο τρόπο ή μέσο, το κοινό και τους συνδρομητές σχετικά με την ύπαρξη υπηρεσιών αναγνώρισης καλούσας ή και συνδεδεμένης γραμμής στο δίκτυο, τις υπηρεσίες που προσφέρονται, επί τη βάση της αναγνώρισης καλούσας ή και συνδεδεμένης γραμμής, και τις δυνατότητες που ορίζονται στις παραγράφους 1 έως 4.

7. Ο φορέας παροχής δημοσίου δικτύου επικοινωνιών ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει να διαθέτει μέσα εξουδετέρωσης της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής:

α) για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων για περιορισμένο χρονικό διάστημα, μετά από αίτηση του συνδρομητή. Τα δεδομένα που περιέχουν την αναγνώριση της ταυτότητας του καλούντος συνδρομητή ή χρήστη αποθηκεύονται και είναι διαθέσιμα από τον φορέα παροχής δημοσίου

δικτύου ή και διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών μόνο έναντι του συνδρομητή ή χρήστη που ζητεί τον εντοπισμό και κατόπιν διαγράφονται, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο.

Με πράξη της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.), καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικασίες, ο τρόπος και η διάρκεια εξουδετέρωσης των δυνατοτήτων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας.

β) για κλήσεις άμεσης επέμβασης προς τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες που ασχολούνται με τέτοιες κλήσεις ή προς ιδιωτικούς φορείς άμεσης επέμβασης, αναγνωρισμένους από το κράτος, ώστε να δίδεται απάντηση στις κλήσεις αυτές, ανεξάρτητα από την ύπαρξη προσωρινής συγκατάθεσης του συνδρομητή ή χρήστη. Τα δεδομένα που περιέχουν την αναγνώριση της ταυτότητας του καλούντος συνδρομητή αποθηκεύονται και είναι διαθέσιμα από τη δημόσια υπηρεσία ή τον ιδιωτικό φορέα άμεσης επέμβασης, μόνο για το σκοπό της άμεσης απάντησης και επέμβασης και μόνο για το χρονικό διάστημα που είναι αναγκαίο για την ολοκλήρωση του σκοπού, και στη συνέχεια διαγράφονται.

Με πράξη της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.), καθορίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

γ) για κλήσεις στις οποίες εφαρμόζεται η διαδικασία άρσης απορρήτου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 9

Αυτόματη προώθηση κλήσεων

Ο συνδρομητής έχει το δικαίωμα να εμποδίζει τις αυτόματα προωθούμενες κλήσεις από τρίτους στην τερματική συσκευή του. Ο φορέας παροχής δημοσίου δικτύου ή και διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει να παρέχει ατελώς την αντίστοιχη τεχνική δυνατότητα.

Άρθρο 10

Κατάλογοι συνδρομητών

1. Οι συνδρομητές ενημερώνονται, με πρόσφορο και σαφή τρόπο και ατελώς, για τους σκοπούς των εντύπων ή ηλεκτρονικών καταλόγων συνδρομητών οι οποίοι διατίθενται στο κοινό ή μπορεί να αποκτηθούν μέσω υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγων, στους οποίους μπορεί να περιλαμβάνονται προσωπικά δεδομένα τους. Οι συνδρομητές ενημερώνονται, επίσης, για κάθε περαιτέρω δυνατότητα χρήσης που βασίζεται σε λειτουργίες αναζήτησης ενσωματωμένες σε ηλεκτρονικές εκδόσεις των καταλόγων. Η ενημέρωση γίνεται πριν τα δεδομένα περιληφθούν στον κατάλογο.

2. Τα περιεχόμενα στους έντυπους ή ηλεκτρονικούς καταλόγους συνδρομητών δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση του κοινού ή μπορούν να ληφθούν μέσω των υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, πρέπει να περιορίζονται στα απαραίτητα για την αναγνώριση της ταυτότητας συγκεκριμένου συνδρομητή (όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, διεύθυνση), εκτός εάν ο συνδρομητής έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεση του για τη δημοσίευση συμπληρωματικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3. Ο συνδρομητής δικαιούται να μη συμπεριλαμβάνεται σε έντυπο ή ηλεκτρονικό δημόσιο κατάλογο. Η καταχώριση σε κατάλογο γίνεται εφόσον ο συνδρομητής, μετά την ενημέρωση του κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, δεν εκφράσει αντίρρηση. Ο συνδρομητής μπορεί επίσης να ζητήσει να παραλείπεται η διεύθυνση του, εν μέρει, και να μην επιτρέπεται να υπάρχει αναφορά που να αποκαλύπτει το φύλο του, εφόσον τούτο είναι γλωσσικά εφικτό. Η μη εγγραφή, η επαλήθευση, η διόρθωση ή η απόσυρση των προσωπικών δεδομένων από το δημόσιο κατάλογο συνδρομητών γίνεται ατελώς.

4. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται σε δημόσιο κατάλογο επιτρέπεται να υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλέγει. Όταν τα δεδομένα αυτά διαβιβάζονται σε τρίτους, ο συνδρομητής θα πρέπει να ενημερώνεται, πριν από τη διαβίβαση, για αυτή τη δυνατότητα και για τον παραλήπτη ή για τις κατηγορίες των πιθανών παραληπτών, να έχει δε την ευκαιρία να αντιταχθεί στη διαβίβαση. Για τη χρησιμοποίηση των δεδομένων αυτών για άλλο σκοπό, είτε από τον φορέα είτε από τρίτο, απαιτείται εκ νέου η ρητή συγκατάθεση του συνδρομητή. Δεν επιτρέπεται στους φορείς παροχής υπηρεσιών δημοσίων καταλόγων να εξαρτούν την παροχή των υπηρεσιών δημοσίου καταλόγου από τη συγκατάθεση του συνδρομητή για τη διαβίβαση των δεδομένων για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους έχουν συλλέγει.

5. Τα δικαιώματα που παρέχονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 ισχύουν για τους συνδρομητές που είναι φυσικά πρόσωπα. Όταν οι συνδρομητές είναι νομικά πρόσωπα, τα στοιχεία που δημοσιεύονται σε δημόσιους καταλόγους περιορίζονται στα απαραίτητα για την αναγνώριση της ταυτότητας του νομικού προσώπου (επωνυμία ή διακριτικός τίτλος, έδρα, νομική μορφή, διεύθυνση), εκτός εάν ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεση του για τη δημοσίευση συμπληρωματικών στοιχείων.

Άρθρο 11

Μη ζητηθείσα επικοινωνία

1. Η χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης, ιδίως με χρήση συσκευών τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθείσών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, επιτρέπεται μόνο αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς.

2. Δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση μη ζητηθείσών επικοινωνιών για τους ανωτέρω σκοπούς, εφόσον ο συνδρομητής έχει δηλώσει προς τον φορέα παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ότι δεν επιθυμεί γενικώς να δέχεται τέτοιες επικοινωνίες. Ο φορέας υποχρεούται να καταχωρίζει δωρεάν τις δηλώσεις αυτές σε ειδικό κατάλογο συνδρομητών, ο οποίος είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου.

3. Τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή άλλης συναλλαγής, μπορούν να χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών, ακόμη και όταν ο αποδέκτης του μηνύματος δεν έχει δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεση του, υπό την προϋπόθεση ότι του παρέχεται κατά τρόπο σαφή και ευδιάκριτο η δυνατότητα να αντιτάσσεται, με εύκολο τρόπο και δωρεάν, στη συλλογή και χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών του στοιχείων, και αυτό σε κάθε μήνυμα σε περίπτωση που ο χρήστης αρχικά δεν είχε διαφωνήσει σε αυτή τη χρήση.

4. Απαγορεύεται η αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, που έχουν σκοπό την άμεση εμπορική προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών, όταν δεν αναφέρεται ευδιάκριτα και σαφώς η ταυτότητα του αποστολέα ή του προσώπου προς όφελος του οποίου αποστέλλεται το μήνυμα, καθώς επίσης και η έγκυρη διεύθυνση στην οποία ο αποδέκτης του μηνύματος μπορεί να ζητεί τον τερματισμό της επικοινωνίας.

5. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν και για τους συνδρομητές που είναι νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 12

Ασφάλεια

1. Ο φορέας παροχής διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύεται η ασφάλεια των υπηρεσιών του, καθώς και η ασφάλεια του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Τα μέτρα

αυτά, εφόσον είναι αναγκαίο, λαμβάνονται από κοινού με τον φορέα παροχής του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρέπει δε να εγγυώνται επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τον υπάρχοντα κίνδυνο, λαμβανομένων υπόψη αφ' ενός των πλέον προσφάτων τεχνικών δυνατοτήτων αφ' ετέρου δε του κόστους εφαρμογής τους.

2. Αν υπάρχει ιδιαίτερος κίνδυνος παραβίασης της ασφάλειας του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ο φορέας που παρέχει διαθέσιμη στο κοινό υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλει να ενημερώσει τους συνδρομητές. Εφόσον ο κίνδυνος αυτός είναι εκτός του πεδίου των μέτρων που οφείλει να λαμβάνει ο πάροχος της υπηρεσίας, ο φορέας έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τους συνδρομητές και για όλες τις δυνατότητες αποτροπής του κινδύνου, καθώς και για το αναμενόμενο κόστος.

3. Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συνδρομητών και χρηστών, καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης, θέσης και χρέωσης, πρέπει να ανατίθεται σε πρόσωπα τα οποία ενεργούν υπό τον έλεγχο των φορέων παροχής των δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τα οποία ασχολούνται με τη διαχείριση των χρεώσεων ή της κίνησης, τις απαντήσεις σε ερωτήσεις πελατών, την ανίχνευση της απάτης, την εμπορική προώθηση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών του φορέα ή με την παροχή υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας, και περιορίζεται σε ενέργειες που είναι απολύτως αναγκαίες για την εξυπηρέτηση των σκοπών αυτών.

Άρθρο 13

Αρμοδιότητες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών

1. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει και ως προς την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το ν. 2472/1997, όπως εκάστοτε ισχύει.

2. Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.) έχει ως προς την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου, που αναφέρονται σε αυτήν, τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το ν. 3115/2003, όπως εκάστοτε ισχύει.

3. Στις περιπτώσεις στις οποίες προβλέπεται γνωμοδότηση της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), αυτή γνωμοδοτεί μετά από αίτηση συνδρομητή ή αίτημα της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή και αυτεπαγγέλτως.

4. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 1 έως 17 του παρόντος νόμου, για την τήρηση των οποίων αρμόδια είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, αυτή επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 21 του ν. 2472/1997 διοικητικές κυρώσεις. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την τήρηση των οποίων αρμόδια είναι η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, αυτή επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 11 του ν. 3115/2003 διοικητικές κυρώσεις. Οι πράξεις της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του

Απορρήτου των Επικοινωνιών με τις οποίες επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις σε φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή/και διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών υπηρεσιών γνωστοποιούνται στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.).

5. Με κοινή πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις εργασίες που πραγματοποιούνται σε συστήματα των παροχών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για το συσχετισμό των στοιχείων ταυτότητας των συνδρομητών τους με τα αντίστοιχα δεδομένα επικοινωνίας τους.

Άρθρο 14

Αστική ευθύνη

1. Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά παράβαση του νόμου αυτού, προκαλεί περιουσιακή βλάβη υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση. Αν προκάλεσε ηθική βλάβη, υποχρεούται σε χρηματική ικανοποίηση.

2. Η κατά το άρθρο 932 Α.Κ. χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για παράβαση του παρόντος νόμου ορίζεται, κατ' ελάχιστο, στο ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000), εκτός αν ζητηθεί από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό. Η χρηματική ικανοποίηση επιδικάζεται ανεξάρτητα από την αιτούμενη αποζημίωση για περιουσιακή βλάβη.

3. Οι απαιτήσεις του παρόντος άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 664 έως 676 Κ.Πολ.Δ., ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής

Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 15

Ποινικές κυρώσεις

1. Όποιος, κατά παράβαση του παρόντος νόμου, χρησιμοποιεί, συλλέγει, αποθηκεύει, λαμβάνει γνώση, αφαιρεί, αλλοιώνει, καταστρέφει, μεταδίδει, ανακοινώνει, δημοσιοποιεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συνδρομητών ή χρηστών, ή τα καθιστά προσιτά σε μη δικαιούμενα πρόσωπα ή επιτρέπει στα πρόσωπα αυτά να λάβουν γνώση των εν λόγω δεδομένων ή τα εκμεταλλεύεται με οποιονδήποτε τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή τουλάχιστον δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000) μέχρι και εκατό χιλιάδων ευρώ (100.000), αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλες διατάξεις.

2. Υπεύθυνος επεξεργασίας και τυχόν εκπρόσωπος του που δεν συμμορφώνεται με τις πράξεις της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που επιβάλλουν τις διοικητικές κυρώσεις της προσωρινής ανάκλησης αδείας, της οριστικής ανάκλησης αδείας και της καταστροφής αρχείου ή διακοπής επεξεργασίας και καταστροφής των σχετικών δεδομένων, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000) μέχρι και εκατόν είκοσι χιλιάδων ευρώ (120.000).

3. Εφόσον ο δράστης των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων είχε σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος ή να βλάψει τρίτο, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και

χρηματική ποινή τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000) μέχρι και εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000). Αν προκλήθηκε κίνδυνος για την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ή για την εθνική ασφάλεια, επιβάλλεται κάθειρξη και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων ευρώ (50.000) μέχρι και τριακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (350.000).

4. Εφόσον οι πράξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου τελεσθούν από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι δεκαοκτώ (18) μηνών και χρηματική ποινή μέχρι και δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000).

Άρθρο 16

Μεταβατικές διατάξεις

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 10 δεν εφαρμόζονται σε εκδόσεις καταλόγων οι οποίοι έχουν ήδη διατεθεί στην αγορά, σε έντυπη ή εξωδικτυακή (off-line) ηλεκτρονική μορφή, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Όταν προσωπικά δεδομένα συνδρομητών σε διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας έχουν περιληφθεί σε δημόσιο κατάλογο συνδρομητών, σύμφωνα με προϊσχύουσες διατάξεις, τα προσωπικά δεδομένα των συνδρομητών αυτών μπορούν να εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στην έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή του εν λόγω δημοσίου καταλόγου, συμπεριλαμβανομένων των μορφών που διαθέτουν λειτουργίες αναζήτησης, εκτός εάν οι συνδρομητές δηλώσουν διαφορετικά, αφού ενημερωθούν πλήρως για τους σκοπούς και τις επιλογές, σύμφωνα με το άρθρο 10 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 17

Καταργούμενες διατάξεις

Ο ν. 2774/1999 (ΦΕΚ 287 Α) καταργείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τροποποίηση του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α')

1. Η παρ. β' του άρθρου 2 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

β. «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.

2. Η παρ. ε' του άρθρου 2 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

ε. «Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» («αρχείο»), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια.

Άρθρο 19

1. Το στοιχείο β' της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997 καταργείται. Το στοιχείο γ' της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997 αναριθμείται ως στοιχείο β'.

2. Το πρώτο εδάφιο στο νέο στοιχείο β' (πρώην γ') της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997 τροποποιείται ως εξής:

«Από υπεύθυνο επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένος στην επικράτεια κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αλλά τρίτης χώρας, και για τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα, αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στην Ελληνική Επικράτεια, εκτός εάν τα μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνο με σκοπό τη διέλευση από αυτήν.»

Άρθρο 20

1. Το τελευταίο εδάφιο του στοιχείου δ' της παρ.1 του άρθρου 4 του ν. 2472/1997 καταργείται.

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 2472/1997 τροποποιείται ως εξής:

«Η τήρηση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν συλλεχθεί ή υφίστανται επεξεργασία κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου, καταστρέφονται με ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας.»

Άρθρο 21

Το δεύτερο εδάφιο του στοιχείου α' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2472/1997 καταργείται.

Άρθρο 22

1. Το στοιχείο β' της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2472/1997 τροποποιείται ως εξής:

«β. Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή προβλεπόμενου από το νόμο συμφέροντος τρίτου, εάν το υποκείμενο τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεση του.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 2472/1997 καταργείται.

Άρθρο 23

1. Το πρώτο εδάφιο του στοιχείου δ' της παρ. 1 του άρθρου 7Α του ν. 2472/1997 τροποποιείται ως εξής:

«Όταν η επεξεργασία αφορά δεδομένα υγείας και γίνεται από ιατρούς ή άλλα πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες υγείας, εφόσον ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεσμεύεται από το ιατρικό απόρρητο ή άλλο απόρρητο που προβλέπει νόμος ή κώδικας δεοντολογίας, και τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται ούτε κοινοποιούνται σε τρίτους.»

2. Το στοιχείο ε' της παρ. 1 του άρθρου 7Α του ν. 2472/1997 τροποποιείται ως εξής:

«ε. Όταν η επεξεργασία γίνεται από δικηγόρους, συμβολαιογράφους, άμισθους υποθηκοφύλακες και δικαστικούς επιμελητές ή εταιρείες των προσώπων αυτών και αφορά στην παροχή νομικών υπηρεσιών προς πελάτες τους, εφόσον ο υπεύθυνος επεξεργασίας και τα μέλη των εταιρειών δεσμεύονται από υποχρέωση απορρήτου που προβλέπει νόμος, και τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται ούτε κοινοποιούνται σε τρίτους, εκτός από τις

περιπτώσεις που αυτό είναι αναγκαίο και συνδέεται άμεσα με την εκπλήρωση εντολής του πελάτη.»

Άρθρο 24

1. Η παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι ελεύθερη:

α) προς χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) προς χώρα μη μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από άδεια της Αρχής που παρέχεται εάν κρίνει ότι η εν λόγω χώρα εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας. Προς τούτο, λαμβάνει υπόψη ιδίως τη φύση των δεδομένων, τους σκοπούς και τη διάρκεια της επεξεργασίας, τους σχετικούς γενικούς και ειδικούς κανόνες δικαίου, τους κώδικες δεοντολογίας, τα μέτρα ασφαλείας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το επίπεδο προστασίας των χωρών προέλευσης, διέλευσης και τελικού προορισμού των δεδομένων. Δεν απαιτείται άδεια της Αρχής εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφανθεί, με τη διαδικασία του άρθρου 31 παρ. 2 της Οδηγίας 95/46/EΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995, ότι η χώρα αυτή εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 25 της ανωτέρω Οδηγίας.»

2. Η περίπτωση ii του στοιχείου β της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«ii. για τη συνομολόγηση και εκτέλεση σύμβασης μεταξύ αυτού και του υπευθύνου επεξεργασίας ή μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και τρίτου προς το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων,».

3. Μετά το στοιχείο ε' της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2472/1997, προστίθεται στοιχείο στ' ως εξής:

«στ. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων και την άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων τους, όταν οι εγγυήσεις προκύπτουν από συμβατικές ρήτρες, σύμφωνες με τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου. Δεν απαιτείται άδεια εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε, κατά το άρθρο 26 παρ. 4 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ότι ορισμένες συμβατικές ρήτρες παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.»

4. Η παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων, η Αρχή ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις αντίστοιχες Αρχές των άλλων κρατών - μελών: α) όταν θεωρεί ότι μία χώρα δεν εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας και β) για τις άδειες που χορηγεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 στοιχείο στ'.»

Άρθρο 25

Το εδάφιο 3 της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων, η Αρχή παρέχει οδηγίες ή εκδίδει κανονιστικές πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 11' για τη ρύθμιση θεμάτων σχετικά με το βαθμό ασφαλείας των δεδομένων και των υπολογιστικών και επικοινωνιακών υποδομών, τα μέτρα ασφαλείας που είναι αναγκαίο να λαμβάνονται για κάθε κατηγορία και επεξεργασία δεδομένων, καθώς και για τη χρήση τεχνολογιών ενίσχυσης της ιδιωτικότητας.»

Άρθρο 26

Στην παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2472/1997 προστίθενται περιπτώσεις που αριθμούνται ως:

«ε. κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή τη δέσμευση (κλειδωμα) των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων, και

στ. την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν ανακοινωθεί τα δεδομένα, κάθε διόρθωσης, διαγραφής ή δέσμευσης (κλειδώματος) που διενεργείται σύμφωνα με την περίπτωση ε', εφόσον τούτο δεν είναι αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.»

Άρθρο 27

Η περίπτωση η' της παρ. 1 του άρθρου 19 ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής

«η. Ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Έχει προς τούτο δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και συλλογής κάθε πληροφορίας για τους σκοπούς του ελέγχου, χωρίς να μπορεί να της αντιταχθεί κανενός είδους απόρρητο. Κατ' εξαίρεση, η Αρχή δεν έχει πρόσβαση στα στοιχεία ταυτότητας συνεργατών που περιέχονται σε αρχεία που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Τον έλεγχο

διενεργεί μέλος ή μέλη της Αρχής ή υπάλληλος του κλάδου των ελεγκτών της Γραμματείας, ειδικά προς τούτο εντεταλμένος από τον Πρόεδρο της Αρχής. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος της Αρχής.»

Άρθρο 28

Η περίπτωση ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιγ. Εξετάζει τα παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους, όταν αυτά θίγονται από την επεξεργασία δεδομένων που τους αφορούν.

Εξετάζει επίσης αιτήσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας. Η Αρχή μπορεί να θέτει στο αρχείο αιτήσεις ή παράπονα που κρίνονται προδήλως αόριστα, αβάσιμα ή υποβάλλονται καταχρηστικώς ή ανωνύμως. Η Αρχή ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων και τους αιτούντες για τις ενέργειες της.»

Άρθρο 29

Μετά την περίπτωση ιδ' της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 2472/1997, προστίθεται περίπτωση ιέ' ως εξής:

«ιε. Ασκήει ανεξάρτητο έλεγχο στο εθνικό τμήμα του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 1 της Σύμβασης Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (ν. 2514/1997 ΦΕΚ 140 Α'), ασκήει τις αρμοδιότητες της εθνικής εποπτικής αρχής που προβλέπεται στο άρθρο 23 της Σύμβασης ΕΥΡΩΠΟΛ (ν. 2605/1998 ΦΕΚ 88 Α'), και τις αρμοδιότητες της εθνικής εποπτικής αρχής που προβλέπεται στο άρθρο 17 της Σύμβασης για

τη χρήση της πληροφορικής στον τελωνειακό τομέα (ν. 2706/1999 ΦΕΚ 77 Α'), καθώς και τις αρμοδιότητες εποπτείας που προκύπτουν από οποιαδήποτε άλλη διεθνή συμφωνία.»

Άρθρο 30

Η περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 2472/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε. Καταστροφή αρχείου ή διακοπή επεξεργασίας και καταστροφή, επιστροφή ή κλείδωμα (δέσμευση) των σχετικών δεδομένων».

Άρθρο 31

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός των διατάξεων του Πρώτου Κεφαλαίου, που αρχίζει μετά την πάροδο ενός μηνός από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.⁶¹

⁶¹ http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3471_06.htm - 169k -